

C:\Users\Plazma\Desktop\Knihy pdb\B\BELJAJEV Alexander_Beljajev Alexander -
Hlava profesora Dowella.pdb

PDB Name: zdroj
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXT
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 16.8.1973
Modification Date: 16.8.1973
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

HLAVA PROFESORA DOWELLA

ALEXANDER BĚLJAJEV

SEZNÁMENÍ

„Prosím, posaďte se.“

Marie Lorandová se zabořila do hlubokého koženého křesla.

Než profesor Kern otevřel obálku a přečetl dopis, stačila si zběžně prohlédnout jeho kabinet.

Jak je ta místnost nepřívětivá. Ale pracovat se tu musí dobře, člověka nic nerozptyluje. Lampa s matným stínidlem osvětluje jen psací stůl zavalený knihami, rukopisy, korekturami. V jejím světle se dá stěží rozeznat důkladný nábytek z černého dubu. Tmavé tapety, tmavé závěsy. Šerem probleskují jen zlacené hřbety knih v masivních knihovnách. Na stěně se rytmičky a plavně houpá kyvadlo starodávných hodin.

Marie pohlédla na Kerna a bezděčně se usmála: profesor odpovídal stylu svého kabinetu. Jeho těžká, přísná, jakoby z dubu vysoustruhovaná postava vypadala jako součást zařízení. Veliké brýle s obroučkou ze želvoviny připomínaly dva hodinové ciferníky. Jeho šedě popelavé oči běhaly při čtení z řádky na řádku jako kyvadlo. Skobovitý nos, rovné linie očí a úst a hranatá, vystrčená brada dodávaly jeho obličejí vzezření stylizované dekorativní masky od nějakého sochaře kubisty.

Takovými maskami se zdobí krby, napadlo Marii.

„Kolega Sabatier už se mnou o vás mluvil. Ano, potřebuji asistentku. Vy jste medička? Výborně. Dostanete čtyřicet franků denně. K výplatě jednou týdně. Snídaně, oběd. Mám však jednu podmínku ...“

Profesor Kern zabubnoval vyzábělým prstem na stůl a náhle se zeptal:

„Umíte mlčet? Všechny ženy jsou upovídané. Jste žena, a to je zlé. Navíc hezká žena — a to je ještě horší.“

„Ale jak to souvisí...“

„Velice. Hezká žena je dvakrát žena. To znamená, že má dvakrát tolik ženských chyb. Máte přece muže, přítele nebo ženicha. A to je každé tajemství v pekle.“

„Ale...“

„Žádné ale! Musíte mlčet jako ryba. Musíte mlčet o všem, co tady uvidíte a uslyšíte. Přijímáte? Upozorňuji vás, že jakékoli porušení bude mít pro vás krajně nepříjemné důsledky. Krajně nepříjemné.“

Profesorovy podmínky přivedly Marii do rozpaků, ale zároveň probudily její zájem.

„Souhlasím, není-li to ...“

„Není-li to proti zákonu? Můžete být naprosto klidná. Ostatně neponesete za nic odpovědnost... Nervy máte v pořádku?“

„Ano.“

Profesor pokývl.

„Alkoholismus, neurastenie, epilepsie nebo šílenství se v rodině nevyskytovaly?“

„Ne.“

Kern opět pokývl.

Pak zabodl ostrý suchý prst do tlačítka elektrického zvonku.

Dveře se nehlučně otevřely.

Marie spatřila v zešeřelé místnosti jako při vyvolávání fotografické desky nejprve oční bělma a po nich se postupně vynořovala lesklá tvář černocho. Jeho černé vlasy a oděv splývaly s tmavým závěsem mezi dveřmi.

„Johne, ukaž slečně Lorandové laboratoř.“

Černoch pokynul Marii, aby ho následovala, a otevřel druhé dveře.

Ocitli se v naprosté tmě.

Cvakl vypínač a místnost zalilo prudké světlo ze čtyř matových polokoulí. Marie mimoděk přimhouřila oči. Po té tmě v kabinetu ji bělost stěn oslepovala. Jiskřily zasklené skříně s chirurgickými nástroji. Neznámé přístroje se chladně blyštěly ocelí a hliníkem. Na vyleštěných měděných součástkách spočívalo světlo v teplých žlutých záblescích. Trubice, spirály, křivule, skleněné válce ... Sklo, kaučuk, kov ...

Uprostřed místnosti stál velký pitevný stůl. Vedle něho skleněná skříňka. Ve skřínce pulsovalo lidské srdce. Od srdce

vedly trubice k baňkám.

Marie otočila hlavu a trhla sebou, jako by dostala elektrickou ránu.

Hleděla na ni lidská hlava — lidská hlava bez těla.

Byla upevněna na čtvercové skleněné desce. Deska stála na čtyřech vysokých lesklých kovových nožkách. Otvory ve skle vedly od přeřezaných tepen a žil k baňkám vždy dvě trubice. Ta nejsilnější z nich vycházela z hrdla a byla spojena s velkým válcem. Válec a baňky byly opatřeny ventily, manometry, teploměry a přístroji, které Marie neznala.

Hlava hleděla chápavě a smutně na Marii a mrkala. Nebylo pochyb: hlava žila odděleně od těla, žila samostatným a vědomým životem.

I když to vše působilo na Marii otřesným dojmem, všimla si přece, že hlava se nápadně podobá hlavě nedávno zemřelého proslulého chirurga profesora Dowella, který získal věhlas pokusy s ožíváním orgánů vyoperovaných okamžitě po smrti. Marie navštívila nejednou jeho vynikající veřejné přednášky a výborně si pamatovala toto vysoké čelo, charakteristický profil, husté, vlnité, už lehce prošeďivé světlé vlasy a modré oči...

Ano, byla to hlava profesora Dowella. Jenom rty a nos měl užší, spánky a tváře propadlé, oči hlouběji v důlcích, kůži temně žlutou jako mumie. Ale v jeho očích byl život, zářila z nich myšlenka.

Marie nemohla odtrhnout pohled od těchto modrých očí, stála jako začarovaná.

Hlava němě pohnula rty.

To už bylo na dívčiny nervy příliš. Div nepadla do mdlob. Černoch ji podepřel a vyvedl z laboratoře.

Klesla do křesla a neustále opakovala:

„To je strašné, to je strašné ...“

Profesor Kern mlčky bubnoval po stole.

„Řekněte, je to hlava ...“

„Profesora Dowella? Ano, je. Hlava Dowella, mého váženého zesnulého kolegy, kterou jsem já vrátil životu. Mohl jsem bohužel vzkřísit pouze hlavu. Všechno nejde tak najednou. Ubohý profesor trpěl dosud nevyléčitelnou chorobou. Před smrtí projevil přání, aby bylo jeho tělo použito k vědeckým pokusům, na kterých jsme společně pracovali. ‚Celý život jsem zasvětil vědě. Ať prokáže vědě službu i má smrt. Dávám přednost tomu, aby se mým tělem obíral přítel vědec, a ne červi v rakvi.‘ To je závěť profesora Dowella. A já pouze plním jeho závěť. Podařilo se mi oživit nejen srdce, ale i vědomí, abych to řekl lidově — vzkřísit jeho duši. Co je na tom strašného? Dosud se lidé hrozili smrti. Cožpak zmrtvýchvstání není tisíciletým snem lidstva?“

„Já bych před takovým zmrtvýchvstáním dala přednost smrti.“

Profesor Kern udělal neurčité gesto. „Ano, vzkříšenému to působí určité potíže. Ubohému Dowellovi by bylo jistě nepříjemné vystoupit veřejně v takové... neúplné podobě. Proto také pokus tajíme. Říkám, ‚tajíme‘, protože to je přímo profesorovo přání. A pokus také ještě není ukončen.“

„A jak vám profesor Dowell, totiž jeho hlava, sdělil toto přání? Může snad mluvit?“ Profesor Kern byl na okamžik přiveden do rozpaků. „Ne ... hlava nemůže mluvit. Ale slyší, chápe a odpovídá mimikou tváře ...“ Aby zavedl rozhovor na jiné pole, zeptal se: „Přijímáte tedy můj návrh? Výborně. Čekám vás zítra o deváté hodině ráno. Ale pamatujte si: mlčet a zase mlčet.“

TAJEMSTVÍ ZAKÁZANÉHO VENTILU

Marie Lorandová neměla lehký život. Bylo jí sedmnáct let, když ztratila otce. Všechna péče o nemocnou matku zůstala teď na ní. Dědictví po otci dlouho nevydrželo, a tak se musela učit a ještě živit rodinu. Několik let pracovala u novin jako noční korektorka. Když získala lékařský diplom, usilovně se snažila najít si místo. Nabídli jí cestu do zapadlých krajů Nové Guiney, kde řádila žlutá zimnice. Marie tam nechtěla jet s nemocnou matkou a opouštět ji také nechtěla. Kernův návrh byl pro ni východiskem ze svízelné situace.

Přes všechnu nezvyklost nabízené práce souhlasila téměř bez váhání.

Nevěděla, že si profesor předem o ní opatřil podrobné informace.

Pracovala u Kerna už čtrnáct dní. Její povinnosti nebyly složité. Měla za úkol opatrovat přístroje udržující hlavu při životě. V noci ji vystřídal John.

Profesor Kern jí vysvětlil, jak má zacházet s ventily na baňkách. Když došel k velkému válci, od něhož vedla tlustá trubice k hrdlu hlavy, zakázal jí přísně ventil otvírat.

„Otočíte-li tímto kohoutkem, rázem hlavu usmrtíte. Jednou vám vysvětlím celý systém výživy hlavy a význam tohoto válce. Zatím vám stačí, když víte, jak se s přístroji zachází.“

S vysvětlováním však Kern právě nespěchal.

Hluboko v jedné dírcce měla hlava malý teploměr. V určené hodiny jej musela Lorandová vytahovat a zapisovat teplotu. Teploměry a manometry byly i na baňkách. Marie pozorovala teplotu tekutin a tlak v baňkách. Výborně seřízené přístroje jí nepůsobily příliš starostí, pracovaly přesně jako hodiny. Zvláštní citlivé zařízení na spánku hlavy měřilo pulsaci a mechanicky zapisovalo křivku. Pásek se měnil jednou denně. Náplň v baňkách byla vyměňována v dívčině nepřítomnosti ještě před jejím příchodem.

Postupem času si Marie na hlavu zvykla, ba dokonce se s ní spřátelila.

Když ráno vcházela do laboratoře zrůžovělá chůzí a čerstvým vzduchem, hlava se lehce usmívala a mrkala na pozdrav.

Hlava nemohla mluvit. Brzy si však s Marií vynalezly zvláštní, třebaže poněkud omezený jazyk. Spuštění víček znamenalo „ano“, zvednutí „ne“. Trochu napomáhalo i němě pohybování rty.

„Jak se vám dnes vede?“ ptávala se dívka.

Na hlavě se objevoval stín úsměvu, víčka se sklopila: Děkuji, dobře.

„Jak jste strávil noc?“

Stejná mimika.

Marie se vyptávala a přitom obratně vykonávala své ranní povinnosti. Kontrolovala přístroje, teplotu, puls. Zaznamenávala vše do deníku. Potom s nejvyšší opatrností omývala měkkou hubkou namočenou ve vodě a lihu profesorovu tvář, vytírala hygroskopickou vatou boltce. Odstranila chomáček vaty, který se zachytil na řasách. Vymývala oči, uši, nos, ústa — k tomuto účelu vedly do nosu a do úst zvláštní trubice. Učesala hlavu.

Její ruce se dotýkaly hlavy dovedně a hbitě. Profesorova tvář měla spokojený výraz.

„Dnes je překrásný den,“ řikala Marie. „Nebe je modré jako šmolka. Mrazivý, čistý vzduch. Člověk ho má zrovna plné plíce. Podívejte se, jak jasně svítí slunce, docela jako na jaře.“

Koutky rtů profesora Dowella smutně poklesly. Oči tesklivě pohlédly do okna a upřely se na dívku.

Ta se zahanbeně začervenala. S instinktem citlivé ženy se vyhýbala všemu, co bylo pro hlavu nedostupné a mohlo jí připomínat ubohost jejího fyzického života.

Pociťovala k hlavě jakýsi mateřský soucit jako k bezmocnému, přírodou poznamenanému dítěti.

„Tak se dáme do práce,“ řekla spěšně, aby napravila svou chybu.

Zrána, do příchodu profesora Kerna, se věnovala hlava čtení. Marie přinášela hromadu čerstvých lékařských časopisů a knih a ukazovala je hlavě. Ta si je prohlížela. U potřebného článku pohnula obočím. Marie pokládala časopis na podstavec a hlava se ponořila do četby. Marie už se naučila podle pohybu jejích očí odhadnout, kterou řádku čte, a včas obracet stránky.

Když bylo třeba udělat na okraji stránky poznámku, dala hlava Marii znamení a ta přejížděla prstem po řádcích a podle profesorových očí zaškrtávala okraje tužkou.

Nechápala, nač jsou hlavě tyto poznámky, ale nedoufala, že by se to s pomocí jejich ubohého mimického jazyka mohla dovědět, a proto se na nic neptala.

Když však jednou za nepřítomnosti profesora Kerna procházela jeho kabinetem, zahlédla na psacím stole časopisy s poznámkami, které udělala na pokyn hlavy. Zatržená místa byla přepsána Kernovou rukou na zvláštním listě papíru. To Marii přimělo k zamyšlení.

Když si teď na to vzpomněla, nezdržela se otázky. Možná že se hlavě nějak podaří odpovědět.

„Řekněte, proč zatrhujeme některá místa ve vědeckých článcích?“

Na Dowellově tváři se objevil nespokojený a netrpělivý výraz. Výmluvně se zadíval na Marii a potom na kohoutek, od něhož vedla trubice k hrdlu, a dvakrát zvedl obočí. To gesto znamenalo prosbu. Marie pochopila, že si hlava přeje, aby otevřela zakázaný ventil. Tuto prosbu vyjádřila hlava již jednou. Marie si však vysvětlovala její přání po svém: hlava chce prostě skoncovat se svou neutěšenou existencí. A tak se nemohla odhodlat zakázaný ventil otevřít. Nechtěla zavinit smrt hlavy, bála se následků, bála se o své zaměstnání.

„Ne, ne,“ odpověděla hlavě polekaně. „Když otevřu ventil, zemřete. Nechci, nemohu, nesmím vás zabít.“

Netrpělivost a vědomí vlastní bezmocnosti vyvolalo v profesorově tváři křeč.

Tříkrát energicky zvedl víčka a oči...

„Ne, ne, ne. Nezahynu!“ vyrozuměla Marie. Váhala.

Hlava němě pohybovala rty a dívce se zdálo, že se snaží vyslovit: „Otevřete! Otevřete! Zapřisahám vás!“

Její zvědavost rostla. Cítila, že se zde skrývá nějaké tajemství.

Profesorovy oči vyzařovaly nekonečný smutek. Oči žádaly, prosily, přikazovaly. Zdálo se, že se v tomto pohledu soustředila celá síla lidské myšlenky, všechno vypětí vůle.

Marie se rozhodla.

Když opatrně otáčela kohoutkem, srdce jí divoce bilo, ruka se třásla.

Z hrdla hlavy se okamžitě ozval sípot. Marie zaslechla slabý, dutý, nalomený hlas, křaplavý a syčivý, jako rozbitý gramofon:

„Dě-ku-ji. .. vám ...“

Zakázaný ventil propouštěl vzduch stlačený ve válci. Vzduch procházející hrdlem uváděl do pohybu krční vazy a hlava mohla mluvit. Funkce krčních svalů a vazů však nebyla normální. Přefézní krčních nervových cest rušilo normální práci hlasivek a dodávalo hlasu duté, chvějivé zabarvení. Dowellova tvář vyjadřovala uspokojení.

Vtom se však z kabinetu ozvaly kroky a zvuk zámku (laboratoř byla vždy z kabinetu uzamčena). Marie jen-taktak stačila zavřít ventil. Sípot utichl.

Vstoupil profesor Kern.

HLAVA PROMLUVILA

Uplynul již přibližně týden od okamžiku, kdy Marie otevřela zakázaný ventil.

Od té doby vznikl mezi hlavou a Marií ještě přátelštější vztah. Když profesor Kern odcházel na univerzitu nebo na kliniku, otvírala dívka ventil a vpouštěla do hrdla slabý proud vzduchu, aby hlava mohla hovořit srozumitelným šepotem. A sama také tlumila hlas. Báli se, aby je neslyšel černocho.

Na profesorovu hlavu měly tyto rozmluvy zřejmě dobrý vliv. Jeho oči ožily, ztratily se dokonce i trpké vrásky u kořene nosu.

Profesor mluvil mnoho a rád, jako by si chtěl vynahradit všechno to vynucené mlčení.

Minulé noci se Marii zdálo o profesorově hlavě, a když se probudila, napadlo ji, má-li hlava také nějaké sny.

„Sny ...“ zašeptala hlava. „Ano, mám sny. A nevím, čeho mi přinášejí víc, hoře nebo radosti. Vidám se ve snech zdravý, plný sil a probouzím se dvojnásob nešťastný. Nešťastný fyzicky i morálně. Vždyť jsem připraven o všechno, co je pro ostatní samozřejmé. Zůstala mi jen schopnost myslet. „Myslím, tedy jsem,“, s trpkým úsměvem citovala hlava slova filozofa Descarta. „Jsem ...“

„A co vidáte ve snech?“

„Ještě nikdy jsem se neviděl ve své nynější podobě. Vidám se takový, jaký jsem býval kdysi. .. vidám své drahé, své přátele ... před nedávným jsem viděl svou nebožku ženu a znovu jsem prožíval od začátku celou naši lásku. Betty ke mně kdysi přišla jako pacientka; pohmoždila si nohu, když vystupovala z auta. Seznámili jsme se v mé ordinaci. Sblížili jsme se na první pohled.

Po čtvrté návštěvě jsem ji požádal, aby si prohlédla na psacím stole obrázek mé nevěsty. Ožením se s ní, bude-li souhlasit,“ řekl jsem. Přistoupila ke stolu a uviděla na něm malé zrcátko. Pohlédla do něho, zasmála se a řekla: Myslím, že vás neodmítne. Za týden se stala mou ženou. Tu scénu jsem nedávno viděl ve snu... Betty zemřela tady, v Paříži. Víte přece, že jsem přijel do Francie z Ameriky jako chirurg za světové války. Nabídlí mi zde katedru a já jsem přijal, abych mohl žít blízko jejího hrobu. Má paní byla podivuhodná žena ...“

Profesorova tvář se rozjasnila vzpomínkami, ale ihned posmutněla.

„Jak je to všechno nenávratně pryč!“

Hlava se zamyslela. Vzduch tiše syčel v hrdle.

„Včera jsem viděl ve snu svého syna. Velmi rád bych se s ním ještě jednou setkal.-Ale nemohu ho podrobit takové zkoušce ... Pro něho jsem mrtev.“

„Je dospělý? Kde je teď?“

„Ano, dospělý. Bude patrně stejně starý jako vy, možná o něco starší. Dokončil univerzitu. Teď bude zřejmě v Anglii u své tety z matčiny strany. Ne, lépe by bylo, kdybych neměl sny. Mne však,“ pokračovala hlava po krátké odmlce, „nemučí jen sny. Při plném vědomí mě týrají fantasmagorické pocity. Třebaže je to podivné, zdá se mi někdy, že cítím své tělo. Náhle mívám chuť nadechnout se z plných plic, protáhnout se, rozpažit ze široka, jak to dělává člověk, když dlouho sedí. A někdy pociťuji podagrickou bolest v levé noze. Směšné, pravda. Ačkoliv vám jako lékařce to musí být jasné. Bolest je tak reálná, že mimoděk klopím oči, a vidím ovšem skrze sklo pod sebou jen prázdno, jen kamenné dlaždice podlahy... Chvillemi se mi zdá, že mě už už přepadne záchvat astmatu, a to jsem téměř šťasten ve své .posmrtné existenci, která mě přinejmenším alespoň zbavuje záchvatů ... Jsou to ovšem jen reflexy mozkových buněk, které byly kdysi spojeny s životem těla ...“

„To je hrozné!“ nemohla se už udržet Marie.

„Ano, hrozné... A divné je, že za mého života se mi zdálo, že žiji jen myšlenkovou činností. Opravdu jsem byl tak ponořen do svých vědeckých zájmů, že jsem nějak nevnímal své tělo. A teprve když jsem těla pozbyl, pocítil jsem, že jsem je míval. Teď více než kdykoli ve svém životě myslím na vůni květů, pach sena někde na pokraji lesa, na dlouhé procházky, na hukot mořského příboje... Neztratil jsem čich, hmat a ostatní smysly, jsem však odříznut od bohatého světa počitků. Vůně sena je krásná na poli ve spojení se spoustou jiných počitků, s vůní lesa a nádherou dohasínajících červánků, s písněmi lesního ptactva. Umělé vůně by mi nemohly nahradit vůně přírodní. Místo květiny voňavka „Růže“? To mi způsobuje tak malé potěšení jako hladovému vůně paštiky bez paštiky. Se ztrátou těla jsem ztratil svět, celý nesmírný, nádherný svět věcí, které jsem dříve nepozoroval, věcí, které je možné uchopit, dotknout se jich a tím cítit i své tělo, sebe. Jak rád bych se vzdal své chimérické existence za radostný pocit tíže prostého oblázku ve své ruce! Kdybyste věděla, jakou slast mi působí dotyk hubky, když mi ráno umýváte obličej! Vždyť jedině pomocí hmatových počitků se cítím ve světě reálných věcí... Dotknout se špičkou jazyka okraje svých okoralých rtů, to je to jediné, co mohu udělat sám.“

Toho večera přišla Marie domů roztržitá a rozrušená. Její stará matka ji jako obvykle dala čaj a studenou večeři, ale ona se obložených chlebů ani nedotkla, spěšně vypila sklenici čaje s citrónem a zamířila do svého pokojíku. Matka se na ni pozorně zadívala.

„Stalo se ti něco, Marie?“ zeptala se. „Máš nějaké nepříjemnosti v práci?“

„Ne, nic maminko, jsem prostě unavená a bolí mě hlava. Půjdu si dřív lehnout a všechno bude zase v pořádku.“

Stařenka ji nezdržovala, jen si povzdychla, ale o samotě začala o dceři přemýšlet.

Marie se velmi změnila od té chvíle, co nastoupila práci u Kerna. Stala se nervózní a uzavřenou. Bývaly vždy dobrými přítelkyněmi. Neměly před sebou žádné tajemství. Teď tu však tajemství bylo. Stará paní cítila, že dcera před ní něco skrývá. Na její dotazy o práci odpovídala stručně a neurčitě.

„Profesor Kern má soukromý léčebný ústav pro pacienty z lékařského hlediska obzvlášť zajímavé. A já je ošetřuji.“

„A Co je to za pacienty?“

„Nejrůznější... Některé případy jsou velmi těžké ...“ mračila se Marie a začínala mluvit o něčem jiném.

S takovými odpověďmi nebyla stařenka spokojena. Snažila se dokonce sehnat si nějaké informace jinde, ale nezjistila nic kromě toho, co už věděla od dcery.

Třeba se do Kerna zamilovala, miluje ho nešťastně, bez nejmenší naděje, přemýšlela. Ale hned tu myšlenku zavrhla: něco takového by ji dcera nezatajila. A pak, cožpak Marie není pěkné děvče? A Kern je starý mládenec. A kdyby ho Marie milovala, jistě by si brzy získala jeho lásku. Druhá Marie se na celém světě nenajde. Ne, v tom je něco jiného... A stařenka dlouho nemohla usnout a převracela se v načechráných peřinách.

Ani Marie nespala. Potmě, aby matka myslela, že už spí, seděla se široce rozevřenýma očima na posteli. Rozpomínala se na každé slovo hlavy a snažila se představit si sebe na jejím místě; lehýnce se dotýkala jazykem svých rtů, patra, zubů a myslela si:

A to je všechno, co může hlava dělat. Může si přikousnout rty a konec jazyka. Může hýbat obočím. Kroutit očima. Může je zavírat a otvírat. A víc už nic. Ne, ještě může pohybovat kůží na čele. Ale víc už opravdu nic...

Marie zavírala a otvírala oči a dělala všelijaké grimasy. Kdyby ji tak viděla matka! Jistě by byla přesvědčena, že se její dcera zbláznila.

Potom se Marie začala chytat za ramena, kolena a ruce, hladila si prsa, bořila prsty do svých hustých, vlasů a šeptala:

„Můj bože! Jak jsem šťastná! Co všechno mi patří! Jak jsem bohatá! A já jsem to nevěděla, neuvědomovala jsem si

to.“

Ale její unavené mladé tělo si vynutilo své. Oči jí sklížil spánek. A tu uviděla před sebou Dowellova hlavu. Dívala se na ni upřeně a zarmouceně. Odrhla se ze svého stolku a poletovala vzduchem. Marie před ní utíkala. Kern se jako sup vrhal na hlavu. Točité chodby... Masivní dveře... Marie je spěchala otevřít, ale dveře byly pevné a Kern doháněl hlavu a hlava už jí sípala a syčela přímo u ucha ... Marie cítila, že jí dochází dech. Srdce jí buší v prsou a jeho zběsilé údery otfásají celým jejím tělem. Po zádech jí běhá mrazivé chvění... Otvírá stále nové a nové dveře ... Jaká hrůza!

„Marie! Marie! Co je s tebou? Tak se probud! Vždyť naříkáš ze spaní!“

A to už není sen. Matka se nad ní sklání a hladí ji.

„To nic, maminko. Měla jsem jenom takový hloupý sen.“

„Míváš teď příliš často hloupé sny, dítě ...“

A stařenka se vzdycháním odchází a Marie ještě chvíli leží s otevřenýma očima a rozbouřeným srdcem.

„Moje nervy už nejsou pomalu k ničemu,“ šeptá tiše a usíná tvrdým spánkem.

SMRT, NEBO VRAŽDA?

Když jednou před spaním prohlížela Marie lékařské časopisy, přečetla si článek o nových vědeckých výzkumech, podepsaný profesorem Kernem. Kern se odvolával na práce jiných vědců stejného oboru. Byly to všechno citáty z vědeckých časopisů a knih a přesně souhlasily s oněmi, které po ránech zatrhávala podle pokynů hlavy.

Jak jen měla druhého dne možnost promluvit si s hlavou, zeptala se:

„Na čem pracuje profesor Kern v laboratoři za mé nepřítomnosti?“

Hlava po chvíli váhání odpověděla:

„Pokračujeme společně ve vědecké práci.“

„To znamená, že všechny poznámky děláte pro něho? A víte, že uveřejňuje vaši práci pod svým jménem?“

„Tušil jsem to.“

„Ale to je skandál! Jak můžete něco takového trpět?“

„A co mohu dělat?“

„Když nemůžete vy, mohu já!“ vykřikla Marie.

„Tiše ... Je to marné ... V mém postavení by bylo směšné dělat si nároky na autorská práva. Peníze? K čemu mně jsou peníze? Sláva? Co mně může přinést sláva? A pak... kdyby se to všechno odhalilo, nebyla by práce dokončena. A já sám mám zájem na tom, aby byla dokončena. Abych se přiznal, toužím vidět její výsledky.“

Marie se zamyslela.

„Ano, člověk jako Kern je schopen všeho,“ řekla pak tiše. „Rekl mi, když jsem přijímala místo, že jste zemřel na nevyléčitelnou chorobu a že jste sám věnoval své tělo na vědecké účely. Je to pravda?“

„Těžko se mně o tom hovoří. Mohu se mýlit. Je to pravda, a možná ... že to tak docela není pravda. Pracovali jsme spolu na oživování lidských orgánů vyňatých z těla těsně po smrti. Kern byl mým asistentem. Cíl mé práce směřoval v té době k oživení hlavy odříznuté od trupu. Zakončil jsem všechny přípravné práce. Oživovali jsme už hlavy zvířat, ale rozhodli jsme se, že nebudeme své úspěchy publikovat, dokud se nám nepodaří oživit a demonstrovat hlavu člověka. Před tímto posledním pokusem, o jehož úspěchu jsem v nejmenším nepochyboval, jsem svěřil Kernovi k přípravě pro tisk rukopis shrnující celou mou vědeckou práci. Zároveň jsme pracovali ještě na jiné vědecké otázce, která už byla také téměř vyřešena. V té době mě přepadl silný záchvat astmatu — právě jedné z těch chorob, které jsem chtěl vědecky potříti. Už dávno jsme spolu zápasili. Byl to závod s časem: kdo z nás dřív? Věděl jsem, že mě může přemoci. A opravdu jsem své tělo věnoval anatomickému bádání, ačkoli jsem nečekal, že právě moje hlava bude oživena. No a ... při mém posledním astmatickém záchvatu byl Kern přítomen a ošetřoval mě. Dal mi adrenalinovou injekci. Možná ... že byla dávka příliš velká, možná že se už astma nedalo porazit.“

„A potom?“

„Asfyxie — nedostatečnost dýchání —, krátká agónie a smrt, která pro mne znamenala jen ztrátu vědomí... A potom jsem prošel dost podivnými přechodnými stadii. Vědomí se mi vracelo velice pomalu. Zdá se mi, že mé vědomí bylo probuzeno pocitem ostré bolesti v krční krajině. Bolest se pomalu zmiřovala. Tehdy jsem nechápal, co to znamená. Když jsme s Kernem pracovali na pokusech s oživováním hlav psů, všimli jsme si, že psi po procitnutí pocítí uří neobyčejně ostrou bolest. Hlava psa se na podnose svíjela tak silně, až mnohdy vypadávaly z krevních cév trubice, jimiž jí byl dodáván výživný roztok. Navrhl jsem tehdy anestézii místa řezu. Aby řez nevysychal a nepodléhal vlivu bakterií, ponořovali jsme šíji psa do zvláštního roztoku Ringen-Lock-Dowell. Tento roztok obsahuje výživné, antiseptické i anestetické látky. A do tohoto roztoku ponořil Kern i mou šíji. Bez tohoto ochranného opatření bych býval mohl podruhé umřít velmi brzy po svém procitnutí, právě tak, jak se to stávalo při našich prvních pokusech s hlavami psů. Opakuji však, že jsem v té chvíli na nic z toho nemyslel. Všechno bylo zakalené, jako by mě někdo probudil po vydatné pitce a alkohol ještě nevypřchal. Přesto však mi v mozku svítila radostná myšlenka: vrátilo se mi vědomí, třeba kalné, znamená to, že jsem nezemřel. Přemýšlel jsem ještě se zavřenýma očima o podivném průběhu posledního záchvatu. Záchvaty astmatu končily u mne obvykle náhle. Intenzita záchvatu někdy poznenáhlu slábla. Ještě nikdy jsem však po záchvatu neztratil vědomí. To bylo něco nového. Nový byl také pocit silné bolesti v krční krajině. A ještě něco bylo podivné: zdálo se mi, že vůbec nedýchám, a současně mě netrápila dýchavičnost. Snažil jsem se nadechnout, ale nešlo to. A co víc, zdálo se mi, že jsem docela ztratil prsa. Přestože jsem ze všech sil, jak se mi zdálo, namáhal svalstvo na hrudi, hrudní koš se nerozšiřoval. To je podivné, myslel jsem si, buď spím, nebo sním ... Jen stěží jsem otevřel oči. Tma. Podivný hukot v uších. Znovu jsem zavřel oči... Jak víte, když člověk umírá, neodumírají jeho smyslové orgány najednou, ale postupně. Nejprve člověk pozbývá chuti, potom zraku a pak sluchu. K obnovení smyslů docházelo zřejmě v opačném pořádku. Po chvíli jsem opět rozevřel víčka a uviděl jsem nejasné světlo. Jako

bych se ponořil velice hluboko do vody. Potom se ta nazelenalá

mlha začala rozplývat a já jsem před sebou matně rozeznal Kernovu hlavu a zároveň jsem dosti zřetelně uslyšel jeho hlas: „Tak jste se vzpamatoval. Těší mě, že vás vidím opět živého.“ Silou vůle jsem přinutil své vědomí, aby se co nejrychleji vyjasnilo. Pohlédl jsem dolů a uviděl jsem přímo pod svou bradou stůl — tehdy tu ještě nestál tento podstavec, ale obyčejný, něco jako kuchyňský stůl, který Kern narychlo uzpůsobil pro pokus. Chtěl jsem se ohlédnout, ale nemohl jsem otočit hlavu. O něco výše v sousedství tohoto stolu stál druhý stůl — pitevní. Na tom spočívalo něčí tělo bez hlavy. Zadíval jsem se na ně a tělo mi připadalo podivně známé, třebaže nemělo hlavu a jeho hrudní koš byl otevřen. A hned vedle pracovalo ve skleněné skříňce čísi srdce ... Nechápatě jsem pohlédl na Kerna. Ještě stále jsem si neuvědomoval, proč trčí má hlava nad stolem a proč nevidím své tělo. Chtěl jsem natáhnout ruku, ale necítil jsem ji. „Co se stalo?“ chtěl jsem se zeptat, ale jen jsem němě pohyboval rty. Kern se na mne díval a usmíval se. „Nevíte?“ pokývl na pitevní stůl. „Tam je vaše tělo. Teď už máte navždy pokoj od astmatu.“ Ještě žertoval! Pochopil jsem vše. Přiznám se, v prvním okamžiku se mi chtělo křičet, utrhout se ze stolu, zabít sebe i Kerna ... Ne, neříkám to správně. Rozumově jsem věděl, že se musím zlobit, křičet, rozhořčovat, ale zároveň jsem byl ohromen ledovým klidem, který mě ovládal. Možná že jsem se rozčiloval, ale bylo to, jako bych celý svět i sebe pozoroval jako někdo cizí. V mém duševním životě došlo ke změně. Jen jsem se zamračil a ... mlčel jsem. Cožpak jsem se mohl rozčilovat stejně, jako jsem to dělal dříve, když teď mé srdce tlouklo ve skleněné nádobě a mým novým srdcem byl motor?“

Marie se s hrůzou dívala na hlavu:

„A po tom všem... po tom všem s ním pokračujete v práci! Nebýt jeho, byl byste zvítězil nad astmatem a byl teď zdravým člověkem ... Je to zloděj a vrah a vy mu pomáháte ke slávě. Pracujete na něho. Jako parazit tyje z vašeho mozku, udělal si z vaší hlavy jakýsi akumulátor tvůrčího myšlení a vydělává tím peníze a slávu. A vy! Co dává vám? Jaký je váš život? Jste připraveno vše. Jste ubohý mrzák, který ke vši hrůze má ještě touhy. Kern vám uloupil celý svět. Odpusťte mi to, ale já vás nechápu. Cožpak můžete tak pokorně, beze slova odporu pracovat na něho?“

Hlava se smutně pousmála.

„Vzpoura hlavy? Ohromně efektní. Jenže co já mohu dělat? Vždyť jsem připraven i o to poslední lidské východisko — vzít si život.“

„Ale mohl byste odmítnout s ním pracovat!“

„Chcete-li vědět, i to už se stalo. Nevzbouřil jsem se však proto, že Kern využívá mého myšlenkového potenciálu. Koneckonců, jaký význam má jméno autora? Záleží na tom, aby myšlenka vešla ve známost a dosáhla cíle. Bouřil jsem se jen proto, že jsem si těžko zvykal na svou novou existenci. Dával jsem přednost smrti před takovým životem... Povím vám jednu příhodu, která se mi tehdy stala. Byl jsem jednou sám v laboratoři. Najednou vletěl do okna velký černý brouk. Kde se mohl vzít v centru velkoměsta? Nevím. Možná že ho sem zavezlo auto vracející se odněkud z venkova. Brouk nade mnou zakroužil a usedl na skleněnou desku stolku vedle mne. Sklopil jsem oči a pozoroval ten odporný hmyz, aniž jsem jej mohl shodit. Jeho nožky klouzaly po skle, šramotivě je ohýbal a pomalu lezl k mé hlavě. Nevím, umíte-li to pochopit... podobného hmyzu jsem se vždy štilil, byl mi odporný. Nikdy jsem se ho nemohl ani dotknout prstem. A teď! jsem byl bezmocný i před tak nicotným nepřítelem. A pro něho znamenala má hlava jen pohodlný odrazový můstek k letu. Šustil nožkami a lezl pomalu blíž. Po trošce námahy se mu podařilo zachytit se mi na vousech. Dlouho se v nich motal a zaplétal, ale usilovně šplhal výš a výše. Tak přešel přes mé semknuté rty, po levé straně nosu, po zavřeném levém oku, až se mi konečně vydrápal na čelo, spadl na sklo a odtud na zem. Bezvýznamná příhoda. Ale na mne působila otřesně... A když přišel profesor Kern, odmítl jsem kategoricky další spolupráci. Věděl jsem, že se neodhodlá veřejně mou hlavu demonstrovat. A bez užitku nebude chovat hlavu, která se může stát důkazem proti němu. Zabije mě, předpokládal jsem. A tak mezi námi došlo k boji.

Používal značně tvrdých prostředků. Jednou ke mně vstoupil pozdě večer s elektrickým přístrojem, přiložil elektrody k mým spánkům, a ještě než zapjal proud, měl ke mně řeč. Stál s rukama zkříženýma na prsou a mluvil velice laskavým a jemným hlasem jako skutečný inkvizitor. „Drahý kolego,“ začal, „jsme tu sami, hovoříme mezi čtyřma očima, obklopeni silnými kamennými zdmi. Ostatně, i kdyby byly slabší, neměnilo by to na věci nic, protože vy křičet nemůžete. Jste docela v mých rukou. Mohu vás týrat sebevíc a nic se nestane. Proč bych vás však týral? Oba jsme vědecktí pracovníci a můžeme se porozumět. Vím, že se vám nežije lehce, ale není to má vina. Potřebuji vás a nemohu vás osvobodit od neradostného života a vy sám nejste schopni utéct přede mnou ani do nenávratna. Není pro vás tedy výhodnější skoncovat celou záležitost smírem? Budete pokračovat v naší vědecké práci...“ Nesouhlasně jsem pohnul obočím a mé rty bezzvukně zašeptaly: „Ne!“ — „Působíte mi velkou lítost. Nechcete cigaretu? Vím, že z ní nemůžete mít pravý požitek, protože nemáte plíce, z nichž by mohl nikotin pronikat do krve, ale přesto... známé počitky...“ A vytáhl z pouzdra dvě cigarety, jednu si zapálil a druhou vsunul do úst mně. S jakou chutí jsem ji vyplivl! „Dobře, pane kolego, řekl jste, že se cítíte?“ zeptal se mě starostlivě jako lékař pacienta. „Bolí vás hlava? Třeba byste ji chtěl zbavit bolesti? Stačí k tomu jen...“ „Ne!“ odpovídaly mé rty. „To je mi líto. Budu muset proud zesílit. Působíte mi opravdu bolest.“ A zapnul, tak silný proud, že jsem měl dojem, že se má hlava vznítí. Byla to nesnesitelná muka. Skřípal jsem zuby. Vědomí se mi kalilo. Jak rád bych je byl vůbec ztratil! Ale bohužel jsem je neztrácel. Jen jsem zavřel oči a stiskl rty. Kern kouřil, pouštěl mi dým do obličeje a dál opékal mou hlavu v pomalém ohni. Už mě nepřesvědčoval. A když jsem otevřel oči, viděl jsem, že je rozzuřen mým odporem. „Aby do vás! Kdybych tak nepotřeboval váš mozek, usmažil bych ho pro svého psa, vy paličáku!“ A hrubě strhl z mé hlavy všechny dráty a odešel. Ale ještě jsem neměl vyhráno. Brzy se vrátil a začal vpouštět do roztoků, které mou hlavu vyživují, dráždivé látky, po nichž jsem trpěl mučivými bolestmi. A kdykoli jsem mimoděk zkrivil tvář, ptal se: „Tak jak, kolego? Rozhodl jste se? Ještě ne?“ Nepoddával jsem se. Vzdálil se ještě rozzuřenější a zahrnul mě spoustou nadávek. Slavil jsem vítězství. Několik dní se v laboratoři neobjevoval a já jsem čekal na smrt jako na vykoupení. Pátého dne přišel jakoby nic a vesele si hvízdal. Ani se na mne nepodíval a pustil se

do práce. Dva tři dny jsem ho pozoroval nezúčastněně. Nemohl jsem však neprojevit zájem o práci. A když při pokusech udělal několik chyb, které mohly zmařit výsledky všech našich snah, nevydržel jsem to a dal jsem mu znamení. „To jste měl udělat už dávno!“ řekl se spokojeným úsměvem a vpustil do mého hrdla vzduch. Vysvětlil jsem mu, v čem chyboval, a od té doby vedu celou práci já ... Přelstil mě.“

OBĚŤ VELKOMĚSTA

Od okamžiku, kdy Marie odhalila tajemství hlavy, začala Kerna nenávidět a její odpor každým dnem vzrůstal. S tímto pocitem se probouzela i usínala. Zjevoval se jí v příšerných snech. Byla nenávisť přímo nemocná. V poslední době se při setkáních s ním stěžila ovládala, aby mu nevykřikla do tváře, že je vrah.

Jednala s ním nuceně a chladně.

„Je to nestvůrný zločinec!“ rozhořčovala se, když zůstala s hlavou o samotě. „Udám ho ... Veřejně vykřičím jeho zločin a neustanu, dokud ho nepřipravím o jeho kradenou slávu, dokud neodhalím všechno, co napáchal. Nebudu litovat svých sil.“

„Tíše! Uklidněte se. Říkal jsem vám přece, že netoužím po pomstě. Bouří-li se však váš morální cit a prahnete po odplatě, nebudu vám bránit... jenom se neukvapujte. Počkejte, prosím, do konce našich pokusů. Vždyť já teď Kerna potřebuji právě tak jako on mne. A práce, to je všechno, co mi ještě zůstalo. Nic nového již nevytvořím, ale započatou práci musím dokončit.“

Z pracovních dolehly kroky.

Marie spěšně zavřela kohoutek a stále ještě rozrušena usedla a vzala do ruky knížku. Hlava sklonila víčka jako člověk, který dřímá.

Vešel profesor Kern.

Podezíravě se podíval na Marii.

„Co se děje? Stalo se vám něco? Není něco v pořádku?“

„Ne ... nic ... všechno je v pořádku ... rodinné nepříjemnosti ...“

„Ukažte puls ...“

Marie neochotně natáhla ruku.

„Puls zrychlený ... Nervy zlobí... Pro citlivějšího člověka je tu ovšem těžká práce. Ale já jsem s vámi spokojen. Zvyšuji vám plat o sto procent.“

„Děkuji, nepotřebuji vyšší plat.“

„Nepotřebuji... Kdo by nepotřeboval peníze? Máte přece rodinu.“

Marie neodpověděla.

„A teď dál. Musíme udělat nějaké přípravy. Profesorovu hlavu přestěhujeme do místnosti za laboratoří. Jen dočasně, kolegyně, jen dočasně. Vy nespíte?“ otočil se k hlavě. „A sem přijdou dvě čerstvé mrtvoly, z kterých uděláme párek výtečně hovořících hlav a předvedeme je ve vědecké společnosti. Je čas náš objev zveřejnit“

A Kern zase zpytavě pohlédl na Marii.

Ta se přinutila k lhostejnému výrazu, aby předčasně neprozradila svou nenávist, a rychle se zeptala na to co ji první napadlo:

„Či mrtvoly budou přivezeny?“

„Nevím a neví to nikdo, protože teď to ještě nejsou mrtvoly, ale živí a zdraví lidé. Zdravější než my dva. To vám mohu říci s naprostou jistotou. Potřebuji hlavy absolutně zdravých lidí. Ale zítra na ně čeká smrt. A ne později než za hodinu potom budou ležet zde na mém pitevním stole. O to už se postarám.“

Marie, která se od profesora Kerna nadála všeho, pohlédla na něho tak zděšeně, že na okamžik upadl do rozpaků a pak se hlasitě rozesmál.

„Není nic jednoduššího. Objednal jsem si pár čerstvých mrtvol v márnici. Víte, vtip je v tom, že město, tento soudobý moloch, si denně vyžaduje lidské oběti. Je to už nezvratný přírodní zákon, že denně hyne v městském provozu několik lidí, nepočítám-li nešťastné případy na závodech, v továrnách a na stavbách. Nu a tito osudem předurčení, životaschopní, silní a zdraví lidé dnes klidně usnou, aniž vědí, co je čeká zítra. A zítra ráno vstanou a s veselou písničkou se budou oblékat, aby šli, jak se domnívají, do práce, ale ve skutečnosti vstříc své neodvratné záhubě. A v té době se bude na druhém konci města se stejně bezstarostnou písničkou oblékat jejich nedobrovolný kat šofér nebo strojuvůdce. Potom oběť vyjde ze svého bytu a na druhém konci z garáže nebo vozovny vyjede kat. A budou se prodírat proudem pouličního ruchu a neznámí, cizí lidé budou se k sobě blížit až do onoho osudného průsečíku svých drah. A potom někdo z nich nedá na kratinký okamžik pozor --a vše bude dokonáno. Ve statistikách obětí pouličních nehod přibude jedna čárka. K onomu osudnému průsečíku drah je přivedou tisíce drobných náhod. A přece se to všechno zcela jistě stane s přesností hodinového strojku, který na okamžik uvádí do jedné roviny dvě ručičky pohybující se různou rychlostí.“

Ještě nikdy neměl profesor Kern před Marií tak řečnou náladu. A kde se v něm vzala ta nečekaná štědrost? Zvyšuji vám plat o sto procent...

Chce si mě naklonit, koupit, usoudila Marie. Má patrně podezření, že už leccos tuším, nebo dokonce- vím. Ale mě si nekoupí.

NOVÍ OBYVATELÉ LABORATOŘE

A opravdu ležely nazatří zrána na pitevním stole v profesorově laboratoři dvě čerstvé mrtvoly.

Dvě nové hlavy určené k veřejnému předvedení nesměly vědět o existenci hlavy profesora Dowella. Profesor Kern ji proto obezřetně přestěhoval do sousední místnosti.

Mrtvola muže náležela tak třicetiletému dělníkovi, který zahynul při pouliční nehodě. Jeho mohutné tělo bylo rozdrceno, v pootevřených skelných očích ustrnulo leknutí.

Profesor Kern, Marie a John v bílých pláštích se zabývali mrtvolami.

„Měl jsem ještě několik nabídek,“ říkal Kern. „Jeden dělník spadl z lešení. Toho jsem nevzal. Otřesem se mu mohl poškodit mozek. Nevzal jsem ani několik sebevrahů, kteří se otrávilí jedem. Tenhle chlapík mi připadal vhodný. A pak tahle ... noční krasotinka.“

Pokývl na mrtvolu ženy s krásnou, ale povadlou tváří, na níž ještě ulpěly stopy červeně a líčidel. Měla klidný výraz. Jen lehce zdvižené obočí a pootevřená ústa vyjadřovala jakýsi dětský údiv.

„Barová zpěvačka. Zabila ji zbloudilá střela při hádce opilých apačů. Byla na místě mrtva. Přímě do srdce — vidíte? Člověk by se tak netrefil, kdyby chtěl.“

Profesor Kern pracoval rychle a jistě. Oddělili hlavy od těl, těla odnesli.

Za pár minut již stály hlavy na vysokých stolcích. Do hrdla, do žil a krčních tepen jim zavedli trubice.

Profesor Kern byl v příjemně vzrušeném stavu. Blížil se okamžik jeho vítězství. O úspěchů nepochyboval.

Na demonstraci a referát profesora Kerna před vědeckým fórem byly pozvány nejvýznačnější kapacity. Dovedně usměřovaný tisk přinášel předem články oslavující profesora Kerna. V časopisech se skvěly jeho fotografie. Kernův podivuhodný veřejný pokus s ožíváním lidských hlav byl hodnocen jako vítězství francouzské vědy.

Profesor Kern si s veselým pohvizdováním umyl ruce, zapálil si cigaretu a samolibě pohlédl na hlavy.

„Chachá! A na mise leží nejen hlava Janova, ale i Salome. Bude to zajímavé setkání. Stačí jenom otevřít kohoutek a... mrtví oživnou. No tak, slečno, oživte je! Otevřete všechny tři ventily. V tom velkém válci je stlačený vzduch, a ne jed,“ zasmál se.

Pro Marii to nebyla už dávno žádná novinka. S bezděčnou vychytralostí to však nedala ničím najevo.

Kern se zamračil a náhle zvažněl. Přistoupil těsně k Marii a řekl, jako by vystřeloval každé slovo: „U profesorovy hlavy však vzdušný ventil neotvírejte ... Má ... porušené hlasivky a...“ zachytil dívčin nedůvěřivý pohled a dodal podrážděně: „Ať je to jak chce ... prostě vám to zakazuji. A dbejte mého rozkazu, nechcete-li si přivodit značné nepříjemnosti.“

Znovu se rozveselil a táhle zanotoval na motiv z Komediantů:

„Začátek hlásím!“

Marie otevřela kohoutky.

Jako první začala projevovat příznaky života hlava dělníka. Lehce zacukala víčka. Zřetelně zprůzračněly.

„Krevní oběh je obnoven. Vše jde výtečně ...“

Tu změnilo oči směr pohledu, otočily se k okennímu světlu. Pomalu se vracelo vědomí.

„Žije!“ vesele vykřikl Kern. „Zesilte proud vzduchu.“

Marie otevřela kohoutek víc.

Vzduch zahvízdal v hrdle.

„Co je? ... Kde jsem? ...“ pronesla nesrozumitelně hlava.

„V nemocnici, příteli,“ odpověděl Kern.

„V nemocnici? Hlava se rozhlédla, sklopila oči a uviděla pod sebou jen prázdný prostor.“

„A kde mám nohy? Ruce? Tělo?“

„Není, miláčku. Je na padrt' rozbité. Celá zůstala jen hlava a tělo jsme musili amputovat.“

„Jak to, amputovat? Ne, s tím nesouhlasím. Co je to za operaci? K čemu jsem takhle dobrý? Jen hlavou si nevydělám ani na suchou kůrku. Potřebuju ruce. Bez rukou a bez nohou mě do práce nikdo nepřijme ... Až odejdu z nemocnice ... Fujtajbl! Ani chodit nemám na čem! Co teď? Musím se nějak živit. Já znám naše nemocnice. Čásek si mě tu necháte a pak mě vyhodíte: jste zdrav. Kdepak, s tím nesouhlasím, opakoval.“

Jeho výslovnost, široká, opálená pihovatá tvář, účes a naivní pohled modrých očí, všechno prozrazovalo člověka z vesnice.

Bída ho odtrhla od rodných polí, město rozsápalo jeho mladé, zdravé tělo.

„Možná že z toho kouká nějaká podpora? ... A kde je tamten?“ vzpomněl si náhle a oči se mu rozevřely.

„Kdo?“

„No tamten... co na mě najel... Tramvaj, druhá tramvaj, automobil, a on rovnou na mě ...“

„Budte klidný. Dostane po zásluze. Číslo vozu je v protokolu. Čtyři tisíce sedm set jedenáct, zajímá-li vás to. Jak se jmenujete?“ zeptal se profesor Kern.

„Já? Thomas. Thomas Fouché, tak se jmenuju.“

„Tak poslyšte, Tome... Budete mít všeho dostatek, nepoznáte bídu s nouzí, hlad ani žízeň. Nikdo vás nevyhodí na ulici, můžete být docela klidný.“

„A to mě budete krmit jen tak zadarmo, nebo mě chcete vystavovat po poutích?“

„Vystavovat vás budeme, což o to, jenže ne po poutích.. A teď si odpočiňte. Profesor se otočil na hlavu ženy a starostlivě poznamenal: „Naše Salome si dává nějak na čas.“

„Co to je, taky hlava bez těla?“ zeptala se Tomova hlava.

„Jak vidíte, postarali jsme se vám o dámskou společnost, abyste se nenudil... Slečno, zavřete vzdušný ventil, aby nás nerušil svým plácáním.“

Kern vytáhl z nosních dírek ženské hlavy teploměr.

„Teplota je vyšší než teplota mrtvého těla, ale stále ještě nízká. Oživení pokračuje velmi pomalu ...“

Čas ubíhal. Ženská hlava nechtěla oživnout. Profesora se začínalo zmocňovat rozčilení. Přecházel laboratoři, pohlížel

na hodinky a každý jeho krok po kamenné podlaze se rozléhal v prostorné místnosti.

Tomova hlava na něho nechápavě hleděla a mlčky pohybovala rty.

Nakonec Kern přistoupil k ženské hlavě a pozorně prohlédl skleněné trubičky nasazené na gumové hadice, které byly zavedeny do krčních tepen.

„Tady to vězí. Tahle hadice je příliš volná, a proto je oběh pomalý. Podejte mi širší hadici.

Vyměnil hadici a po několika minutách hlava oživila.

Hlava slečny Briquetové — tak se totiž žena jmenovala — reagovala na své oživení mnohem bouřlivěji. Když se definitivně vzpamatovala a byl jí vrácen dar řeči, dala se do chraptivého křiku, zapřísahala všechny, ať ji raději zabijí, než aby ji nechali na světě jako takového mrzáka. „Achich, ach! Moje tělo ... moje ubohé tělo! Co jste to se mnou udělali? Zachraňte mě, nebo mě už docela zabijte. Bez těla nemohu žít! Dovolte, ať se na ně aspoň podívám!.. anebo ne, raději ne. Je bez hlavy... ta hrůza! Ta hrůza!“

Když se poněkud uklidnila, prohlásila: „Říkáte, že jste mi vrátili život. Jsem nevzdělaná ženská, ale vím, že hlava bez těla žít nemůže. Co to je, zázrak, nebo čáry?“

„Ani jedno z toho. Je to úspěch vědy.“

„Když ta vaše věda dokáže takováhle kouzla, musí umět i jiná. Dejte mi jiné tělo. Ten osel Georges mě provrtal kulkou... Ale spousta děvčat si přece prožene čelo kulkou. Tak odřízněte některé tělo a dejte je mně. Jenže dřív mi ukažte, jak vypadá. Musím si vybrat krásné tělo ... Takhle to přece nejde ... ženská bez těla! To je horší než mužský bez hlavy.“

Pak požádala Marii:

„Budte tak laskavá a podejte mi zrcadlo.“

V zrcadle se dlouho a soustředěně prohlížela.

„To je hrozné! Mohu vás poprosit, abyste mi upravila vlasy? Sama se nemohu učesat...“

„Budete mít, slečno, mnohem víc práce,“ ušklíbl se Kern. „Zvýším vám přiměřeně i plat. A teď už musím jít.“

Pohlédl na hodinky, přistoupil k Marii a zašeptal:

„V jejich přítomnosti, ukázal očima na hlavy, „ani slůvko o hlavě profesora Dowella!“

Když opustil laboratoř, šla Marie navštívit profesora.

Jeho oči na ni hleděly smutně. Ústa se mu křivila smutným úsměvem.

„Můj ubohý, ubohý profesore,“ zašeptala. „Brzy už budete pomstěn!“

Hlava jí dala znamení. Marie otevřela vzduchový ventil.

„Vyličte mi raději průběh pokusu,“ zasípala hlava se smutným úsměvem.

HLAVY SE BAVÍ

Hlava slečny Briquetové a hlava Tomova si ještě hůře zvykaly na svou novou existenci než hlava profesora Dowella. Profesorův mozek se i teď zabýval stejnými vědeckými problémy jako dřív. Thomas a Briquetová byli prostí lidé a život bez těla pro ně neměl smysl. Není divu, že hlavy začaly brzy tesknit.

„Copak tohle je nějaký život?“ stěžoval si Tom. „Člověk tu dřepí jako pařez. Už tu znám každou tečku na stěně ...“

Kerna velmi znepokojovala stísněná nálada „zajatců vědy“, jak je někdy žertem nazýval. Mohly smutkem zchřadnout dříve, než přijde den jejich předvedení.

A tak se profesor Kern všemožně staral hlavám o zábavu.

Obstaral promítací přístroj a Marie a John pořádali po večerech filmová představení. Za plátno sloužila bílá stěna laboratoře. Tomově hlavě se obzvlášť zamlouvaly humorné filmy s Charlie Chaplinem a Monti Banksem. Při pohledu na jejich kousky zapomínal Tom na svou ubohou existenci. Z jeho hrdla dokonce vycházelo něco jako smích a do očí vstupovaly slzy.

Tu však se Banks odpoklonkoval a na bílé stěně místnosti se objevila farma. Malé děvčátko sype kuřatům. Chocholatá kvočna starostlivě krmí své děti. Před kravinem dojí mladá, zdravá žena krávu a loktem odhání tele, které strká tlamou mámu do vemene. Přiběhl chundelatý pes, vesele mává ocasem, a za ním, s koněm na oprati, přichází farmář.

Tom zachroptěl nezvykle vysokým, falešným hlasem a náhle vykřikl:

„Dost! Dost!“

John u promítacího přístroje nepochopil hned, co se děje.

„Zastavte!“ zvolala Marie a rychle rozsvítila. Bledý obraz se ještě chvíli třepotal a konečně zmizel. John zastavil promítací přístroj.

Marie se podívala na Torna. V očích měl slzy, ale nebyly to už slzy smíchu. Celý jeho opuchlý obličej se stáhl do grimasy uraženého dítěte, ústa měl zkřivená: „Jako u nás ... na vsi...“ zanařikal. „Kráva ... slepice ... A všechno je pryč ... všechno je teď pryč ...“

Marie už zase pracovala u přístroje. Za chvilku zhasli, na bílé stěně se zamíhaly stíny. Harold Lloyd přechal před policisty. Ale Tomova nálada se nelepšila. Pohled na pohybující se lidi ho teď naplňoval ještě větším smutkem.

„Fuj, litá jako ztřeštěnec,“ vrčel. „Posadit ho takhle jako mne, moc by toho nenaskákal.“

Marie se ještě jednou pokusila o změnu programu.

Pohled na vznešený bál docela rozladil slečnu Briquetovou. Dráždily ji krásné ženy a přepychové toalety.

„Dejte s tím pokoj... nechci se dívat, jak si ostatní žijí,“ řikala.

Promítačku tedy odnesli.

Rádio bavilo hlavy o něco déle.

Obě velmi vzrušovala hudba a hlavně taneční motivy, balet.

„Bože, jak jsem tancovala tenhle kousek!“ vykřikla jednou v slzách Briquetová.

Musili hledat jinou zábavu.

Briquetová měla vrtochy, co chvíli chtěla zrcadlo, vynalézala si nové účesy, požadovala, aby jí Marie podmalovávala oči, bíle a červeně líčila tváře. Hněvala se, jak je Marie, která nemohla pochopit taje kosmetiky, nešikovná.

„Cožpak nevidíte?“ říkala podrážděně, „že jste mi pravé oko podmalovala silněji než levé? Zvedněte trochu to zrcadlo.“

Žádala módní časopisy a látky a nutila Marii, aby zahalovala do látek stůlek, na němž byla její hlava upevněna.

Její vrtochy se stupňovaly až k podivínství. Opožděně se v ní probudil stud a prohlásila, že nemůže spát v jedné místnosti s mužem.

„Oddělte mě na noc španělskou stěnou nebo alespoň knihou.“

A tak Marie dělala „španělskou stěnu“ z velké rozevřené knihy, kterou postavila na skleněné desce u hlavy Briquetové.

Ani Tom jí nedával méně práce.

Jednou se domáhal vína. Byl tedy profesor Kern nucen dopřát mu požitek opojení tak, že přimísil do výživných roztoků menší dávku opojných látek.

Někdy Thomas a Briquetová dvojhlasně zpívali. Zesláblé hlasivky je dost dobře neposlouchaly. Bylo to příšerné dueto.

„Můj ubohý hlas! Kdybyste tak mohli slyšet, jak jsem dřív zpívala!“ říkala Briquetová a trpitelsky zdvihla obočí.

K večeru padávala na hlavy přemýšlivá nálada. Neobvyklost jejich existence přiměla i tyto dvě jednoduché povahy k zamyšlení nad otázkami života a smrti.

Slečna Briquetová věřila v posmrtný život. Thomas byl materialista.

„Ovšem že jsme nesmrtelní, uvažovala hlava Briquetové. „Kdyby duše umírala s tělem, nevrátila by se do hlavy.“

„A kdepak ve vás sídlila duše, v hlavě, nebo v těle?“ zeptal se uštěpačně Thomas.

„Ovšem že byla v těle ... všude byla ...“ odpovídala nejistě hlava Briquetové, která tušila v otázce nějakou chytačku.

„A to teď duše vašeho těla bloudí bezhlavá po onom světě?“

„Vy jste taky bezhlavý, urazila se Briquetová.

„Já mám hlavu. Právě že mám jen hlavu,“ nedával pokoj Tom. „A duše vaší hlavy na onom světě nezůstala? Vrátila se na zem touhle gumovou rourou? Kdepak,“ dodával už vážně. „Jsme něco jako stroj. Pustí se do něj pára a zas pracuje. A když se rozbije na kusy, žádná pára mu už nepomůže ...“

A každý se zas pohroužil do svých myšlenek.

NEBE A ZEMĚ

Tomovy argumenty slečnu Briquetovou nepřesvědčovaly. Přes lehkomyšlný způsob života byla pravověrnou katoličkou. Za svého bouřlivého života neměla čas nejen myslet na život posmrtný, ale ani chodit do kos-těla. Přesto však se v ní pevně udržovalo náboženské přesvědčení získané v dětství. A teď zřejmě přišel nejvhodnější okamžik, aby semena víry vydala své plody. Její skutečný život byl strašný, ale smrt, možnost druhé smrti, jí naháněla ještě větší strach. V noci ji trýznily příznaky posmrtného života.

Zjevovaly se jí jazyky pekelného ohně. Viděla už, jak se její hříšné tělo škvaří na ohromné pánvi.

Probouzela se hrůzou, zuby jí drkotaly, dech se jí krátil. Ano, cítila zcela jasně, že se dusí. Její rozčilený mozek potřeboval silnější přívod kyslíku, neměla však srdce, tento živý motor, který tak ideálně reguluje přívod potřebného množství krve všem orgánům těla. Pokoušela se křičet, aby vzbudila Johna, hlídajícího v místnosti. John však měl právě dost neustálých rozkazů, a tak přes výslovný zákaz profesora Kerna zavíral někdy u hlav vzduchové ventily, aby si mohl alespoň na několik hodin v klidu zdřímnout. Briquetová otvírala ústa jako ryba na suchu a snažila se křičet, ale její křik nebyl o nic silnější než předsmrtné lapání ryby po vzduchu... A černé stíny příznaků nepřestávaly bloudit místností a plameny pekelné osvětlovaly jejich tváře. Stíny se k ní blížily a vztahovaly po ní své strašné drápy. Briquetová zavírala oči, ale to nepomáhalo: viděla je i tak. A podivná věc — zdálo se jí, že se jí srdce zastavuje a trne hrůzou.

„Bože můj, Bože všemohoucí, cožpak neodpustíš své služebnici?“ němě vyslovovaly její rty. „Tvá dobrota je přece nekonečná. Mnoho jsem hřešila, ale cožpak já jsem vinna? Vždyť víš, jak se to všechno stalo. Na matku se ani nepamatuju, neměla jsem nikoho, kdo by mě učil dobru... Hladověla jsem. Kolikrát jsem tě prosila o pomoc. Nehněvej se, Bože můj, nic ti nevyčítám,“ pokračovala s bázní ve své němé modlitbě, „chci jen ukázat, že nejsem tak hříšná. Při svém velikém milosrdenství mě možná pošleš do očistce ... Jenom ne do pekla! Umřu hrůzou... Ach, jaká jsem hloupá, tam se přece neumírám!“ A znovu opakovala od začátku své naivní modlitby.

Thomas měl také špatné spání. Ale jeho nepronásledovaly pekelné příznaky. Sžíral ho smutek po pozemském životě. Odešel z rodné vesnice všehovšudy před několika měsíci a zanechal tam vše, co bylo jeho srdci drahé; vzal si s sebou na cestu jen uzlík s vdolky a své sny, že si ve městě nashromáždí peníze na koupi malého kousku půdy. A pak se oženil s červenolící, zdravou Marií... Potom už nebude její otec proti jejich svatbě.

A všechno se zhroutilo. Na bílé stěně svého nenadálého vězení uviděl farmu a veselou zdravou ženu, tak podobnou Marii, jak dojí krávu. Po dvoře kolem starostlivé kvočny s kuřaty však někdo jiný než Tom vedl koně, který si plavně odháněl ocasem mouchy. A on, Tom, je mrtev, je zničen, jeho hlava je naražena na kůl jako hlava strašáka do zeli. Kde jsou jeho silné ruce, kde je jeho zdravé tělo? Thomas v zoufalství zaskřípal zuby. A potom se dal do tichého pláče a slzy mu kapaly na skleněný podstavec.

„Co je to?“ zeptala se s údivem Marie při ranním úklidu. „Odkud se vzala ta voda?“

Třebaže John už obezřetně otevřel vzduchový ventil, Tom neodpovídal. Pohlédl nepřátelsky a nerudně na Marii, a

když odešla k hlavě Briquetové, zachraptěl za ní tiše:

„Vrahu!“ Zapomněl už na šoféra, který ho přejel, a všechny svůj hněv přenesl na lidi ve svém okolí.

„Co jste říkal, Tome?“ otočila se k němu Marie a obrátila se. Ale Tomovy rty už byly zase pevně semknuty a jeho oči na ni hleděly s netajeným hněvem. Marie byla udivena a chtěla se zeptat Johna na příčinu Tomovy špatné nálady, ale Briquetová už si vymáhala její pozornost.

„Buďte tak laskavá a poškrábejte mě na pravé straně nosu. Tahle bezmocnost je příšerná... Nemám tam uhříček? Tak proč mě to tak svědí? Podejte mi, prosím, zrcadlo.“

Marie jí přinesla zrcadlo.

„Natočte je doprava, nevidím. Ještě kousek ... Tak. Je tam červená skvrna. Neměly bychom to namazat goldcreamem?“

Marie jí trpělivě mazala nos krémem.

„Tak. A teď mě, prosím vás, napudrujte. Děkuji... Chtěla jsem se vás, slečno, zeptat na jednu věc ...“ „Prosím ...“

„Řekněte, když se ... když se velmi hříšný člověk vyzpovídá duchovní osobě a dělá pokání, jsou mu hříchy odpuštěny a dostane se do ráje?“

„Ovšemže ano,“ odpověděla s vážnou tvářou Marie.

„Já se tak bojím pekelných muk...“ přiznala se Briquetová. „Prosím vás, zavolejte mi kněze ... chtěla bych zemřít jako křesťanka ...“

A její hlava obrátila s výrazem umírající mučednice oči k nebesům. Potom je zase sklopila a vykřikla:

„Jakou zajímavou fazónu mají vaše šaty! To je poslední móda? Už jste mi dlouho nepřinesla módní časopisy.

Myšlenky slečny Briquetové se vrátily k pozemským věcem.

„Krátká sukně! Krásné nohy ohromně získají při krátkých sukních. Moje nešťastné nohy! Viděla jste je? O, když já jsem tančila, všichni muži šleli!“

Do místnosti vstoupil profesor Kern.

„Jak se vede?“ zeptal se vesele.

„Poslyšte, profesore,“ obrátila se na něho Briquetová, „takhle to dál nejde ... musíte mi přidělat nějaké tělo... Už jsem vás o to jednou prosila a teď to dělám znova... snažně vás prosím. Jsem přesvědčena, že to můžete udělat, jen když budete trochu chtít...“

A proč ne, u všech hromů? napadlo profesora. Přivlastnil si sice všechnu slávu při ožívání lidských hlav, ale uvnitř duše musil uznat, že úspěch pokusu je jen a jen zásluhou profesora Dowella. Proč by však nemohl Dowella předstihnout? Sestavit ze dvou mrtvých jednoho živého člověka, to by bylo něco grandiózního! A při úspěšném pokusu by všechna sláva náležela po zásluze jemu. Ostatně, nějaké té rady profesora Dowella by přece mohl použít. Ano, to stojí za promyšlení.

„Chtěla byste ještě hodně tancovat?“ usmál se a vypustil do tváře Briquetové proud cigaretového kouře.

„Hodně? Ve dne v noci budu tancovat. Budu mávat rukama jako větrný mlýn, budu poletovat jako motýl... Jen mi dejte tělo, mladé, krásné ženské tělo!“

„Proč právě ženské?“ zeptal se rozmarně Kern. „Budete-li chtít, mohu vám dát i mužské tělo.“

Slečna Briquetová na něho pohlédla s údivem a hrůzou.

„Mužské! Ženská hlava na mužském těle?! Ne, to by byla ukrutná ohavnost! A jaké bych to nosila šaty?“

„To byste přece přestala být ženou. Změníte se prostě v muže, naroste vám knír a vousy, změní se vám hlas. Cožpak se nechcete stát mužem? Tolik žen lituje, že se nenarodily muži.“

„To jsou podle všeho ženské, o které nikdy žádný muž ani okem nezavádl. Pro takové by ovšem bylo jen dobré, kdyby se staly muži. Ale já... já to nepotřebuju.“ A Briquetová hrdě vytáhla své krásné obočí.

„Budíž tedy po vašem. Zůstanete ženou. Pokusím se najít vám vhodné tělo.“

„Ó, profesore, budu vám vděčná až za hrob. Můžete to udělat dnes? Dovedu si představit, jaký to bude poprask, až se zas vrátím do Chat noir!“

„To nejde tak rychle.“

Briquetová nepřestávala vykládat, ale Kern už ji opustil a přistoupil k Tomovi.

„Tak jak se vede, příteli?“

Tom neslyšel, o čem hovořil profesor s Briquetovou. Byl ponořen do svých myšlenek, a tak se na profesora nepřivětivě podíval a nic neodpověděl.

Od chvíle, kdy profesor slíbil slečně Briquetové nové tělo, její nálada se podstatně změnila. Už ji nepronásledovaly pekelné přízraky. Už nepřemýšlela o posmrtném životě. Všechny její myšlenky byly zaměstnány starostmi o nastávající nový pozemský život. Při pohledu do zrcadla ji znepokojovalo, že v tváři pobubla a že její kůže dostala nažloutlý odstín. Úplně už Marii utýrala, nutila ji, aby jí natáčela vlasy, česala ji a líčila.

„To zůstanu tak hubená a žlutá, profesore?“ ptávala se starostlivě Kerna.

„Budete ještě krásnější než dřív,“ uklidňoval ji.

„Kdepak, tady nejsou šminky nic platné, jen klamu sama sebe,“ říkala zpěvačka, když profesor odešel.

„Slečno Lorandová, zkusíme studené koupele a masáž. Kolem očí a od nosu k ústům se mi objevily nové vrásky. Myslím, že je důkladnou masáží odstraníme. Jedna moje přítelkyně ... Mimochodem, zapomněla jsem se vás zeptat, dostala jste to šedé hedvábí? Šedá barva mi velmi sluší. A módní časopisy jste přinesla? Výborně. Škoda že nemůžeme zkoušet. Nevím, jaké tělo budu mít. Bylo by dobré, kdyby sehnal vyšší s úzkými boky ... Půjčte mi módy.“

A pohroužila se do tajů ženské garderoby.

Marie nezapomínala na hlavu profesora Dowella. Jako dřív se o ni starala a ráno četla, ale na diskuse nezbýval čas; a ona by si byla s profesorem tak ráda o mnohém pohovořila. Byla stále přepracovanější a nervóznější. Hlava Briquetové

ji nedopřávala chvíle klidu. Někdy musela nechat čtení a běžet na její křik jen proto, aby jí upravila spuštěnou kudrlinku nebo odpověděla, zda byla nebo nebyla v obchodě s prádlem.

„Vždyť přece neznáte rozměry svého těla,“ snažila se Marie přemoci podráždění, spěšně upravovala Briquetové účes a odbíhala k hlavě profesora Dowella.

Myšlenka na odvážnou operaci Kerna ani na chvilku neopouštěla.

Pracoval s největším vypětím, připravoval se na operaci. Na dlouhou dobu se zavíral s hlavou profesora Dowella a diskutoval s ní. Pres všechny své tužby se bez Dowellovy pomoci nemohl obejít. Dowell ho upozorňoval na spoustu potíží, které Kerna ani nenapadly a které mohly mít vliv na výsledek pokusu, radil mu provést několik předběžných pokusů na zvířatech a sám je vedl. A tak velká byla síla jeho intelektu, že i jeho začal pokus neobyčejně zajímat. Hlava dokonce jako by pookřála a její mysl teď pracovala neobyčejně jasně.

Tak rozsáhlá pomoc Kerna těšila i netěšila. Čím dále práce postupovala, tím více se Kern přesvědčoval, že by na ni bez profesora nestačil. A tak mu nezbývalo než utěšovat svou ješitnost tím, že provedení nového pokusu bude jeho dílem.

„Jste opravdu důstojným pokračovatelem zemřelého profesora Dowella,“ řekla mu jednou hlava s lehce ironickým úsměvem. „Kdybych se tak mohl aktivněji účastnit této práce!“

Nebyla v tom ani prosba, ani narážka. Dowell věděl příliš dobře, že Kern nebude chtít, že se neodváží dát mu nové tělo.

Kern se zamračil, ale dělal, jako by neslyšel.

„Tak tedy pokusy se zvířaty byly korunovány úspěchem,“ pravil. „Operoval jsem dva psy, odřízl jsem jim hlavy a vyměnil těla. Oba jsou zdraví, švy na šíjích srůstají.“

„Výživa?“

„Doposud ještě umělá. Ústý podávám jen dezinfekční roztok s jódem. Brzy však přejdu k normální výživě.“

Za několik dní oznámil:

„Výživa psů je normální. Obvazy jsem sundal. Myslím, že za den za dva budou běžat.“

„Počkejte tak týden,“ poradil mu Dowell. „Mladí psi pohybují prudce hlavou a švy mohou popraskat. Neukvapujte se.“ Chtěl dodat: však ještě sklídíte vavříny, ale opanoval se. „A ještě něco: dejte psy do oddělených místností. Pohromadě budou dovádět a mohou si uškodit.“

Konečně nastal den, kdy profesor Kern s vítězoslavným vzezřením zavedl k profesorovi psa s černou hlavou a bílým tělem. Pes byl zjevně ve výborné náladě. Oči mu jiskřily, vesele mával ocasem. Když uviděl hlavu profesora Dowella, srst se mu zježila, zavrčel a divoce zaštěkal. Nezvyklé divadlo ho zřejmě překvapilo a vyděsilo.

„Provedte psa po místnosti,“ řekla hlava.

Kern vedl psa za sebou po místnosti. Zkušenému, bystrému Dowellovu oku nic neušlo.

„Co je tohle?“ zeptal se. „Pes lehce napadá na levou zadní nohu. A také hlas nemá docela v pořádku.“

Kern upadl do rozpaků.

„Pes kulhal i před operací,“ vymlouval se. „Noha je přeražená.“

„Pouhým okem deformaci nevidím a prohmatat nohu bohužel nemohu. Cožpak jste nemohl najít pár zdravých psů?“ zeptal se Dowell nedůvěřivě. „Myslím, že přede mnou můžete být naprosto upřímný, vážený kolego. Asi vám ožívování dlouho trvalo a příliš jste protáhl 'mrtvý interval' v činnosti srdce a plic, a to, jak určitě víte z mých pokusů, má často za následek poruchu nervové soustavy. Ale uklidněte se. Tyto příznaky mohou zmizet. Především se vynasnažte, aby vaše Briquetová nezchromla na obě nohy.“

Kern byl rozzuřen, ale snažil se nedat to najevo. Poznával v hlavě někdejšího profesora Dowella, přímého, náročného a jistého.

To je k vzteku! myslel si Kern. Tahle hlava, syčivá jak píchla pneumatika, mě pořád poučuje a posmívá se mým chybám a já musím jako školáček poslouchat její mentorování... A stačí otočit kohoutkem a bude rázem po ní... Přesto skryl svou náladu a pozorně vyslechl ještě několik rad.

„Děkuji za vaše pokyny,“ řekl a opustil místnost. Za dveřmi mu bylo hned veseleji. Ne, utěšoval se. Práci jsem udělal dobře. Dowellovi se hned tak člověk nezavděčí. Kulhání a divoký hlas, to jsou všechno hlouposti ve srovnání s tím, čeho jsem dosáhl.

Když procházel místností, kde stála hlava Briquetové, zastavil se, ukázal na psa a řekl:

„Vaše přání se splňuje, mademoiselle. Vidíte toho psíka? Ani on neměl tělo, a jak můžete pozorovat, žije si a běhá jakoby nic.“

„Já nejsem pes,“ odpověděla uraženě hlava. „To je přece nutný pokus. Jestliže ožil pes s novým tělem, ožijete i vy.“

„Nechápu, co tu má co dělat pes,“ urputně opakovala slečna Briquetová. „Co je mi do psa? Řekněte mi radši, kdy mě oživíte. Místo abyste si pospíšil s mým oživením, hrajete si s nějakými psy.“

Kern beznadějně mávl rukou a se stejným veselým úsměvem dodal:

„Teď už se dočkáte. Musím jenom najít vhodnou mrtvolu ... totiž tělo a budete zase, jak se říká, v kompletním stavu.“

Kern odvedl psa, vrátil se s centimetrem a pečlivě změřil slečně Briquetové objem krku. „Třicet šest centimetrů.“

„Bože můj, to jsem tak zhubla?“ vykřikla. „Měla jsem třicet osm. A číslo nohy mám...“

Ale Kern ji už neposlouchal a rychle odešel do své pracovny. Ještě ani nedosedl za stůl, když někdo zaklepal na dveře.

„Vstupte.“

Dveře se otevřely. Vstoupila Marie. Snažila se zachovat klid, ale v tváři měla rozčilení.

„Co se děje? Něco s hlavami?“ zvedl Kern pohled od svých papírů.

„Ne, chtěla jsem s vámi mluvit, pane profesore.“

Kern se opřel o lenoch křesla.

„Poslouchám, slečno Lorandová.“

„Řekněte, chcete vážně dát slečně Briquetové tělo, nebo ji jen tak těšíte?“

„Docela vážně.“

„A jste přesvědčen o úspěchu operace?“

„Naprostě. Viděla jste přece psa.“

„A Torna nehodláte... postavit na nohy?“ začala oklikou Marie.

„Proč by ne? Už mě o to dokonce žádal. Ale všechno najednou nejde.“

„A Dowella...“ pokračovala Marie rozčileně. „Ovšem, na život, na normální lidský život, má každý právo, Tomi Briquetová. Ale přece musíte chápat, že hlava profesora Dowella má mnohem větší cenu než všechny ostatní vaše hlavy... A chcete-li vrátit normálnímu životu Torna a Briquetovou, potom je mnohem důležitější vrátit normálnímu životu profesora.“

Kern se zamračil. Celý jeho obličej dostal napjatý a tvrdý výraz.

„Profesor Dowell, či lépe jeho vážená hlava, má ve vás báječného obhájce,“ řekl s ironickým úsměvem. „Jenže on nemá obhájce vůbec zapotřebí a vy se zbytečně rozčilujete a vzrušujete. Přemýšlel jsem ovšem také o profesorově oživení.“

„Proč tedy nezačnete s pokusy u něho?“

„Právě proto, že jeho hlava je cennější než tisíc jiných hlav. Než jsem obdařil tělem hlavu Briquetové, začal jsem u psa. Hlava Briquetové je právě tak cennější než hlava psa, jako je cennější hlava profesora než hlava nějaké Briquetové.“

„Život psa a život člověka se nedají srovnávat, pane profesore...“

„Právě tak jako hlava Dowella a hlava Briquetové.“

Máte ještě něco na srdci?“

„Ne, nic, pane profesore,“ odpověděla Marie a zamířila ke dveřím.

„V takovém případě bych k vám, slečno, měl nějaké otázky já. Počkejte laskavě.“

Marie se zastavila u dveří a tázavě upřela zrak na Kerna.

S nejasným pocitem napětí usedla Marie do hlubokého křesla. Kernův výraz nesliboval nic dobrého. Profesor se zvrátil na opěradlo a dlouho se zkoumavě díval dívce do očí, dokud je nesklopila. Potom se rychle vztyčil v celé své výši, zapřel pěsti do stolu, naklonil se k Marii a řekl tichým a výhrůžným tónem:

„Vzdušný ventil u Dowellovy hlavy jste neotevřela, řekněte? Nemluvila jste s profesorem?“

Marie pocítila mrazení v konečcích prstů. Myšlenky jí divoce zavířily hlavou. Všechno v ní vřelo zaštit, jen jen vybuchnout.

Mám, nebo nemám mluvit pravdu? váhala. S jakým požitkem by mu vrhla do tváře slovo „vrahu“, ale takový otevřený útok může vše pokazit.

Marie nevěřila, že Kern dá Dowellově hlavě nové tělo. Věděla už příliš mnoho, než aby věřila v tuto možnost. A snila teď o jediném, o tom, že veřejně připraví o slávu Kerna, který si přivlastnil výsledky Dowellovy práce, že odhalí jeho zločin. Věděla, že Kernovi je dobrý každý prostředek a že otevřeně nepřátelským chováním k němu vydává v nebezpečí svůj život. Nebrzdil ji však pud sebezáchovy. Jen nechtěla zahynout dřív, než bude odhalen Kernův zločin. A ve jménu toho to cíle musela lhát. To jí však nedovolovalo její svědomí, celá její výchova. Ještě nikdy nelhala, a proto byla teď tolik rozrušena.

Kern nespouštěl pohled z její tváře.

„Nelžete,“ řekl, „nezatěžujte si svědomí hříchem. Mluvila jste s hlavou, vím to. John všechno slyšel...“

Marie sklonila hlavu a mlčela.

„Zajímá mě jen, o čem jste s hlavou mluvila.“

Marie cítila, jak se jí do tváře hrne krev. Zvedla hlavu a pohlédla Kernovi přímo do očí.

„Ovšem.“

„Tak,“ pronesl Kern, opírající se stále ještě o stůl. „Myslel jsem si to. Tedy o všem.“

Nastala pauza. Marie zase sklopila oči a seděla teď s výrazem člověka, který čeká na svůj ortel.

Kern náhle rychle vykročil ke dveřím a zamkl. Několikrát se s rukama za zády prošel po měkkém koberci. Potom tiše přistoupil k Marii a zeptal se:

„A co chcete dělat, drahé dítě? Předat krvelačného netvora Kerna soudu? Očernit jeho jméno? Odhalit jeho zločin? Dowell vás asi o to žádal?“

„Ne,“ zapomněla Marie na všechny svůj strach a ohnivě se profesora zastala. „Ujišťuji vás, že profesor Dowell vůbec nemyslí na pomstu. O, to je velmi ušlechtilý člověk. Dokonce ... dokonce mě zrazoval. On je docela jiný než vy, nemůžete ho posuzovat podle sebe!“ vyzývavě zajiskřila očima. Kern se ušklíbl a začal opět přecházet pracovnu.

„Tak, výborně. Tak jste přece měla úmysly mě odhalit a nebýt hlavy profesora Dowella, profesor Kern by už byl seděl v žaláři. Nemůže-li dobro zvítězit, musí být alespoň potrestáno zlo. Tak končí všechny mravoličné romány, které jste četla, pravda, drahé dítě?“

„Zlo bude potrestáno! Marie se už téměř neovládala.“

„Ovšem že bude, tam na nebesích,“ zvedl Kern oči ke stropu vyloženému masivními čtverci z černého dubového dřeva. „Ale račte vědět, vy naivní stvoření, že tady, na zemi, vítězí zlo a nic než zlo! A dobro stojí s nataženou rukou a žebrá u zla o groš, nebo trčí tam,“ a Kern ukázal na místnost, v níž choval hlavu profesora Dowella, „jako strašák do zeli a přemítá o pomíjivosti všeho pozemského.“

Přistoupil těsně k Marii a snížil hlas:

„Víte dobře, že mohu vás i Dowella doslova obrátit v prach a popel a živá duše se o tom nedoví.“ „Vím, že jste schopen každého ...“

„Zločinu? To je dobře, že to víte.“

Kern opět začal přecházet po místnosti a už normálním tónem, jako by uvažoval nahlas, pokračoval:

„Niměně, co byste mi radila, abych s vámi udělal, krásná mstitelko? Jste bohužel z oné sorty lidí, která se nezaráží před ničím a je ochotna ve jménu pravdy nést mučednickou korunu, jste křehká, nervní, vnímavá, ale zastrašit se nedáte. Mám vás zabít? Ted' hned? Podaří se mi zahladit všechny stopy vraždy, ale stejně si to vyžádá čas. A můj čas je drahý. Mám vás podplatit? To je těžší než vás zastrašit... Tak řekněte, co mám s vámi dělat?“

„Nechte všechno při starém... přece jsem vás dosud neudala.“

„A neudáte?“

Marie chvíli váhala s odpovědí a pak odpověděla tiše, ale rozhodně:

„Udám.“

Kern dupl.

„Ech, vy tvrdohlavá žábo! Tak víte, co vám řeknu? Sedněte si ihned k mému psacímu stolu... nebojte se, nebudu vás dusit ani trávit. No tak si sedněte.“

Marie na něho nechápavě pohlédla a po chvilce přemýšlení si přisedla do křesla u psacího stolu.

„Koneckonců vás potřebuji. Jestliže vás teď sprovedím ze světa, budu muset najmout za vás nástupce nebo nástupkyni. A nikde nemám záruku, že se na vaše místo nedostane nějaký vyděrač, který, jak jen se doví tajemství profesorovy hlavy, bude ze mne tahat peníze a nakonec mě stejně udá. Vás aspoň znám. A proto pište: ‚Drahá maminko,‘ nebo jak maminku oslovujete — stav nemocných, o které pečuji, vyžaduje mou neustálou přítomnost v domě profesora Kerna ...“

„Chcete mě zbavit volnosti? Uvěznit mě ve svém domě?“ zeptala se rozhořčeně Marie, aniž se dala do psaní.

„Přesně tak, má ctnostná spolupracovnice.“

„Něco takového nenapiš,“ rozhodně prohlásila Marie.

„Dost!“ vykřikl náhle Kern, až v hodinách zadrčelo pero. „Pochopte přece, že nemám jiného východiska. Nebud' hloupá!“

„Nezůstanu tu a dopis psát nebudu!“

„A ták? No dobrá. Jděte si, kam chcete. Ale než odejdete, budete svědkem toho, jak připravím Dowellovu hlavu o život a rozpustím ji v chemickém roztoku. Jděte si pak a vykřikujte do celého světa, že jste u mne viděla hlavu profesora Dowella. Nikdo vám neuvěří. Každý se vám vysměje. Ale dejte si pozor. Vaše udání vám neprojde bez trestu. Jdeme!“

Kern popadl Marii za ruku a táhl ji ke dveřím. Byla fyzicky příliš slabá, než aby mohla tomuto násilí odporovat.

Otevřel rázně dveře, rychle prošel místností Torna a Briquetové a vstoupil do místnosti s profesorovou hlavou.

Ta se dívala udiveně na tuto nečekanou návštěvu. Ale Kern jí nevěnoval nejmenší pozornost, přistoupil rychle k přístrojům a šklbl kohoutkem od válce s krví.

Hlava chápavě, ale klidně pohlédla na kohoutek a potom na Kerna a na Marii. Vzduchový ventil byl uzavřen, a tak nemohla mluvit. Pohybovala jen rty a Marie, která už si zvykla na tuto mimiku, pochopila její němý dotaz: „Konec?“

Potom se Dowellovy oči upřené na Marii začaly lehce zakalovat, víčka se široce rozevřela, oční bulvy vystoupily a tvář se začala křečovitě chvět. Hlava se dusila.

Marie hystericky vykřikla. Potom přistoupila potácivě ke Kernovi, chytila ho za ruku a téměř v bezvědomí řekla zajíklavým, křečovitě staženým hlasem:

„Otevřete kohoutek, rychle ... Souhlasím se vším!“

Kern s nepostižitelným ušklíbnutím otočil páčkou. Životodárný proud tekł trubkou do Dowellovy hlavy. Obličej se přestal křečovitě chvět, oči dostaly normální výraz, jejich pohled se projasnil. Do hlavy se znovu vracel unikající život. Vrátilo se jí zřejmě i vědomí, protože profesor pohlédł na Marii s údivem a dokonce s jakýmsi zklamáním.

Marie se potácela rozčilením.

„Dovolte, abych vám nabídl rámě,“ řekl galantně Kern a podivný pár opustil místnost. Když Marie opět usedla ke stolu, pronesl Kern, jako by se bylo vůbec nic nestalo:

„Tak kde jsme to přestali? Ano ... ‚Stav nemocných, o které pečuji, vyžaduje mou neustálou, nebo ne, napište raději, nedovoluje, abych se vzdálila z domu profesora Kerna. Profesor Kern byl tak laskavý a vyhradil mi k používání nádherný pokoj s vyhlídkou do zahrady. Kromě toho, protože se tím prodloužil můj pracovní den, zvýšil mi trojnásobně gáží.‘“

Marie vyčítavě pohlédla na Kerna.

„To není lež,“ řekl. „Jsem nucen okolnostmi připravit vás o volnost a za to vás musím nějak odškodnit. Opravdu vám zvyšuji gáží. Pište dál: ‚Obsluha je tu vzorná a přes všechny návaly práce se cítím báječně. Nenávštěvuj mě, profesor nepovoluje žádné návštěvy. Nebud' však smutná, budu Ti psát. ...‘ Tak. A sama tam přidejte nějaké ty něžnosti, jak to normálně děláte, aby dopis nemohl vzbudit žádné podezření.“

A jako by už docela zapomněl na dívčinu přítomnost, začal nahlas uvažovat:

„Dlouho to ovšem nemůže trvat. A také vás nehodlám dlouho zdržovat. Naše práce se blíží ke konci a pak ... To znamená, chtěl jsem říci, že hlava také nemá věčné trvání. A až hlava přestane existovat... No, potom už se další dovíte. Prostě řečeno, až skončíme s hlavou práci, skončí také její existence. Z hlavy nezůstane ani zrníčko popela a potom se můžete vrátit k své drahé matince. Pak už nebudete pro mne nebezpečná. A ještě jednou vám opakuji: Nezapomeňte, kdybyste někde něco vykládala, že mám svědky, kteří jsou hotovi odpřisáhnout, že nicotné ostatky profesora Dowella včetně hlavy, nohou a ostatních profesorových atributů jsem po pitvě vlastnoručně spálil v krematoriu. Pro takové

případy je krematorium velice šikovná věc.“

Kern zazvonil. Vešel John.

„Johne, odveď slečnu do bílého pokoje s vyhlídkou na zahradu. Slečna se stěhuje do mého domu, protože máme před sebou velkou práci. Zeptej se slečny, co potřebuje k svému pohodlí, a všechno zaříd'. Můžeš vše objednat telefonicky v obchodech na mé jméno. Octy zaplatím. Nezapomeň pro slečnu objednat oběd.“

A Kern se odporoučel.

John doprovodil Marii do jejího pokoje.

Kern nelhal, pokoj byl opravdu velmi pěkný, světlý, prostorný a útulně zařízený. Veliká okna vedla do zahrady. V Marii však nemohlo ani to nejtemnější vězení vyvolat tak chmurnou náladu jako tato veselá, přepychová místnost. Došla k oknu jako těžce nemocný člověk a zadívala se do zahrady.

První patro ... to je vysoko ... odtud se nedostanu... napadlo jí. I kdyby však mohla uprchnout, neudělala by to, protože by její útek znamenal zároveň rozsudek nad hlavou profesora Dowella.

Výčerpaná Marie klesla na pohovku a pohroužila se do těžkých úvah. Ani nevěděla, kolik času uběhlo.

„Jídlo je na stole,“ zaslechla jako ze spaní Johnův hlas a otevřela oči.

„Děkuji, nemám hlad, můžete to odnést.“

John jako dobře vychovaný sluha bez námitek vyplnil její příkaz a opustil místnost.

A Marie se znovu oddala svým myšlenkám. Když se v protějším okně rozsvítilo světlo, pocítila takovou osamělost, že se rozhodla okamžitě navštívit hlavu profesora Dowella.

Neočekávaná návštěva neobyčejně potěšila hlavu slečny Briquetové.

„Konečně!“ vykřikla. „Už? Přinesli jste?“

„Co?“

„Mé tělo,“ pronesla slečna Briquetová takovým tónem, jako by mluvila o nových šatech.

„Ne, ještě nepřinesli,“ s bezděčným úsměvem odpověděla Marie. „Ale už brzy je přinesou, teď už nebudete dlouho čekat.“

„Jen aby už to bylo brzy!“

„A já taky dostanu nějaké tělo?“ zeptal se Tom.

„Ovšem,“ uklidnila ho Marie. „A budete právě tak zdravý a silný jako dřív. Nastřádáte si peníze, odjedete domů do vsi a oženíte se se svou nevěstou.“

Zнала už všechna Tomova tajná přání.

Tom mlaskl.

„Už aby to bylo.“

Marie spěchala do Dowellovy místnosti. Sotva otevřela vzduchový ventil, hlava se jí ptala:

„Co to všechno znamená?“

Vyprávěla o rozhovoru s Kernem a svým uvěznění.

„To je ale hanebnost,“ rozhořčil se Dowell. „Kdybych vám tak mohl nějak pomoci... A myslím, že to půjde, pomůžete-li vy mně ...“

Profesorovy oči byly naplněny hněvem a rozhodností.

„Všechno je docela prosté. Uzavřete přívod výživných látek a já umřu. Věřte mi, že jsem byl dokonce zklamán, když Kern znovu otočil kohoutkem a oživil mě. Umřu a Kern vás pustí domů.“

„Za takovou cenu se nikdy domů nevrátím!“ vykřikla.

„Chtěl bych být výmluvný jako Cicero, abych vás k tomu přiměl.“

Marie zavrtěla hlavou.

„K tomu by mě nepřiměl ani Cicero. Nikdy nezabiji člověka...“

„Cožpak já jsem člověk?“ zeptal se se smutným úsměvem Dowell.

„Vzpomeňte si. Sám jste citoval Descartova slova: ‚Myslím, tedy jsem,‘,“ odpověděla Marie.

„Dejme tomu, že je to tak. Potom tedy přestanu dávat Kernovi své instrukce. Nedonutí mě už žádným mučením, abych mu pomáhal. Pak mě sám usmrtí.“

„Ne, prosím vás, ne,“ Marie přistoupila k hlavě. „Poslyšte, i já jsem dříve myslela jen na pomstu, ale teď myslím na něco jiného. Podaří-li se Kernovi dát cizí tělo hlavě slečny Briquetové a bude-li mít operace úspěch, je naděje vrátit život i vás ... A když to neudělá Kern, najde se někdo jiný ...“

„Tato naděje je bohužel velmi malá. Pokus se stěží zdaří i Kernovi. Je to bezcharakterní zločinec, ctižádostivý jako tisíce Hérostratů. Je to však nadaný chirurg a ze všech mých asistentů patrně nejschopnější. Nepodaří-li se to jemu, kterému až dodnes pomáhaly mé rady, nepodaří se to nikomu. Pochybuji ostatně i o jeho úspěchu.“

„Ale psi...“

„Psi, to je něco jiného. Oba psi, živí a zdraví, leželi před výměnou hlav na jednom stole. Všechno bylo velmi rychlé. A ještě se Kernovi patrně podařilo oživit jenom jednoho psa, jinak by se byl přišel pochlubit s oběma. A mrtvé tělo může být převezeno teprve po několika hodinách, kdy už případně začal proces rozkládání. O složitosti celé operace máte sama jako medická dostatečnou představu. To není jako přišit natržený prst. Musí se spojit a pečlivě sešít všechny žíly a cévy a hlavně nervy a mícha, jinak z toho vyjde mrzák; a pak ještě krevní oběh... Ne, to je nesmírně těžký úkol, který je nad síly současných chirurgů.“

„Cožpak vy byste takovou operaci nedokázal?“

„Promyslel jsem vše, dělal jsem již pokusy se psy, a myslím, že by se mi povedla ...“

Dveře se náhle otevřely. Na prahu stál Kern.

„Spiklenecká porada? Nebudu rušit.“ A přibouchl.

MRTVÁ DIANA

Slečna Briquetová byla přesvědčena, že vybrat a připevnit k lidské hlavě nové tělo je právě tak jednoduché jako ušít na míru nové šaty. Objem krku jí změřili, nezbyvá tedy nic než vzít mrtvé tělo se stejným objemem.

Brzy se však přesvědčila, že vše není tak prosté.

Ráno k ní přišli profesor Kern, Marie a John v bílých pláštích. Kern nařídil, aby sňali hlavu opatrně ze skleněného stolu a položili ji tvář nahoru tak, aby bylo vidět celou plochu seřiznutí. Přitom nesměla být přerušena výživa s krví a kyslíkem. Kern se dal do zkoumání a měření.

„Přestože v anatomii lidského těla nejsou téměř žádné rozdíly,“ říkal, „má každý člověk své individuální zvláštnosti. Někdy se dá například těžko určit, nachází-li se vnější krkavice před vnitřní nebo naopak. Také síla tepen a šíře průdušnice nebývá u lidí se stejným objemem šíje stejná. Ani s nervy nebudeme mít malou práci.“

„A jak chcete provádět operaci?“ ptala se Marie. „Přiložíte-li řez na šíji k řezu na trupu, zakryjete najednou celý povrch řezu.“

„V tom je právě celý háček! Propracovali jsme s Dowellem tuto otázku. Musí se udělat značný počet podélných řezů směrem od středu k okraji. Je to velmi složitá práce. Musíme udělat čerstvé řezy na šíji hlavy i těla, abychom se dostali k neodumřelým, pro život nezbytným buňkám. V tom však ještě není největší obtíž. Ta záleží v tom, jak zničíme v trupu produkty začínajícího rozkladu, místa infekce, jak očistíme cévy od sražené krve, naplníme je krví čerstvou a přinutíme k práci „motor“ celého organismu — srdce ... A co mícha? Seběmenší dotyk v ní vyvolává silnou reakci, která má často ty nejtěžší následky.“

„A jak chcete překonat všechny tyto obtíže?“ „To je zatím moje tajemství. Podaří-li se mi můj pokus, zveřejním celý postup zmrtvýchvstání. Nu, pro dnešek to stačí. Postavte hlavu na její místo. Otevřete vzduchový ventil. Jak se vám daří, slečno?“ zeptal se.

„Děkuji, dobře. Poslyšte ale, pane profesore, mám velké obavy ... Mluvili jste tady o různých nepochopitelných věcech, jedno jsem ale pochopila, že mi totiž chcete křížem krážem rozpižlat krk. No to bude něco příšerného. Jak se ukáží před lidma s krkem rozsekaným jako karbanátek?“

„Vynasnažím se, aby jizvy byly co nejmenší. Docela zahladit stopy operace se mi ovšem nepodaří. Nedívejte se na mne tak zoufale, slečno, můžete nosit na krku sametovou stužku, nebo dokonce náhrdelník. Určitě, věnuji vám ho v den vašeho znovuzrození. A ještě něco. Vaše hlava teď trochu vyschla. Až začnete žít normálním životem, určitě zesílí. Abych mohl zjistit normální objem vaší šíje, budu vás muset už teď vykrmit, jinak by mohly nastat různé nepříjemnosti.“

„Ale já přece nemohu jíst,“ odpověděla žalostivě hlava.

„Vykrmíme vás trubičkou. Připravil jsem zvláštní sloučeninu,“ obrátil se k Marii. „Kromě toho bude třeba zesílit i přívod krve.“

„Přidal jste do výživného roztoku tukové látky?“ Kern udělal jakési neurčité gesto. „I když hlava neztloustne, alespoň nabobtná, a to nám stačí. A tak nám zbývá to nejdůležitější. Modlete se, slečno Briquetová, aby co nejdříve zahynula nějaká krasavice, která vám po smrti odkáže své nádherné tělo,“ zakončil.

„Nemluvte tak, vždyť je to hrozné. Někdo musí umřít, abych já dostala tělo ... Ach, doktore, já mám strach. Vždyť to bude tělo mrtvol. A co když přijde a bude na mně svoje tělo chtít?“

„Kdo?“

„Duše mrtvé.“

„A jak by k vám přišla bez nohou?“ namítl se smíchem Kern. „A když přijde, řekněte jí, že vy jste dala jejímu tělu hlavu, a ne ona vaší hlavě tělo, a ona vám za to samozřejmě ještě poděkuje. Přejte mi úspěch, jdu hlídat do márnice!“

Úspěch pokusu byl značně vázán na to, jak čerstvé tělo se podaří najít, a proto Kern nechal vši ostatní práci a téměř se přestěhoval do márnice a čekal na šťastnou náhodu.

Chodil s cigaretou v ústech po dlouhé budově tak klidně, jako by se procházel po bulváru. Od stropu padalo na dlouhé řady mramorových stolů matové světlo. Na každém stole leželo už omyté a svlečené tělo.

S rukama v kapsách kabátu, s cigaretou v ústech obcházel Kern dlouhé řady stolů, nahlížel mrtvým do tváře a chvílemi zvedal kožený přehoz, aby si prohlédl tělo.

S ním chodili také příbuzní nebo přátelé nebožtíků. K těm nechoval Kern právě nejlepší city, protože se obával, aby mu nevyravili vhodné tělo z rukou. Nebylo tak snadné je dostat. Příbuzní se mohli o mrtvého přihlásit do tří dnů a po třech dnech nemělo už rozkládající se tělo pro Kerna žádný význam. Potřeboval tělo naprosto čerstvé a pokud možno ještě nevychladlé.

Aby dosáhl svého cíle, nelitoval peněz. Číslo těla se přece dalo zaměnit a nějaká nešťastnice mohla být koneckonců zaregistrována jako „nezvěstná“.

Je to stejně dost těžké najít Dianu podle vkusu té Briquetové, přemýšlel Kern, když si tak prohlížel široká chodidla a mozolnaté ruce mrtvol. Většina lidí, kteří zde leželi, se za svého života nevozila v automobilu. Kern prošel místnost od jednoho konce až k druhému. V té době už se zjistila totožnost několika těl. Byla odnesena a na jejich místo už dávali zřízení nová. Ale ani mezi těmi nemohl Kern najít vhodné. Byla tu i těla bez hlav, ale ta bud! nevyhovovala svou tělesnou konstrukcí, nebo měla na sobě rány, nebo se dokonce začínala rozkládat. Kern už byl v márnici dlouho a měl hlad.

Špatný den, pomyslel si a vytáhl hodinky. Potom se vydal uprostřed davu plného zoufalství, smutku a hrůzy k východu. Proti němu nesli zřízení ženské tělo bez hlavy. Umyté mladé tělo zářilo jako mramor. To by bylo něco, napadlo Kerna a vydal se za zřízcem. Jakmile mrtvou položili, zběžně ji prohlédl a ještě pevněji se přesvědčil, že našel to, co potřebuje. Chtěl už zřízcemům zašeptat, aby tělo odnesli, když tu k němu přistoupil špatně oblečený a dávno neholený kníratý a vousatý děda.

„Tady je naše Marta!“ vykřikl a setřel si s čela pot. „Sám čert ho sem přinesl!“ zaklel Kern, přistoupil k dědovi a řekl: „Poznal jste mrtvou? Vždyť přece nemá hlavu.“ Děda ukázal na velké mateřské znamení na levém rameni mrtvé. „Podle toho,“ odpověděl. Kernovi bylo divné, že děda mluví tak klidně. „Kdo je to? Žena, nebo snad dcera?“ „Pámbů chraň,“ odpověděl hovorný děda. „Neteř, a ještě vzdálená. Zůstaly tři po mé sestřenici. Umřela, a tak jsem je dostal na krk. A já mám sám čtyři. Je to bída. Ale co se dá dělat, pane? Nejsou to přece koťata, nemůžu je vyhodit za plot. Tak jsme to táhli. A teď se stálo neštěstí. Bydlíme v takové rachotině, už dávno jsme dostali výpověď, ale kam se máme vrátit? A tak jsme se dočkali. Střecha se propadla. Ostatní děti to odnesly sem tam škrábancem, a téhle to docela uřízlo hlavu. My se starou jsme nebyli doma, prodáváme pečené kaštiny. Přišel jsem domů a Martu už odvezli do márnice. Proč do márnice? Prý to v ostatních bytech zabilo i několik jiných lidí a z těch prý jsou někteří jako kůl v plotě, tak odvezli všechny sem. Přijdu domů, a do baráku nemůžu, zrovna jako po zemětřesení.“

Vypadá to dobře, řekl si Kern, odvedl dědu kousek stranou a začal vyjednávat:

„Co se stalo, nemůže se odestát. A vidíte, já jsem lékař a potřebuji mrtvé tělo. Budu mluvit přímo. Souhlasíte-li, dám vám sto franků a můžete jít domů.“

„Chcete ji pitvat?“ Děda zavrtěl hlavou a zamyslel se. „S ní už je, toť se ví, stejně konec ... A my jsme chudáci ... Ale přece jenom to není cizí krev ...“

„Dvě stě.“

„Bída je velká a děti křičí hlady ... a přece je mi jí líto. Byla to hezká holka, moc hezká a moc hodná, tvářičky jako růže, ne jako tahle holota ...“ a děda pohrdavě ukázal na ostatní stoly.

Vida, děda! Začíná podle všeho vychvalovat své zboží, pomyslel si Kern a rozhodl se změnit taktiku.

„Ostatně, jak chcete,“ řekl nedbale. „Mrtvol je tu dost a o nic horších než vaše neteř.“ A opustil starého.

„Ale kdež, jakpak, musím si to rozmyslet...“ cupital za ním děda zřejmě ochoten k dalšímu jednání.

Kern už si myslel, že má vyhráno, když se situace ještě jednou neočekávaně změnila.

„Ty už jsi tady?“ bylo slyšet rozčilený stařecký hlas.

Kern se otočil a uviděl rychle se přibližující babku v běloučkém čistém čepci. Děda až vyhekl, když ji zahlédl.

„Našel jsi ji?“ zeptala se babka. Vyděšeně se ohlížela a šeptala modlitby.

Děda jí mlčky ukázal na tělo.

„Holubičko naše bílá, mučednice naše nešťastná!“ dala se babka do nářku a zamířila k mrtvé.

Kernovi bylo jasné, že s babkou bude špatné pořízení.

„Poslyšte, madame,“ oslovil ji přívětivě. „Hovořili jsme tu s vaším mužem a dověděl jsem se, že jste na tom velmi špatně.“

„Špatně nešpatně, ale nikoho se o nic neprosíme, odsekla dost hrdě babka.

„Ano, ale já jsem členem dobročinného pohřebního spolku. Mohu zařadit pohřeb vaší neteře na útraty spolku a o vše se postarám. Chcete-li, můžete mi vše svěřit a sami si jít po své práci, čekají přece na vás vaše děti a sirotkové.“

„Cos to tady nazval?“ vrhla se babka na svého muže. Pak se obrátila ke Kernovi a řekla: „Děkuju vám, pane, ale já udělám sama všechno jaksepatří. Nějak to zastanem i bez vašeho spolku. Co koulíš očima?“ spustila už obvyklým tónem na muže. „Vem nebožku. Jedem. Přivezla jsem trakař.“

To vše bylo řečeno tak rozhodně, že se Kern uklonil a odešel.

To je k zlosti. Dneska mám opravdu po čertech špatný den.

Vydal se k východu, vzal si stranou vrátného a tiše mu řekl:

„Tak dávejte pozor, a kdyby bylo něco vhodného, zavolejte mi.“

„Ovšem, pane, samozřejmě,“ přikývl vrátný, kterého Kern pořádně podmazal.

Kern vydatně povečeřel v restauraci a vrátil se domů. Když vešel do místnosti slečny Briquetové, uvítala ho dotazem, který byl u ní v poslední době už obvyklý: „Našel jste?“

„Našel, ale nic z toho nebylo, aby do toho!“ odpověděl. „Musíte mít trpělivost.“

„Copak opravdu nebylo nic vhodného?“ nedávala se odbýt Briquetová.

„Byly tam jen takové zakrslé křivonožky.“

„Ach ne, to raději počkám. Nechci se stát trpaslíkem.“

Kern šel tentokrát dřív spát, aby mohl hned časně ráno znovu do márnice. Ještě ani neusnul, když zadrnčel telefon u jeho postele. Zanádal a vzal sluchátko.

„Haló! Slyším. Ano, profesor Kern. Cože? Železniční neštěstí přímo před nádražím? Hory mrtvých? No ovšem, ihned. Děkuji.“

Začal se rychle oblékat, zavolal Johna a křikl: „Auto!“ Za čtvrt hodiny se už hnál nočními ulicemi, jako když hoří.

Vrátný nelhal. Té noci sklídila smrt bohatou žeň. Neustále přinášeli zřízenci nové mrtvolky. Všechny stoly byly plné. Brzy nezbývalo než klást mrtvé na zem. To se

Kernovi hodilo. Děkoval osudu, že nedošlo k neštěstí ve dne. Zpráva o něm se patrně ještě po městě nerozšířila. Zatím aspoň nebyli v márnici žádní cizí lidé. Kern si prohlížel ještě nesvlečená a neumytá těla. Všechna byla naprosto čerstvá. Výjimečně šťastná náhoda. Špatné bylo jen to, že tato náhoda nevycházela právě vstříc speciálním Kernovým požadavkům. Většina těl byla rozdrčena nebo na mnoha místech poraněna. Ale Kern ještě neztrácel naději, protože těl stále přibývalo.

„Ukažte mi tuhle,“ přikázal zřízenci, který nesl mrtvolu dívky v šedém kostýmu. Měla na zátylku proraženou lebku. Vlasy byly zakrvácené a šaty také. Ale šaty nebyly vůbec pomačkané. Tělo zřejmě není vážněji zasaženo ... Ujde. Konstrukci má značně plebejskou, zřejmě nějaká komorná. Ale lepší něco než nic, uvažoval Kern. A tohle! No to je objev! Poklad! K čertu, přece jen je škoda, že zahynula taková žena!

Zřízenci položili na podlahu mrtvolu mladé ženy s neobyčejně krásnou aristokratickou tváří, na níž ustrnul jen

nesmírný údiv. Lebku měla proraženou nad pravým uchem. Smrt zřejmě nastala okamžitě. Na bílé šiji měla mrtvá perlový náhrdelník. Přepychové černé hedvábné šaty byly jen lehce potrhány na lemu a od límce k rameni. Na odhaleném rameni bylo vidět mateřské znaménko.

Jako tamta, pomyslel si Kern. Ale tahle ... jak je krásná! Rychle změřil objem šije. Jako na objednávku.

Kern strhl drahý náhrdelník z pravých perel, hodil jej zřizencům a řekl:

„Beru tohle tělo. Protože však nemám čas tady těla pečlivě prohlížet, беру pro každý případ i toto,“ ukázal na tělo první dívky. „Jenom si, prosím vás, pospěšte. Zabalte je do plátna a vyneste. Slyšíte? Hrnou se sem lidi. Budete muset otevřít márnici a za několik minut tu nastane hotové sročení.“

Tak byly mrtvé odneseny, uloženy do auta a dopraveny do Kernova domu.

Nejnutnější přípravy k operaci byly všechny provedeny již předem. Nastal den, či lépe řečeno noc, vzkříšení slečny Briquetové. Kern nechtěl ztrácet ani minutu. Mrtvé omyli, přinesli je zabalené do prostěradel do místnosti slečny Briquetové a uložili je na operační stůl.

Hlava Briquetové hořela netrpělivostí, kdy už si své nové tělo prohlédne, ale Kern úmyslně postavil stůl tak, aby nemohla vidět těla, dokud nejsou dokončeny všechny přípravy.

Potom rychle odřízl mrtvým hlavy. John je zabalil do plátna a odnesl, očistil okraje řezu a stůl a uvedl těla do pořádku.

Kern ještě jednou kritickým pohledem prohlédl těla a starostlivě pokýval hlavou. Tělo s mateřským znamínkem na rameni mělo neobyčejně krásné formy a ve srovnání s rozložitým, hranatým, neforemným, ale pevně stavěným tělem „komorné“ obzvlášť vynikalo. Briquetová si samozřejmě vyvolí tělo aristokratické Diany. Přesto však Kern objevil při bedlivějším prozkoumání těla Diany — jak říkal — jednu vadu: na pravém chodidle byla malá ranka zřejmě od úlomku železa. Nehrozila velkým nebezpečím. Kern ránu vypálil, takže otravy krve se nebylo třeba obávat. Úspěchem operace s tělem „komorné“ si však byl přece jen více jist.

„Otočte Briquetové hlavu,“ dal pokyn Marii. Aby je Briquetová během příprav nemohla rušit svým tlacháním, zavřeli ji ústa, to znamená, že uzavřeli vzduchový ventil. „Teď můžete pustit vzduch.“

Když hlava Briquetové uviděla mrtvé tělo, vykřikla, jako by ji ožehl plamen. Oči se jí rozevřely hrůzou. Jedno z těchto těl se mělo stát tělem jejím. Teprve teď ostře a bolestivě pocítila zvláštnost celé operace a začala váhat.

„Co je? Jak se vám líbí... těla?“

„Bojím se ...“ zachroptěla hlava. „Ne, ne, nemyslela jsem, že je to tak příšerné ... nechci...“

„Nechcete? Když nechcete, přišiju k tělu Tomovu hlavu. Z Torna se stane žena. Chcete dostat okamžitě tělo, Tome?“

„Počkejte přece,“ polekala se slečna Briquetová. „Souhlasím. Chci to tělo... se znamínkem na rameni. To mají muži rádi.“

„Stane se, jak si přejete,“ odpověděl Kern. „Slečno Lorandová, přeneste hlavu slečny Briquetové na operační stůl. Udělejte to opatrně, umělý krevní oběh nesmí být do posledního okamžiku přerušen.“

Marie dokončovala poslední přípravy hlavy. Na tváři zpěvačky se zračilo nejvyšší napětí a rozčilení. Když byla přenesena na stůl, nevydržela to už a vykřikla silně jako ještě nikdy:

„Nechci! Nechci! Nepotřebuju to! To mě radši zabijte! Bojím se!“

Kern se nedával vyrušit a ostře křikl na Marii:

„Zavřete ventil! Přidejte do výživného roztoku hedonal, ať usne!“

„Ne, ne!“

Marie zavřela ventil, hlava umlkla, ale nepřestávala pohybovat rty a v očích měla stále hrůzu a úpěnlivou prosbu.

„Pane profesore, můžeme provádět operaci proti její vůli?“ zeptala se Marie.

„Teď nemáme čas na etické problémy,“ odpověděl suše Kern. „Ještě nám pak bude děkovat. Dělejte svou práci, nebo jděte pryč a nepřekávejte mi.“

Marie však věděla, že odejít nemůže, bez její pomoci by byl výsledek operace ještě pochybnější. Přemohla se tedy a dále pomáhala Kernovi při práci. Hlava Briquetové sebou tak házela, že trubky div nevypadly z cév. Museli zavolat na pomoc i Johna, který hlavu pevně držel. Pomalu sebou přestala škubat, její oči se zavřely; hedonal účinkoval.

Profesor Kern zahájil operaci.

Ticho přerušovaly jen jeho krátké příkazy, kterými žádal ten nebo onen nástroj. Napětím mu dokonce vystoupily žíly na čele. Pracoval s vynikající chirurgickou technikou, rychle, neobyčejně přesně a opatrně. Při vši své nenávisti se mu Marie nyní musila obdivovat. Pracoval jako talentovaný umělec. Jeho hbité citlivé prsty dělaly zázraky.

Operace trvala hodinu a pětadesát minut.

„Hotovo,“ řekl konečně Kern a narovnal se. „Od této chvíle přestala Briquetová být jen hlavou bez těla. Zbývá už jen vdechnout jí život, přimět srdce, aby tlouklo, a obnovit krevní oběh. Ale k tomu vás nepotřebuji. Můžete si odpočinout, slečno Lorandová.“

„Mohu ještě pracovat,“ namítla Marie.

Přes všechnu únavu by byla velmi ráda viděla poslední dějství této neobvyklé operace. Ale Kern ji zřejmě nehodlal zasvěcovat do tajemství vzkříšení. Ještě jednou jí důrazně navrhl, aby si odpočinula, a tak uposlechl.

Zavolal ji znovu za hodinu. Vypadal ještě unaveněji, ale na tváři měl výraz sebeuspokojení.

„Změřte puls,“ vybidl ji. Ne bez rozechvění vzala slečnu Briquetovou za ruku, za onu ruku, která ještě před třemi hodinami patřila chladnému, mrtvému tělu. Ruka byla už teplá. Bylo cítit puls. Kern přiložil k tváři pacientky zrcadlo. Jeho povrch se zapotil.

„Dýchá. A teď musíme naše novorozeně dobře zavinout. Několik dní musí ležet úplně nehybně.“

Nad obvazem opatřil Kern šiji Briquetové ještě sádrovými dlahami. Spoutali ji celé tělo, ústa pevně převázali.

„Aby ji nenapadlo řečnit,“ vysvětlil. „Dovolí-li to srdce, budeme ji prvních čtyřia dvacet hodin udržovat ve stavu spánku.“

Přenesli operovanou do místnosti sousedící s pokojem Marie, uložili ji opatrně na postel a zavedli elektronarkózu.

„Dokud švy nesrostou, budeme pokračovat v umělé výživě. Starost o to zůstane vám.“

Teprve třetího dne dovolil Kern slečně Briquetové, aby procitla.

Byly čtyři hodiny odpoledne. Šikmý paprsek slunce přetáhl místnost a osvětlil tvář pacientky. Lehce zvedla obočí a otevřela oči. Nevěděla ještě dost dobře, kde je, pohlédla na osvětlené okno, potom na Marii a nakonec sklopila oči. Neměla už pod sebou prázdnotu. Viděla pod prostěradlem lehce se vlnící hrud' a tělo — své tělo. Slabě se usmála.

„Nesnažte se hovořit a ležte docela tiše,“ nařídila jí Marie. „Průběh operace byl velmi dobrý a teď záleží jen na tom, jak se budete chovat. Čím klidněji budete ležet, tím dříve se postavíte na nohy. Zatím se budeme spolu dorozumívat mimikou. Když zavřete oči, bude to znamenat ano, když otevřete — ne. Cítíte někde nějakou bolest? Tady. Na krku a v noze. To přejde. Chcete napít? Ano?“

Slečna Briquetová neměla hlad, chtěla jen pít.

Marie zatelefonovala Kernovi do pracovny. Přišel okamžitě.

„Tak jak se vede našemu novorozenci? Prohlédl ji a byl spokojen. „Vše v pořádku. Budte trpělivá, slečno, a brzy budete tancovat.“ Potom dal Marii několik příkazů a odešel.

Dny, kdy se „uzdravovala“, připadaly slečně Briquetové nekonečně dlouhé. Byla však vzornou pacientkou, potlačovala svou netrpělivost, ležela klidně a plnila všechny příkazy. Konečně nastal den, kdy jí sňali obvazy, ale mluvit měla ještě zakázáno.

„Cítíte své tělo?“ ptal se jí Kern poněkud rozrušen.

Zpěvačka zavřela oči.

„Zkuste velmi opatrně pohnout prsty u nohou.“

Zřejmě to zkusila, protože na její tváři bylo vidět napětí, ale prsty se. nehýbaly.

„Funkce ústřední nervové soustavy se zřejmě ještě zcela neobnovila,“ prohlásil autoritativně Kern. „Doufám však, že se brzy obnoví a s ní se obnoví i pohyb.“ V duchu si však pomyslel: Jen aby opravdu nezchromla na obě nohy.

Obnoví se — jak to zní divně, napadlo Marii, když si vzpomněla na chladnou mrtvolu na operačním stole.

Slečna Briquetová měla teď nové zaměstnání. Celé hodiny se zabývala tím, že se pokoušela hýbat prsty u nohou. A Marie sledovala její snahu s nemenším zájmem.

Až jednou radostně vykřikla:

„Hýbá se! Palec na levé noze se hýbá!“

Potom už všechno pokračovalo rychle. Začaly se hýbat i ostatní prsty na rukou i na nohou. Brzy už mohla slečna Briquetová trochu zvedat ruce i nohy.

Marie byla ohromena. Před jejíma očima se odehrával zázrak.

Ať je Kern sebevětší zločinec, myslela si, přece jen to je neobyčejný člověk. Pravda, bez Dowellovy hlavy by se mu to nemohlo nikdy podařit, ale přesto je i on velmi talentovaný — vždyť to tvrdí i Dowell. Kdyby tak Kern vzkřísil i jeho! Ale ne, to on neudělá.

Za pár dní už Briquetová směla mluvit. Měla dost příjemný, jenom trochu přeskakující hlas.

„To se vyrovná,“ tvrdil Kern. „Budete ještě zpívat.“

A Briquetová se o to brzy pokusila. Marie byla tímto zpěvem nesmírně udivena. Vyšší noty zpívala zpěvačka značně pisklavě a ne právě příjemně, ve střední poloze zněl její hlas nevýrazně a dokonce chraptivě. Zato hluboké tóny byly kouzelné, nádherný prsní kontraalt.

Vždyť přece hlasivky leží až nad provedeným řezem a jsou tedy její, přemýšlela Marie, kde se tedy vzal ten dvojitý hlas, ty různé odstíny ve vyšších a nižších polohách? To je fyziologická záhada. Není to náhodou v souvislosti s procesem omlazení hlavy Briquetové, která je starší než její nové tělo? Nebo je to možná v nějaké spojitosti s porušením funkce ústředního nervstva? Je to nepochopitelné... Bylo by zajímavé vědět, či je to mladé, nádherné tělo, k jaké nešťastné hlavě asi patří...

Marie neřekla Briquetové nic a dala se do prohlížení novin, v nichž byl uveřejňován seznam obětí železničního neštěstí. Brzy přišla na noticku, že se pohřešuje italská umělkyně Angelika Gaiová, která jela vlakem a zmizela beze stopy. Její mrtvola nalezena nebyla a nad touto záhadou si lámali hlavu dopisovatelé mnohých listů. Marie byla téměř stoprocentně přesvědčena, že slečna Briquetová dostala toto tělo.

EXPONÁT UPRCHL

Konečně nastal onen veliký den v životě slečny Briquetové. Poslední obvazy byly odstraněny a profesor Kern jí dovolil vstát.

Postavila se a za pomoci Marie přešla místnost. Její pohyby byly nejisté a trochu trhané. Někdy dělala podivná gesta rukou: až do určitého místa se její ruka pohybovala plyně, potom následovala pauza a jakýsi nucený pohyb, který opět přecházel v plyný.

„To se všechno spraví,“ říkal s přesvědčením Kern.

Trochu ho znepokojovala jen malá ranka na chodidle. Uzdravovala se pomalu. Za čas se však zacelila tak, že Briquetová necítila bolest, ani když si stoupla na nemocnou nohu. A za několik dní se už pokoušela tancovat.

„Nevím, čím to je,“ stěžovala si, „některé pohyby mi jdou lehce, ale některé velmi ztěžka. Asi jsem se ještě nenaučila své nové tělo ovládat... Ale je báječné! Podívejte se na ty nohy, slečno Lorandová. A ta bezvadná postava. Jenom ty jizvy na krku ... Budu je muset zakrývat. Ale to znamínko na rameni je rozkošné, že? Dám si ušít šaty tak, aby bylo vidět... Ano, jsem dokonale spokojená se svým tělem.“

Se svým tělem! říkala si Marie. Ubohá Angelika Gaiová!

Všechno, co v sobě slečna Briquetová tak dlouho potlačovala, provalilo se teď na povrch. Zahrnovala Marii

žádostmi, objednávkami, poroučela si kostýmy, prádlo, střevíce, klobouky, módní časopisy a různé kosmetické výrobky.

V nových šatech z šedého hedvábí ji představil Kern hlavě profesora Dowella. A protože to byla hlava muže, neodpustila si zpěvačka trochu kokotérie. A byla velmi polichocena, když Dowellova hlava zachroptěla:

„Výborně! Splnil jste svůj úkol báječně, pane kolego, gratuluji vám!“

A Kern, rozzářený jako ženich, vyšel z místnosti zavěšen do Briquetové.

„Posaďte se, slečno,“ řekl galantně, když došli do jeho pracovny.

„Ani nevím, jak bych vám poděkovala, pane profesore,“ pronesla slečna Briquetová, sklopila roztouženě oči a pak koketně pohlédla na Kerna. „Udělal jste pro mne tolik ... A já se vám nemohu ničím odvděčit.“

„Není třeba. Jsem odměněn víc, než si myslíte.“

„To mě velmi těší,“ a slečna Briquetová vrhla na Kerna ještě zářivější pohled. „A teď mně dovolu, abych odešla ... abych opustila vaši nemocnici.“

„Jak to, odešla? Jakou nemocnici?“ Kern ji zpočátku ani nepochopil. „Abych odešla domů. Dovedu si představit, jaký poprask to bude mezi našimi děvčaty, až se objevím!“

Chce jít domů! Něco takového Kerna ani nenapadlo. Vykonal nesmírnou práci, vyřešil nesmírně složitý úkol, dokázal nemožné, a to všechno jen proto, aby Briquetová mohla udělat poprask mezi svými přítelkyněmi. A přece chtěl způsobit poprask on demonstrováním Briquetové před vědeckou veřejností. Nakonec jí možná nějakou tu svobodu dá, ale teď o tom nemůže být ani řeč.

„Bohužel vás nemohu propustit, slečno Briquetová. Musíte ještě nějaký čas zůstat v mém domě pod mým dozorem.“

„Ale proč? Cítím se báječně,“ odporovala.

„Ano, ale může se vám přitížit.“

„V takovém případě k vám přijdu.“

„Dovolte mi, abych věděl lépe než vy, kdy můžete odtud odejít,“ řekl už stroze Kern. „Nezapomínejte, co byste byla beze mne.“

„Za to už jsem vám děkovala. Ale já nejsem malá žába ani otrokyně a o sobě mohu rozhodovat sama!“

Dokonce je paličatá! — s údivem si pomyslel Kern.

„No, o tom si ještě pohovoříme,“ řekl. „A zatím raďte jít do svého pokoje. John už vám patrně přinesl bujón.“

Slečna Briquetová ohrnula rty, vstala a odešla, aniž na Kerna pohlédla.

Obědvala společně s Marií v jejím pokoji. Když vstoupila, Marie už seděla u stolu. Briquetová usedla na židli a udělala pravou rukou nedbalé, nádherné gesto. Marie už si nejednou všimla tohoto gesta a přemýšlela, komu vlastně patří: tělu Angeliky Gaiové, nebo Briquetové? Cožpak nemohl v těle Angeliky zůstat jistý automatismus pohybu, který se zahnízdil v pohybových nervech?

Všechny tyto otázky byly na Marii příliš složité.

Tím se patrně bude zabývat fyziologie, soudila.

„Zase bujón! Už mám té nemocniční stravy až po krk!“ vrtošivě se ošklibala Briquetová. „S chutí bych teď snědla tučtí ústřic a zapila je chablis.“ Usrkla několikrát z misky a pokračovala: „Profesor Kern mi právě oznámil, že mě ještě několik dní nepustí z domu.“

Jen to ne! Já nejsem zvyklá sedat za pecí. Tady by člověk nudou umřel. Ne, já mám ráda život veselý jako kolotoč. Světla, hudba, květy, šampaňské ...“

Při takovém povídání zpěvačka spěšně dojedla, vstala, přistoupila k oknu a pozorně se zadívala dolů.

„Dobrou noc, slečno Lorandová,“ obrátila se k Marii. Půjdu si dnes brzy lehnout. Ráno mě, prosím vás, nebudte. V tomhle domě je nejlepší všechno prospat.

Pokývla a odešla do svého pokoje.

A Marie začala psát matce.

Všechny dopisy kontroloval Kern. Marie věděla, že ji bedlivě sleduje, a proto se ani nesnažila poslat nějaký dopis bez jeho cenzury.

Ostatně, rozhodla se nepsat matce pravdu o svém uvěznění, i kdyby mohla poslat dopis bez cenzury. Nechtěla stařenku znepokojovat.

Té noci spala obzvlášť špatně. Dlouho se převalovala na posteli a přemýšlela o budoucnosti. Byla v nebezpečí života. K čemu se rozhodne Kern, aby ji zneškodnil?

Briquetová měla také zřejmě špatné spaní. Z její místnosti bylo slyšet nějaký šramot.

Zkouší si nové šaty, dohadovala se Marie. Potom vše utichlo. Nejasně slyšela ze spaní nějaký dušený křik a probudila se. Stejně má mizerné nervy, řekla si a znovu usnula pevným předjitím spánkem.

Probudila se jako obvykle v sedm hodin ráno. V místnosti slečny Briquetové bylo ještě naprosté ticho. Marie se rozhodla, že ji nebude vyrušovat, a vydala se k Tomově hlavě. Tom byl ještě stále zachmuřen. Od té doby, co Kern „přišel tělo“ hlavě Briquetové, jeho smutek ještě vzrostl. Prosil, zapřísahal, poroučel, aby mu také dali co nejdříve nové tělo, a nakonec sprostě nadával. Marii to dalo hodně práce, aby ho uklidnila. Když skončila jeho ranní toaletu, úlevou vydechla a odebrala se do místnosti profesora Dowella, který ji uvítal přívětivým úsměvem.

„Jaká podivná věc je život,“ řekl. „Ještě před nedávnem jsem toužil umřít. Ale můj mozek pracuje stále. A nejvýše tak před třemi dny mě napadla smělá a originální myšlenka. Kdyby se mi ji podařilo uskutečnit, způsobilo by to úplný převrat v medicíně. Sdělil jsem svou myšlenku Kernovi a měla jste vidět, jak mu zajiskřilo v očích. Zřejmě se mu vynořil před očima pomník, který by mu ještě, za jeho života postavili vděční současníci... A já musím žít pro něho, pro myšlenku, a to znamená také pro sebe. Na mou duši, je to jako past.“

„A jaká je to myšlenka?“

„Jednou vám ji povím, až si vše lépe zformuluji v mozku ...“

V devět hodin se Marie rozhodla, že zaťuká na slečnu Briquetovou, ale nedočkala se odpovědi. Byla znepokojena, pokusila se otevřít dveře, ale ty byly zamčeny zevnitř. Marii nezbývalo nic jiného než sdělit vše profesorovi Kernovi.

Kern jako vždy jednal rozhodně a rychle.

„Vylomte dveře!“ rozkázal Johnovi.

John se opřel do dveří ramenem. Těžké dveře zapraskaly a rázem povolily. Kern, Marie a John vstoupili do pokoje. Pomačkané lůžko Briquetové bylo prázdné. Kern běžel k oknu. Od okenní kliky visel dolů provaz z roztrhaného prostěradla a dvou ručníků. Záhon pod oknem byl celý pošlapaný.

„To je vaše vina!“ vykřikl Kern a otočil na Marii svou zkrivenou tvář.

„Ujist'uji vás, že nemám nejmenší účast na útěku slečny Briquetové,“ ohradila se rezolutně Marie.

„Ještě si spolu pohovoříme,“ řekl Kern, třebaže ho dívčina jasná odpověď okamžitě přesvědčila, že Briquetová neměla rádece. „Teď se musíme postarat o to, abychom uprchlici chytily.“

Odebral se do své pracovny, kde rozčileně přecházel od krbu ke stolu. Nejprve ho napadlo, aby zavolal policii. Okamžitě však tuto myšlenku zavrhl. Nejméně ze všeho se hodilo zaplést do této záležitosti policii. Bude se muset obrátit na nějakou soukromou detektivní kancelář.

Aby to čert vzal, a můžu za to sám ... Měl jsem udělat ochranná opatření. Ale kdo by si to byl pomyslel. Včerejší mrtvola, a uteče si. Hněvivě se rozesmál. A teď ještě ke všemu vykváká všechno, co se s ní stalo...

Mluvila přece o poprasku, který vyvolá její objevení ... Celá historie se donese novinářům a pak... Neměl jsem ji ukazovat Dowellově hlavě ... Nadělala mi starostí. Odvděčila se mi.

Kern zavolal telefonem agenta soukromé detektivní kanceláře, dal mu značnou částku na vydání, ještě větší mu slíbil, bude-li pátrání úspěšné, a podrobně mu popsal uprchlici.

Agent si prohlédl místo útěku, vedoucí k železnému plotu zahrady. Plot byl vysoký a nahoře končil ostrými železnými ostny. Detektiv pokýval hlavou: „Šikovné děvče!“ Na jednom ostnu našel kousek šedého hedvábí, sundal jej a pečlivě uložil do zápisníku.

„Tyhle šaty měla při útěku na sobě. Budeme hledat ženu v šedém.“

Potom ujistil Kerna, že „žena v šedém“ bude nalezena nejpozději do čtyřiaadvaceti hodin, a odešel.

Detektiv byl člověk s velkými zkušenostmi. Vyhledal adresu posledního bytu Briquetové a pár jejích přítelkyň, seznámil se s nimi, u jedné z nich získal fotografii Briquetové a dověděl se, v kterých kabaretech vystupovala. Do těchto kabaretů vyslal několik detektivů.

„Holubička nám daleko neuleť,“ říkal s jistotou.

Tentokrát se však zmýlil. Uplynuly dva dny a dosud se nepodařilo nalézt stopu uprchlé. Teprve třetího dne mu sdělil stálý host jedné krčmy na Montmartru, že tam „oživená“ Briquetová byla v onu noc, kdy uprchla. Ale kam zmizela potom, nikdo nevěděl.

Kern byl stále více rozčilen. Teď už se neobával jen toho, že Briquetová vyzvaní jeho tajemství. Báł se, že navždy ztratí cenný „exponát“. Pravda, mohl si udělat jiný z Tomovy hlavy, ale k tomu bylo zapotřebí času a ohromného úsilí. A nový pokus nemusí také skončit tak úspěšně. Demonstrace oživeného psa nemůže samozřejmě zase působit efektně. Ne, Briquetová musí být nalezena, ať to stojí, co stojí. A tak zvyšoval prémii za vypátrání „uprchlého exponátu“ na dvojnásobek a pak i na trojnásobek původní částky.

Detektivové mu každý den přinášeli zprávy o výsledcích pátrání, ale byly málo potěšující. Slečna Briquetová jako by se do země propadla.

DOZPÍVANÁ PÍSEŇ

Když slečna Briquetová pomocí svého nového svižného, obratného a silného těla přelezla plot a dostala se tak na ulici, zavolala taxi a udala mu podivnou adresu:

„Hřbitov Père-Lachaise.“

Nedošla však ani na náměstí Baštily, přesedla do jiného taxíku a odjela na Montmartre. Pro první vydání si vzala kabelku Marie, kde bylo několik desítek franků. Jeden hřích navíc na věci nic nemění, a pak to bylo nutné, uklidňovala se. Pokání nad svými hříchy odložila na neurčito. Cítila se zase vyrovnaným, živým, zdravým člověkem, ba dokonce si připadala mladší než dříve. Před operací jí podle jejích ženských počtů bylo tak k třicítce. Nové tělo nebylo starší než dvacet let. Žlázy nového těla omladily hlavu Briquetové, vrásky na její tváři zmizely, dostala lepší barvu. Teď teprve začnu žít, hleděla přemýšlivě do malého zrcátka v kabelce.

„Tady zastavte,“ nařídila řidiči, zaplatila a dál pokračovala v cestě pěšky.

Táhlo na čtvrtou hodinu ráno. Došla k známému kabaretu Chat noir, kde vystupovala oné osudné noci, v níž zbloudilá kulka převala v polovině slova šanson, který zpívala. Okna kabaretu ještě jasně zářila.

Trochu rozrušeně vešla do známého vestibulu. Unavený vrátný ji zřejmě nepoznal. Rychle vklouzla do postranních dveří a chodbou prošla za scénu do šaten umělců. První ji potkala Zrzavá Marta. Polekaně vykřikla a schovala se ve své šatně. Slečna Briquetová se rozesmála a zaklepala, ale Zrzavá Marta neotvírala.

„A, vlaštovka!“ zaslechla slečna Briquetová mužský hlas. Tím jménem ji pokřtili v kabaretě pro její náklonnost ke koňaku s vlaštovkou na vině. „Ty žiješ? My jsme tě dávno pokládali za mrtvou!“

Briquetová se otočila a uviděla hezkého, elegantně oblečeného muže s velmi bledým, hladce oholeným obličejem. Tak bledé obličej mávají lidé, kteří přijdou málokdy na slunce. Byl to Jean, muž Zrzavé Marty. Nerad mluvil o svém povolání. Ani jeho přátelé a kumpáni z mokré čtvrti nepovažovali za taktické ptát se ho na

pramen jeho příjmů. Stačilo, že míval peněz jako hrachu a že to byl „dobrý kluk“. Za noci, kdy měl plnou kapsu, teklo víno proudem a Jean patřil za všechny.

„Odkud jsi přiletěla, Vlaštovko?“

„Z nemocnice,“ odpověděla Briquetová.

Z obavy, aby jí snad příbuzní nebo přátelé pravé majitelky nevzali její nové tělo, rozhodla se, že nikomu neřekne o neobyčejné operaci.

„Můj stav byl velmi vážný,“ vymýšlela si dál. „Pokládali mě za mrtvou a dokonce mě odvezli do márnice. Ale tam mě jeden student, který mě prohlížel, vzal za ruku a nahmatal slabý puls. Ještě jsem žila. Kulka šla přímo vedle srdce, ale nedotkla se ho. Ihned mě dopravili do nemocnice a všechno dopadlo báječně.“

„To je ohromné,“ zajásal Jean. „Naši budou celí pryč. To se musí zapít!“

Zámek ve dveřích cvakl. Zrzavá Marta, která poslouchala za dveřmi celou rozmluvu, se přesvědčila, že Briquetová není přízrak, a otevřela. Přítelkyně se objaly a srdečně políbily.

„Jsi nějaká štíhlejší, vyšší a hezčí,“ prohlížela si Zrzavá Marta zvědavě a trochu udiveně postavu nečekaně obživlé přítelkyně.

Pod tímto pozorným ženským pohledem upadla Briquetová do rozpaků.

„Ovšem, zhubla jsem,“ odpověděla. „Krmili mě jenom bujónem. A že jsem vyšší? Koupila jsem si střevíce s vysokými podpatky. A pak stříh šatů...“

„A proč jsi k nám přišla tak pozdě?“

„O, to je celá historie... Už máš po vystoupení? Můžeš se mnou chvilku posedět?“

Marta přikývla. Posadily se ke stolku s velkým zrcadlem, pod nímž byla spousta krabiček, líčidel a barviček, voňavek, pudřenek a nejroztodivnějších kazet s vlásničkami a jehlicemi.

Jean s egyptkou v ústech se usadil vedle.

„Utekla jsem z nemocnice. Podle všech pravidel,“ sdělila Briquetová.

„A proč?“

„Měla jsem už po krk bujónů. Chápeš, bujón, bujón, a zase bujón... Měla jsem strach, že se utopím v bujónu. A doktor mě nechtěl pustit domů. Měl mě ještě ukázat studentům. Mám strach, aby mě nehledala policie ... Nemůžu do svého bytu a chtěla bych zůstat u tebe. Nebo ještě lip — odjet na několik dní vůbec z Paříže ... Jenomže mám málo peněz.“

Zrzavá Marta až spráskla ruce — tak to bylo všechno zajímavé.

„To se ví, zůstaneš u mne,“ souhlasila.

„Mám obavy, že mě bude taky hledat policie,“ řekl přemítavě Jean a vypustil kolečko dýmu. „Měl bych se taky na několik dní ztratit z obzoru.“

Vlaštovka nebyla cizí člověk a Jean před ní své povolání netajil. Věděla, že Jean je „formát“. Jeho specialitou byly nedobytné pokladny.

„Poletíme na jih, Vlaštovko. Ty, já a Marta. Zaletíme . si na Riviéru nadýchat se mořského vzduchu. Už kysnu moc dlouho v Paříži, musím se trochu provětrat. Věř mi to nebo ne, ale už přes dva měsíce jsem neviděl slunce a začínám už zapomínat, jak vypadá.“

„To je skvělé,“ zatleskala Zrzavá Marta.

Jean se podíval na drahé zlaté náramkové hodinky.

„Máme ještě hodinu času. Hrom do toho, musíš nám dozpívat svou písničku... A potom letíme a ať si tě hledají.“

Slečna Briquetová ráda přijala jeho návrh.

Její objevení vyvolalo poprask přesně tak, jak si to představovala.

Jean vystoupil na jeviště jako konferenciér, připomněl tragický případ, který se tu udal před několika měsíci, a potom ohlásil, že slečna Briquetová oživila na žádost obecnstva, když jí on, Jean, nalil do úst stopečku koňaku značky „Vlaštovka“.

„Vlaštovka! Vlaštovka!“ zahulákalo obecnstvo.

Jean pokynul, a když se řev utišil, pokračoval:

„Vlaštovka zazpívá svůj šanson právě od toho místa, kde byla tak nešťastně přerušena. Orchestr! „Kočičku!“,

Orchestr začal hrát a Briquetová dozpívala kuplet z poloviny, provázena bouřlivým potleskem. Pravda, byl takový rámus, že ani ona neslyšela vlastní hlas, ale to vůbec nevadilo. Cítila se šťastná jako nikdy a opájela se tím, že na ni diváci nezapomněli a přivítali ji tak vřele. To, že tato vřelost byla silně pod vlivem vinných výparů, ji neuvádělo do rozpaků.

Když dozpívala, udělala nádherné gesto pravou rukou. To bylo něco nového. Obecnstvo spustilo ještě bouřlivější potlesk.

Kde se to v ní vzalo? Takové vybrané způsoby. Tohle gesto se musím naučit... pomyslela si Zrzavá Marta.

Briquetová sestoupila z jeviště do sálu. Přítelkyně ji libaly, známí k ní natahovali skleničky a ťukali si s ní. Zčervenala, oči jí jiskřily. Zapomněla na pronásledování a byla ochotna sedět tu až do rána. Ale Jean, přestože nepil o nic méně než ostatní, neztrácel nad sebou kontrolu.

Chvilími pohlížel na hodinky a konečně přistoupil k Briquetové a vzal ji za ruku.

„Máme nejvyšší čas!“

„Ale já nechci. Jedte sami. Nikam nepojedu,“ prohlásila Briquetová a roztouženě zvedla oči.

Tu ji Jean beze slova vzal do náruče a nesl ji ven.

Obecnstvo protestovalo.

„Seance je u konce!“ zavolal Jean už od dveří. „Na Shledanou při příštím zmrtvýchvstání“

Vynesl zmlající se zpěvačku na ulici a posadil ji do auta. Za chvíli přišla i Marta s malým kufříkem.

„Na náměstí Republiky,“ nařídil Jean řidiči, protože nechtěl říkat konečný cíl jejich cesty. Zvykl si jezdit s častým přesedáním.

ZÁHADNÁ ŽENA

Vlny Středozemního moře rytmicky zalévaly písčitou pláž. Mírný vítr lehýnce vzdouval plachty bílých jachet a rybářských lodí. Nad hlavou v modré nebeské hloubi mile vrčely hydroplány, které létaly na krátké vyhlídkové lety z Nizzy do Mentany.

V proutěném křesle seděl mladý muž v bílých tenisových šatech a četl noviny. Vedle křesla ležela v pouzdře raketa a několik čerstvých anglických vědeckých časopisů. Poblíž, pod velkým bílým slunečníkem, pracoval u malířského stojanu jeho přítel malíř Armand Larais.

Artur Dowell, syn zemřelého profesora Dowella, a Armand Larais byli nerozlučnými přáteli, a toto přátelství více než co jiného potvrzovalo pravdivost přísloví, že protivy se přitahují.

Artur Dowell byl poněkud zamklý a chladný. Měl rád pořádek, uměl vytrvale a systematicky studovat. Zbýval mu ještě jeden rok do ukončení univerzity, ale už pracoval na katedře biologie.

Larais, který pocházel z jihu Francie, měl neobyčejně vznětlivou povahu, byl nepořádný a ztřeštěný. Odhazoval štětce a barvy na celé týdny, pak se jednou za čas přímo opájel prací a od malířského stojanu ho nemohla odtrhnout žádná moc.

Přátelé se podobali jen v jedné věci: oba byli talentovaní a vytčeného cíle uměli dosáhnout, třebaže se k tomuto cíli ubírali rozdílnými cestami. Jeden nestejnoměrně, skoky, druhý pravidelným krokem.

Biologické práce Artura Dowella upoutávaly pozornost nejlepších specialistů a všichni mu slibovali skvělou vědeckou kariéru. Laraisovy obrazy vyvolávaly na výstavách mnoho diskusí a některé z nich zakoupila proslulá zahraniční muzea.

Artur Dowell odhodil noviny na písek, zvrátil se na opěradlo, zavřel oči a řekl:

„Tělo Angeliky Galové nebylo ještě nalezeno.

Larais zoufale potřásl hlavou a vzdychl.

„Stále na ni nemůžeš zapomenout?“ zeptal se Dowell.

Larais se na něho obrátil tak rychle, že se Artur musel bezděčně usmát. Nestál už před ním vznětlivý malíř, ale uražený rytíř, ozbrojený štítem — paletou, kopím — malířskou hůlkou v levé a mečem — štětcem v pravé ruce.

„Zapomenout na Angeliku!“ zvolal Larais a oháněl se svými zbraněmi. „Zapomenout na tu, která ..“

Náhle vyšpláchla syčivá vlna a zaplavila mu nohy téměř po kolena. Armand melancholicky zakončil:

„Copak mohu zapomenout na Angeliku? Celý svět se stal smutnější od té doby, co umlkly její písně ...“

Prvně se Larais dověděl o smrti — či lépe řečeno

o záhadném zmizení Angeliky Gaiové — v Londýně, kam přijel se záměrem namalovat „symfonii londýnských mlh“.

Larais byl nejenom ctitelem této pěvkyně, ale i jejím přítelem, jejím rytířem. Nenarodil se zbytečně v jižní Provincii uprostřed malebných zřícenin středověkých zámků.

Když se dověděl o neštěstí, byl tak otřesen, že prvně v životě vystřízlivěl ze svého tvůrčího opojení právě na jeho vrcholku.

Tuto cestu na pobřeží Středozemního moře si vymyslel Artur, který přijel do Londýna z Cambridge, aby svého přítele odvedl od chmurných myšlenek.

Ale ani tady neměl Larais stání. Když se vrátil z pláže do hotelu, převlékl se, sedl na vlak a odjel do nejzaldněnějšího místa v okolí, do herny v Monte Carlu. Chtěl najít zapomenutí.

Přestože bylo ještě poměrně časně, kupilo se již u přízemní budovy mnoho lidí. Larais vstoupil do prvního sálu. Zde bylo téměř prázdné.

„Vsaďte svou hru,“ zval croupier, ozbrojený lopatičkou na shrabování peněz.

Larais prošel bez zastávky do dalšího sálu, jehož stěny byly vyzdobeny obrazy polonahých žen při lovu, při dostizích a šermu, prostě při všem, co může vzbudit vášně. Z obrazů dýchalo napětí usilovného boje, vášní, touhy po mamonu, ale ještě jasněji byly všechny tyto city vepsány do tváří lidí kolem hráček stolu.

Tady tlustý obchodník s bílým obličejem podává peníze rozťeseným, nateklým, pihovatým rukama se zrzavými chloupky. Dýchá těžce jako astmatik. Jeho oči napjatě sledují kroužící kuličku. Larais neomylně určuje, že tlouštík už utrpěl řádnou prohru a teď dává do hry poslední peníze, aby dostal prohrané zpět. A nedostane-li, odejde možná tento kyprý člověk do aleje sebevrahů a naposledy tam zúctuje se svým životem...

A za tlouštíkem stojí špatně oblečený, vyholený stařeček s rozčuchanými šedinami a očima maniaka. V rukou má zápisník a tužku. Zapisuje výhry a šťastná čísla, něco vypočítává... Už dávno prohrál všechny své prostředky a stal se otrokem rulety. Administrace heren mu každý měsíc poskytuje malou podporu na živo-bytí a do hry: je to prazvláštní způsob reklamy. Stařeček teď pracuje na „teorii pravděpodobnosti“ studuje vrtošivou povahu fortuny. Když se ve svých výpočtech zmýlí, tuče zlostně tužičkou do zápisníku, skáče po jedné noze, něco brumlá a zase se ponořuje do počítání. Když se jeho výpočty osvědčí, jeho tvář září a stařeček se otáčí na sousedy, jako by chtěl říci: vidíte, nakonec se mi přece podařilo objevit zákony náhody.

Dva lokajové přivádějí pod paži stařenu v černých hedvábných šatech s brilantovým náhrdelníkem na scvrklé šiji a usazují ji do křesla u stolu. Tvář má tak nabílenou, že už nemůže víc zblednout. Při pohledu na tajemnou kuličku, přinášející žal a radost, zapalují se její oči lačným ohněm a její tenké prsty posázené prsteny se začínají chvět.

Mladá, krásná, urostlá žena v nádherném tmavě zeleném kostýmu jde kolem stolu, nedbalým gestem hází tisícifrankovou poukázku, prohrává, lehkomyšlně se směje a míří do dalšího sálu.

Larais vsadil sto franků na červenou a vyhrál.

Dnes musím vyhrát, pomyslel si, vsadil tisíc a prohrál. Stále však ho neopouštěla jistota, že nakonec přece vyhraje. Propadl už vášni.

K ruletovému stolu přistoupili tři lidé: vysoký a statný muž s neobyčejně bledým obličejem a dvě ženy, jedna ryšavá a druhá v šedých šatech ... Larais na ni mimochodem pohlédl a pocítil jakési vzrušení. Aniž věděl, co ho tak rozčiluje, počal ji sledovat a byl ohromen jedním gestem pravé ruky, které udělala. Je v ní něco známého. Ano, takové gesto dělala Angelika! Tato myšlenka ho tak udivila, že už nemohl pokračovat ve hře. A když konečně oni tři neznámí odešli se smíchem od stolu, zapomněl si Larais vzít vyhrané peníze a vydal se za nimi.

Ve čtyři hodiny ráno někdo zabušil na dveře Artura Dowella. Dowell si zlostně natáhl župan a otevřel. Do místnosti vešel potácivě Larais, klesl do křesla a řekl:

„Asi začínám bláznit.“

„Copak se stalo, kamaráde?“ zvolal Dowell.

„Stalo se to, že ... nevím, jak bych to řekl... Hrál

jsem od včerejška do dvou v noci ruletu. Měl jsem střídavě štěstí. A náhle jsem uviděl jakousi ženu a jedno její gesto mě tak ohromilo, že jsem nechal hry a sešel za ní do restaurace. Sedl jsem si ke stolku a požádal o šálek silné černé kávy. Káva mi vždycky pomáhá, když mi nervy začnou moc vyvádět... Neznámá seděla u sousedního stolku. S ní byl nějaký mladík, velmi dobře oblečený, ale nevzbuzující přílišnou důvěru, a značně vulgární zrzavá ženská. Pili víno a vesele vykládali. Neznámá v šedém začala zpívat jakýsi kuplet. Měla pisklavý a dost nepřijemný hlas. Najednou zazpívala několik hlubokých prsních tónů... Larais se chytil za hlavu. „Dowelle, to byl hlas Angeliky Gaiové. Poznal bych ho mezi tisíci.“

Ubožák! Kam už to s ním došlo, pomyslel si Dowell, laskavě položil Armandovi ruku na rameno a řekl:

„Něco se ti zdálo. Vzmůž se. Je to náhodná podobnost ...“

„Ne, ne! Ujišťuji tě,“ vášnivě odporoval Larais. „Začal jsem ji dobře pozorovat. Je dost hezká, má výrazný profil a šibalské oči. Ale její postava, její tělo! Dowelle, ať se na místě propadnu, nepodobá-li se její tělo jako vejce vejci tělu Angeliky.“

„Víš co, Armande? Vem si brom, osprchuj se studenou vodou a jdi si lehnout. Zítra, vlastně dnes, až se probudíš...“

Larais ukřivděně pohlédl na Dowella:

„Myslíš, že jsem se zbláznil? Jen se neukvapuj se svými závěry a vyslechni mě do konce. To ještě není všechno. Když dozpívala svůj kuplet, udělala rukou takového gesto. To je oblíbené gesto Angeliky, naprosto individuální, neopakovatelné gesto.“

„A co tím chceš říci!? Snad si nemyslíš, že ta neznámá pěvkyně má tělo Angeliky?“

Larais si přejel čelo.

„Nevím... z toho by se mohl člověk opravdu zbláznit... Ale poslouchej dál. Na krku nosí ta neznámá důmyslný náhrdelník, či spíše ani ne náhrdelník, ale celý samostatný límeček zdobený perličkami a široký přinejmenším čtyři centimetry. Ale pod ním má dost velký výstřih. A výstřih odhaluje znaménko na rameni— znaménko Angeliky Galové. Náhrdelník vypadá jako obvaz. Nad náhrdelníkem neznámá ženská hlava, pod ním blízké, do nejmenších detailů, linií a tvarů známé tělo Angeliky. Nezapomínej, že jsem malíř, Arture. Umím si zapamatovat neopakovatelné linie a individuální zvláštnosti lidského těla... Dělal jsem kresby a skici Angeliky tolikrát, tolikrát jsem ji portrétoval, že se nemohu mýlit.“

„Ne, to není možné!“ vykřikl Dowell. „Vždyť přece Angelika za ...“

„Zahynula? To je právě to, že to nikdo neví. Ona, nebo její mrtvola, zmizela beze stopy. A teď ...“

„Jsi potkal její oživlou mrtvolu?“

Larais zasténal.

„Ano, na to jsem myslel.“

Dowell vstal a začal přecházet po místnosti. Dnes už se zřejmě do postele nedostane.

„Budeme uvažovat chladnokrevně,“ řekl. „Říkáš, že neznámá zpěvačka jako by měla dva hlasy, jeden svůj, silně podprůměrný, a druhý Angeličin“

„Její hluboký rejstřík, nenapodobitelný kontraalt,“ přikývl na souhlas Larais.

„Ale to je přece fyziologicky nemožné. Přece nevěříš, že člověk tvoří vysoké tóny horním koncem hlasivek a nízké dolním? Výška nebo hloubka zvuku závisí přece na napětí celých hlasivek. Je to jako u struny: je-li rozechvělá struna více napjata, vydává více kmitů a vyšší zvuk, a naopak. Kromě toho by se podobnou operací hlasivky zkrátily a hlas by se tedy stal neobyčejně vysokým. A také by člověk sotva mohl po takové operaci zpívat: švy by zcela určitě překážely normálnímu chvění hlasivek a hlas by přinejmenším byl velmi ochraptělý ... Ne, to je zcela vyloučené. A konečně, aby se dalo Angeličino tělo oživit, musela by být k dispozici hlava, něčí hlava bez těla ...“

Dowell náhle zmlkl, protože si vzpomněl na něco, co značně potvrzovalo Laraisovy domněnky.

Artur byl osobně při některých pokusech svého otce. Profesor Dowell naléval do cév mrtvého psa výživný roztok zahřátý na sedmatřicet stupňů Celsia, do něhož byl přimíchán adrenalin, látka, která cévy dráždila

a nutila, aby se stahovaly. Když se tento roztok pod jistým tlakem dostal do srdce, obnovoval jeho činnost a srdce začalo znovu pohánět krev v cévách. Krevní oběh se pomalu obnovoval a zvíře ožívalo.

„Nejvážnější příčinou smrti organismu,“ řekl tehdy Arturův otec, „je přerušení zásobování orgánů krví a v ní obsaženým kyslíkem“

„To znamená, že stejným způsobem se dá oživit i člověk? zeptal se Artur.

„Ano,“ vesele odpověděl otec, „mohl bych vzkřísit člověka a jednou ten zázrak udělám. Proto také provádím své pokusy.“

Oživení mrtvol je tedy možné. Je však možné oživit mrtvolu, jejíž tělo náleželo jednomu a hlava druhému člověku? Je možná taková operace? O tom Artur pochyboval. Pravda, viděl, jak jeho otec prováděl nesmírně smělé transplantace tkání a kostí. Ale to vše přece jen nebylo tak složité, a pak, dělal to jeho otec.

Kdyby byl otec živ, uvěřil by možná v pravděpodobnost Armandovy domněnky. Tak složité a nezvyklé operace se mohl odvážit jen jeho otec. Možná že jeho asistenti pokračovali v pokusech? Ale oživit hlavu nebo celou mrtvolu je jedna věc a naoperovat hlavu jednoho člověka k mrtvole člověka jiného druhá.

Zeptal se Larais:

„Co chceš podnikat dál?“

„Chci vyhledat onu ženu v šedém, seznámit se s ní a odhalit její tajemství. Pomůžeš mi?“

„Ovšem“ souhlasil Dowell.

Larais mu pevně stiskl ruku a společně začali promýšlet plán dalších akcí.

VESELÁ PROJÍŽDKA

Za několik dní se už Armand znal se slečnou Briquetovou, její přítelkyní a Jeanem. Navrhl jim, aby se s ním projeli na jachtě, a oni souhlasili. Zatímco Jean a Zrzavá Marta rozmlouvali na palubě s Dowellem, navrhl Larais slečně Briquetové prohlídku kajut. Byly všeho všudy dvě, celkem malé, a v jedné z nich stálo planino. „O, vy jste tu dokonce zařízení na hudbu!“ zvolala Briquetová.

Usedla k pianinu a zahrála foxtrot. Jachta se rytmicky pohupovala na vlnách. Larais stál vedle planina, pozorně hleděl na svou novou známou a rozmýšlel si, jak začít svůj výslech.

„Zapívejte něco,“ řekl.

Zpěvačka se nedala dlouho prosit. Zpívala a vrhala na Armanda koketní pohledy. Líbil se jí.

„Jaký máte ... podivný hlas,“ pokračoval se zkoumavým pohledem. „Jako byste měla ve svém hrdle hlasy dva ... hlasy dvou žen ...“

Slečna Briquetová upadla do rozpaků, ale brzy se ovládla a nuceně se zasmála.

„Ó ano! To mám už od dětství. Jeden profesor zpěvu u mě objevil kontraalt a druhý mezzosoprán. Každý mě školil podle svého a takhle to dopadlo ... a ke všemu jsem ještě nedávno nastydla ...“

Není to trochu moc vysvětlení pro jeden fakt? napadlo Armanda. A proč tak zrozpačitěla? Něco tady nehraje.

„Když berete nízké tóny, je mi, jako bych slyšel hlas jedné své dobré známé... Byla to slavná zpěvačka. Zemřela, ubožačka, po železničním neštěstí. A k všeobecnému údivu nebylo její tělo nalezeno ... Vaše postava mi podivuhodně připomíná její. ... Chvilími se mi dokonce zdá, že to je její tělo.“

Zpěvačka pohlédla na Armanda s netajenou hrůzou. Pochopila, že nezačal tento rozhovor bez úmyslu.

„Někteří lidé si bývají podobní...“ zajíkla se.

„Ano, ale s takovou podobou jsem se ještě nikdy nesetkal. A potom, vaše gestikulace ... ono gesto pravé ruky ... a potom ... Právě teď jste zvedla ruce k hlavě, jako byste si upravovala bohaté kadeře. Takové kadeře měla Angelika. A tímto gestem si upravovala neposlušnou lokýnku na spánku... A vy přece nemáte dlouhé vlasy. Jste ostříhaná nakrátko podle poslední módy.“

„Nosívala jsem také dlouhé vlasy,“ řekla slečna Briquetová a vstala. Zbledla a konečky prstů se jí viditelně chvěly.

„Je tu dusno ... Pojdme nahoru ...“

„Počkejte,“ zastavil ji Larais, stejně rozrušený jako ona. „Musím s vámi mluvit.“

Násilím ji posadil do křesla pod větracím okénkem.

„Není mi dobře ... Nejsem zvyklá na vlny!“ vykřikla a snažila se odejít. Larais jakoby náhodou zavadil o její krk a poodhalil kraj náhrdelníku. Uviděl zarůžovělé jizvy.

Slečna Briquetová se zapotácela. Larais ji sotva stačil zachytit; omdlela.

Nevěděl, co má dělat, a tak jí vstříkl do obličeje vodu z karafy. Brzy se vzpamatovala. V očích měla nepopsatelnou hrůzu. Několik dlouhých okanzíků na sebe mlčky hleděli. Zpěvačce se zdálo, že hodina odplaty nadešla, že nadešla strašná hodina trestu za to, že si přivlastnila cizí tělo. Rty se jí zachvěly, zašeptala takřka neslyšně:

„Neničte mě! Sluďte se ...“

„Buďte klidná, nemám v úmyslu vás ničit... ale musím to tajemství odhalit.“ Larais ji uchopil za bezvládnou ruku a silně ji stiskl. „Přiznejte se, to není vaše tělo? Jak jste se k němu dostala? Řekněte mi celou pravdu!“

„Jeane!“ pokoušela se volat o pomoc, ale Armand jí položil ruku na ústa a zasyčel jí přímo u ucha:

Jestliže ještě jednou vykřiknete, nevyjdete z této kajuty!

Potom ji pustil, rychle zamkl dveře a pevně uzavřel okénko.

Rozplakala se jako malé dítě. Ale Armand Larais byl neúprosný.

„Slzy vám nejsou nic platné. Mluvte rychle, dokud jsem neztratil trpělivost.“

„Já za nic nemohu,“ vzlykala. „Zabili mě ... a potom jsem obživila ... Vlastně jenom moje hlava ... na skleněném stolečku... Bylo to hrozné! A stála tam taky Tomova hlava ... Já nevím, jak se to všechno stalo. To profesor Kern... on mě vzkřísil... Prosila jsem ho, aby mi vrátil tělo ...“ pohlédla na svá ramena a ruce téměř s hrůzou. „Ale když jsem uviděla mrtvé tělo, nechtěla jsem ... Nechtěla jsem, zapísalahala jsem ho, aby mou hlavu nepřidělal k tělu mrtvol ... Může to po-tvrdit slečna Lorandová, ta se o nás starala, ale Kern mě neposlechl. Uspal mě a probudila jsem se už takhle ... Nechtěla jsem u něho zůstat a utekla jsem do Paříže a potom sem... Věděla jsem, že mě Kern bude pronásledovat... Proboha vás prosím, nezabíjejte mě a neříkejte to nikomu ... Nechci už být bez těla ... je to už moje tělo ... Nikdy mi nebylo tak lehce ... Jen noha mě pobolívá ... Ale to přejde ... Nechci se vrátit ke Kernovi!“

Larais poslouchal tuto nesouvislou řeč a říkal si: Ona asi opravdu za nic nemůže. Ale ten Kern... Jak mohl získat tělo Angeliky a zneužít ho k tak strašnému experimentu? Kern! Slyšel jsem už to jméno od Artura. Myslím, že to byl asistent jeho otce. Tohle tajemství musím odhalit.

Obrátil se přísně na slečnu Briquetovou:

„Přestaňte plakat a dobře mě poslouvejte. Pomohu vám, ale jen pod jednou podmínkou, neřeknete-li nikomu, co se s

vámi až do tohoto okamžiku stalo. Nikomu, kromě jednoho člověka, který sem teď přijde. Je to Artur Dowell, kterého už znáte. Musíte mě ve všem poslouchat. Neposlechnete-li, stihne vás hrozný trest. Dopustila jste se zločinu, který se trestá smrtí. A nikde se vám nepodaří ukrýt svou hlavu a ukradené tělo. Budete nalezena a gilotinována. Tak poslouchejte. Předně se uklidněte. A dále si sedněte k pianinu a zpívejte. Zpívejte co nejhlasitěji, aby to bylo slyšet nahore. Jste náramně veselá a nehodláte jít na palubu.“

Slečna Briquetová přistoupila k pianinu, usedla, zpívala a přitom se doprovázela neposlušnými prsty.

„Víc nahlas a veseleji,“ poroučel Larais a otvíral okno a dveře.

Byl to podivný zpěv: křik zoufalství a hrůzy v durové tónině.

„Hlasitě, jen třískajte do kláves! Tak! Hrajte a čekejte. Pojedete s námi do Paříže. Ne abyste si vzpomněla uprchnout. V Paříži budete v naprostém bezpečí, dokážeme vás dobře ukrýt.“

A Larais vstoupil s veselou tváří na palubu.

Jachta se naklonila na pravý bok a rychle se hnala po hbité vlně. Vlhký mořský vítr Armanda osvěžil. Přistoupil k Arturovi, nenápadně ho odvedl stranou a řekl:

„Jdi dolů do kajuty a donuť slečnu Briquetovou, aby ti opakovala všechno, co řekla mně. A já se zatím věnuji hostům.“

„Tak jak se vám líbí jachta, madame?“ obrátil se k Zrzavé Martě a dal se s ní do nenuceného rozhovoru.

Jean se rozvaloval v proutěném křesle a vychutnával život daleko od policie a detektivů. Nechtělo se mu myslet, nechtělo se mu být ve stěhu, chtěl zapomenout na věčné napětí. Pomalu usrkával ze stopečky báječný koňak a ještě více upadal do hloubavého polospánku. To se Armandovi obzvlášť hodilo.

Zrzavá Marta byla také ve výtečné náladě. Poslouchala z kajuty zpěv své přítelkyně a v přestávkách mezi jednotlivými motivy se přidávala k laškovně melodii.

Snad se zpěvačka uklidnila hrou nebo jí snad Artur připadal méně nebezpečný, ale jemu už vykládala celou historii své smrti a zmrtvýchvstání souvisleji a jasněji.

„A to je všechno. Copak já za to mohu?“ zeptala se ho už s úsměvem a zazpívala kratičkový kuplet „Cožpak mohu za to já“, který hned opakovala na palubě Zrzavé Marta.

„Popište mi třetí hlavu, která žila u profesora Ker-na,“ požádal ji Dowell.

„Tomovu?“

„Ne, tu, které vás profesor Kern ukázal! Ostatně ...“

Artur Dowell rychle vytáhl z kapsy náprsní tašku, chvíli v ní hledal, vytáhl odtud fotografii a ukázal ji slečně Briquetové.

„Řekněte, není muž na této fotografii podoben hlavě... mého známého, kterého jste viděla u Kerna?“

„Ano! To je určitě on!“ zvolala, a dokonce přestala hrát. „To je podivné. A má dokonce ramena. Hlava s tělem. Cožpak už i jemu dali tělo? Ale co je vám?“ zeptala se účastně a polekaně.

Dowell se zapotácel. Obličej měl bledý jako křída. Stěží se ovládal, udělal několik kroků, těžce klesl do křesla a zakryl si tvář.

„Copak je vám?“ ještě jednou se zeptala slečna Briquetová. Ale Artur neodpovídal. Potom zašeptal: „Ubohý otec,“ ale ona jeho slova neslyšela. Artur se však velmi rychle vzpamatoval. Když zvedl hlavu, byl jeho obličej už téměř klidný.

„Odpusťte, asi jsem vás polekal. To se mi někdy stává. Ale už je všechno v pořádku.“

„Kdo je ale ten muž? Ta podoba s ... Váš bratr?“ zajímala se zpěvačka.

„Ať je to kdokoliv, musíte nám pomoci jeho hlavu najít. Pojedete s námi. Ubytujeme vás na tak tichém místě, že vás nikdo nenajde. Kdy se můžete vydat na cestu?“

„Třeba dnes,“ odpověděla slečna Briquetová. „Ale ... mé tělo mi nevezmete?“

Artur ji nejprve nepochopil, potom se však usmál: „Ovšem že ne ... budete-li nás poslouchat a pomáhat nám. Pojdme na palubu.“

„Tak jak se vám pluje?“ zeptal se vesele, když vyšli nahoru. Potom jako zkušený námočník pohlédl na obzor a starostlivě pokýval hlavou: „Moře se mi nějak nelíbí ... Vidíte ten tmavý pruh na obzoru? Nevydáme-li se včas na zpáteční cestu ...“

„Rychle zpátky! Nechci se utopit!“ zpola žertem a zpola vážně zvolala slečna Briquetová.

Žádná bouře se neblížila. To jen Dowell chtěl postrašit své suchozemské hosty, aby se dříve vrátili na břeh.

Larais se smluvil s Briquetovou, že se sejdou po obědě na tenisovém hřišti, „nepřijde-li ovšem bouře“. Loučili se jen na několik hodin.

„Poslyš, Armande, narazili jsme náhodou na stopu velkých tajemství,“ řekl Dowell po návratu do hotelu. „Viš, či hlava je také u Kerna? Hlava mého otce, profesora Dowella!“

Larais, který se už posadil, vyskočil ze židle jako pružina.

„Hlava? Živá hlava tvého otce? Cožpak je to možné? A to všechno Kern! Já ho ... roztrhám! Najdeme hlavu tvého otce!“

„Bojím se, že už ji nezastihneme při životě,“ posmutněl Artur. „Otec dokázal oživovat hlavy oddělené od těla, ale ty nežily déle než půldruhé hodiny a umíraly, protože krev se srážela a umělé výživné látky je mohly udržet naživu ještě kratší dobu.“

Artur nevěděl, že jeho otec krátce před smrtí vynalezl preparát, který nazval „Dowell 217“. Tento preparát zavedený do krve naprosto odstraňoval její srážení a tak umožňoval mnohem delší životnost hlavy.

„Musíme se však pokusit otcovu hlavu najít, živou nebo mrtvou! Rychle do Paříže!“

Larais běžel do svého pokoje balit zavazadla.

DO PAŘÍŽE

Larais povečeřel a spěchal na tenisové hřiště.

Slečna Briquetová se opozdila, měla velkou radost, že už na ni čeká. Přes všechn strach, který v ní vzbuzoval, pokládala ho dále za zajímavého muže.

„A kde máte raketu?“ ptala se rozčarovane. „Dnes už mě nebudete učit hrát?“

Larais ji už několik dní učil hrát tenis. Ukázalo se, že je velmi schopnou žákyní. Larais však znal tajemství této schopnosti lépe než ona. Vždyť měla trénované tělo Angeliky, která hrávala tenis výborně. Kdysi sama učivala Laraise některým úderům. A Armand měl teď za úkol jen uvést do souladu trénované Angeličino tělo s ještě netrénovaným mozkiem slečny Briquetové, aby se navyklé pohyby vryly i do něho. Některé její pohyby byly nejisté, nemotorné. Často se však i proti vlastnímu očekávání pohybovala neobyčejně svižně. Obzvláště Armanda udivila například svými „řezanými míči“, kterým ji nikdo neučil. Ale tento svižný a těžký úder býval kdysi chloubou Angeliky, a Armand, když se někdy díval na pohyby slečny Briquetové, zapomínal, že nehraje s Angelikou. Právě při tenisu vznikla u něho náklonnost k „znovuzrozené Angelice“, jak někdy slečnu Briquetovou nazýval. Pravda, tato náklonnost měla daleko k obdivu a úctě, které cítil k Angelice.

Zpěvačka stála vedle něho a zacláněla si obličej raketou před zapadajícím sluncem. Bylo to jedno z Angeličiných gest.

„Dnes nebudeme hrát.“

„To je škoda! Já bych si zahrála ráda, třebaš mě dnes bolí noha víc než kdy jindy.“ „Pojďte se mnou. Jedeme clo Paříže.“

„Teď?“

„Ihned.“

„Ale já se musím alespoň převléknout a vzít si něco s sebou.“

„Dobrá. Máte na balení čtyřicet minut, ani o minutu víc. Zajedeme pro vás s vozem. Jděte se rychle připravit.“

„Opravdu trochu kulhá,“ všiml si, když se vzdalovala.

Cestou do Paříže rozbolela slečnu Briquetovou noha už vážně. Ležela tiše ve svém kupé a sténala. Larais ji uklidňoval, jak uměl. Tato cesta je ještě více sblížila. Ano, jemu se sice zdálo, že tak starostlivě pečuje ne o Briquetovou, ale o Angeliku. Avšak Briquetová vztahovala jeho pečlivost jen na sebe a jeho pozornost ji velmi dojímal.

„Jste tak dobrý,“ řekla sentimentálně. „Tam na jachtě jste mě polekal, ale teď se vás nebojím.“ A vyslala k němu tak okouzující úsměv, že se i Armand musel pousmát. A toto pousmání už plně náleželo hlavě: usmívala se přece hlava slečny Briquetové. Aniž si to uvědomovala, dosahovala úspěchů.

Nedaleko Paříže došlo k malé příhodě, která ještě více potěšila Briquetovou a udivila viníka. Při jednom obzvlášť silném záchvatu bolesti natáhla Briquetová ruku a postěžovala si:

„Kdybyste věděl, jak to bolí...“

Larais bezděčně ruku uchopil a políbil ji.

Zpěvačka se začervenala a Larais upadl do rozpaků.

Aby do toho, řekl si, vlastně jsem ji políbil. Ale vždyť to byla jen ruka, ruka Angeliky. Bolest však cítí hlava, to znamená, že tím, že jsem políbil ruku, politoval jsem hlavu. Ale hlava cítí bolest proto, že je nemocná noha Angeliky, jenže Angeličinu bolest cítí hlava Briquetové. Docela se do svých úvah zapletl a upadl ještě více do rozpaků.

„Jak jste vysvětlila tak nečekaný odjezd své přítelkyni?“ zeptal se, aby co nejrychleji ukončil tu trapnou situaci.

„Nižak. Je zvyklá na všelijaké moje nápady. Ostatně ona i její muž přijedou taky už brzy do Paříže. Chtěla bych se s ní vidět... Prosím vás, pozvěte ji ke mně.“ A dala Armandovi adresu Zrzavé Marty.

Larais a Dowell se rozhodli, že ubytují zpěvačku v malém opuštěném domě Armandova otce na konci Avenue du Main.

„Vedle hřbitova!“ zvolala Briquetová pověřivě, když přijížděli kolem hřbitova Montparnasse.

„Budete aspoň dlouho žít,“ uklidňoval ji Larais.

„Opravdu?“ vyptávala se pověřivá zpěvačka dál.

„Docela jistě.“

A slečna Briquetová se uklidnila.

Uložili ji v dosti útulné místnosti na ohromnou starou postel s nebesy.

Briquetová si povzdychla a zvrátila se do polštářů.

„Musíme k vám pozvat lékaře a ošetřovatelku,“ řekl Larais. Ale zpěvačka rozhodně odmítla. Bála se, že ji noví lidé prozradí.

Larais ji s velkou námahou přemluvil, aby ukázala nohu jeho příteli, mladému lékaři, a jako ošetřovatelku pozval dceru domovníka.

„Ten domovník u nás pracuje už dvacet let. Na něho a jeho dceru se můžeme plně spolehnout“

Lékař prohlédl opuchlou a silně zarudlou nohu, předepsal obklady, uklidnil Briquetovou a šel s Armandem do sousední místnosti.

„Jak je?“ zajímal se trochu rozčileně Armand.

„Zatím to není nic vážného, ale potřebuje lékařský dozor. Budu sem chodit každý druhý den. Nemocná musí být v naprostém klidu.“

Armand navštěvoval Briquetovou každé ráno. Jednou vstoupil také tiše do místnosti. Ošetřovatelka někam odešla. Briquetová spala, nebo snad ležela se zavřenýma očima. Bylo to podivné, ale zdálo se, že její tvář den ode dne mládne.

Nikdo by jí teď nehádal víc než dvacet let. Rysy obličeje se staly nějak jemnější, něžnější.

Larais přistoupil po špičkách k posteli, naklonil se, dlouho hleděl nemocné do tváře ... a náhle ji lehce políbil na čelo. Tentokrát už nerozbíral, líbá-li pozůstatky Angeliky, hlavu slečny Briquetové, nebo slečnu Briquetovou vůbec. Pomalu otevřela oči, pohlédla na něho a po jejích rtech přelétl slabý úsměv.

„Jak se vám vede?“ zeptal se. „Neprobudil jsem vás?“

„Ne, nespala jsem. Děkuji, vede se mi dobře. Jen ta bolest...“

„Lékař říká, že to není nic vážného. Ležte klidně a brzy budete jako rybička ...“

Vešla ošetřovatelka. Larais pokývl a opustil místnost. Slečna Briquetová ho provázela něžným pohledem. Do jejího života vstoupilo něco nového. Chtěla být brzy jako rybička. Kabaret, tance, kuplety, veselí opilí návštěvníci Chat noir — to vše však někam zapadlo, ztratilo pro ni cenu. V jejím srdci se rodily nové sny o štěstí. Možná že to byl největší zázrak „převtělení“, o němž neměla tušení ani ona sama, ani Larais. Čisté, panenské tělo Angeliky Galové omladilo nejen hlavu slečny Briquetové, ale změnilo celé její myšlení. Z rozmarne zpěvačky se stávala skromná dívka.

KERNOVA OBĚŤ

Zatímco se Armand plně věnoval péči o slečnu Briquetovou, Artur Dowell sbíral zprávy o Kernově domě. Někdy se oba přátelé radili s Briquetovou, která jim sdělila vše, co věděla o domě i o jeho obyvatelích.

Artur se rozhodl postupovat velmi opatrně. Od zmizení zpěvačky byl Kern ve stěhu. Překvapit ho se jim sotva podaří. Je třeba jednat tak, aby do posledního okamžiku netušil, že se už na něho chystá útok.

„Musíme být chytří jako lišky,“ řekl Armandovi, „Především se musíme dovědět, kde bydlí slečna Lorandová. Nemá-li stejné názory jako Kern, může nám být mnoho platná, mnohem víc než slečna Briquetová.“

Sehnat adresu Marie nebylo nic těžkého. Když však se Artur vypravil za ní do bytu, čekalo ho zklamání. Místo Marie našel jen její matku, čisťoune oblečenou, důstojnou stařenku, celou uplakanou, nedůvěřivou a zkrúšenou žalem.

„Mohl bych mluvit se slečnou Lorandovou?“ zeptal se Artur.

Stařenka na něho nechápavě pohlédla.

„S mou dcerou? Vy ji znáte? S kým mám tu čest a co od ní chcete?“

„Když dovolíte ...“

„Prosím.“ A stará paní Lorandová vpustila návštěvníka do malého salónku, zařízeného starodávným čalouněným nábytkem s bílými chrániči a krajkovými dečkami na opěradlech. Na stěně visela velká podobizna. Zajímavé děvče, pomyslel si Artur.

„Jmenuji se Radier,“ představil se. „Jsem student medicíny z venkova, právě včera jsem přijel z Toulonu. Znal jsem jednu univerzitní kolegyni slečny Lorandové. Tady v Paříži jsem ji náhodou potkal a dověděl jsem se od ní, že slečna Lorandová pracuje u profesora Kerna.“

„A jak se jmenuje ta kolegyně?“

„Jak? Richeová!“

„Richeová, Richeová ... Nikdy jsem to jméno neslyšela,“ poznamenala stará paní už s patrnou nedůvěrou a dodala: „Ale vy nejste od Kerna?“

„Ne, nejsem od Kerna,“ usmál se Artur. „Ale velmi rád bych se s ním seznámil. Jde o to, -že Kern pracuje v oboru, který mě velmi zajímá. Dověděl jsem se, že mnoho pokusů, a právě těch nejzajímavějších, provádí doma. Ale je to velmi uzavřený člověk a nehodlá nikoho vpouštět do své svatyně.“

Stará paní usoudila, že návštěvník mluví pravdu: když Marie nastoupila práci u profesora Kerna, říkala, že žije velmi osaměle a že nikoho nepřijímá. Zeptala se tedy dcery, čím se profesor Kern zabývá, ale dostala jen nic neříkající odpověď: „Různými vědeckými pokusy.“

„A tak jsem se rozhodl,“ pokračoval Artur, „seznámit se nejprve se slečnou Lorandovou a poradit se s ní, jak bych co nejlépe dosáhl svého cíle. Mohla by mi připravit půdu, mohla by předběžně promluvit s profesorem Kernem, seznámit mě s ním a uvést mě do jeho domu.“

Vzhled mladého muže sice vzbuzoval důvěru, ale všechno, co bylo spojeno s Kernovým jménem, vyvolávalo v madame Lorandové tak silný neklid a rozčilení, že nevěděla, jak má v rozmluvě pokračovat. Těžce si povzdychla a málem se rozplakala.

„Má dcera není doma. Je v ústavě.“ „V ústavě? V jakém ústavě?“

To už madame Lorandová nevydržela. Zůstávala příliš dlouho sama se svým hořem, a teď už zapomněla na všechnu opatrnost a vypověděla hostu vše. Jak jí dcera nečekaně poslala dopis, že musí v zájmu práce zůstat nějaký čas v Kernově domě a starat se o těžce nemocné, jak ona, její matka, se marně snažila svou dceru v Kernově domě navštívit, jaký měla strach a jak jí nakonec Kern sdělil, že její dcera utrpěla nervovou poruchu a že musela být převezena do ústavu pro duševně choré.

„Nenávidím toho Kerna,“ utírala si stařenka kapesníkem slzy. „Je to jeho vina, že má dcera zešílela. Nevím, co v jeho domě viděla a co tam dělala, neřekla to dokonce ani mně, ale vím, že ji začaly zlobit nervy, když přijala práci u Kerna. Nemohla jsem ji ani poznat. Přicházela bledá, rozrušená, neměla chuť k jídlu, nemohla spát. V noci ji pronásledovaly přízraky. Vykřikovala a mluvila ze spaní, že ji honí Kern a hlava nějakého profesora Dowella ... Kern mi posílá její gázi, je to dost velká částka, posílá mi ji dodnes. Ale zdraví se nedá koupit za žádné peníze ... Připravil mě o dceru ...“ a stařenka propukla v pláč.

Arturu Dowellovi bylo jasné, že v tomto domě nebydlí Kernovi spojenci. Rozhodl se proto, že nebude dál tajit pravý cíl svého příchodu.

„Madame,“ řekl, „teď se vám mohu otevřeně přiznat, že mám právě tak velké důvody jako vy, abych Kerna nenáviděl.“

Potřebuji mluvit s vaší dcerou, abych si mohl vyřídit s Remem nějaké účty a ... mohl odhalit jeho zločiny.“

Stará paní vykřikla.

„Budte klidná, vaše dcera nemá s těmito zločiny nic společného.“

„Má dcera by raději zemřela, než by se dopustila zločinu,“ prohlásila stařenka.

„Chtěl jsem požádat slečnu Lorandovou o pomoc, ale teď vidím, že ona sama potřebuje pomoc mou. Mám důvodné podezření, že vaše dcera vůbec nezešílela, že ji jen profesor Kern v blázinci uvěznil.“

„Ale proč? Za co?“

„Právě proto, že vaše dcera raději zemře, než by se dopustila zločinu, jak jste řekla. Byla zřejmě Kernovi nebezpečná.“

„Ale o jakých zločinech to mluvíte?“

Artur Dowell však ještě dosti dobře neznal paní Lorandovou, a tak z obavy před její stařeckou povídavostí se rozhodl neříkat jí vše.

„Kern prováděl protizákonné operace. Můžete mi laskavě říci, do kterého ústavu převezl vaši dceru?“

Rozčilená paní Lorandová stěží sebrala dosti sil k další rozmluvě. Odpověděla se vzlykáním:

„Kern mi to nechtěl dlouho prozradit. Do svého domu mě nevpuštěl. Musela jsem mu psát. Odpovídal mi vyhýbavě, snažil se mě uklidnit a ujistit, že se Marii vede lépe a že se brzy vrátí domů. Když mi došla trpělivost, napsala jsem mu, že ho budu žalovat, neodpověděl mi okamžitě, kde je má dcera. Teprve potom jsem se dověděla adresu ústavu. Je to Sceaux poblíž Paříže. Ústav je soukromý a patří nějakému doktoru Ravinotovi. Jela jsem tam. Ale nepustili mě dokonce ani na dvůr. Je to opravdovská věznice s kamennou zdí kolem ... Vrátný mi řekl: 'U nás je zvyklostí, že nikoho nepouštíme dovnitř, i kdyby to byla vlastní matka.' Dala jsem si zavolat lékaře, který měl službu, ale řekl mi totéž.

„Madame, návštěva příbuzných nemocné vždy rozruší a zhoršuje jejich duševní stav. Mohu vám sdělit jen to, že vaši dceři se vede lépe.“ A přibouchl přede mnou.

„Přes to všechno se pokusím s vaší dcerou setkat. Možná že se mi dokonce podaří ji osvobodit.“

Artur si pečlivě zapsal adresu a rozloučil se.

„Udělám vše, co bude v mých silách. Věřte mi, že mi na tom záleží tak, jako by slečna Lorandová byla má vlastní sestra.“

A opustil místnost provázen různými radami a přáním úspěchu.

Rozhodl se, že okamžitě navštíví Armanda. Larais trávil celé dny s Briquetovou, a tak se Dowell vydal do ulice du Main. U domku stálo Armandovo auto.

Dowell spěšně vyběhl do prvního patra a vstoupil do salónu.

„Arture, stalo se neštěstí!“ přivítal ho Larais. Byl neobyčejně rozčilený, pobíhal po místnosti a čuchal si své černé kučeravé vlasy.

„Co se stalo?“

„Ó ...“ zasténal jen jeho přítel. „Uprchla ...“

„Kdo?“

„Slečna Briquetová, kdo jiný!“

„Uprchla? Ale proč? Tak mluv přece rozumně!“

Nebylo však tak lehké přimět Armanda k rozumné řeči. Nepřestával pobíhat po místnosti, vzdychat a naříkat. Trvalo nejméně deset minut, než ze sebe vypravil:

„Včera si slečna Briquetová od rána stěžovala na silnější bolesti v noze. Noha ji silně natekla a zmodrala. Zavolał jsem lékaře. Prohlédl nohu a řekl, že stav nemocné se značně zhoršil. Gangréna. Operace je nevyhnutelná. Lékař se však neodvažoval provést operaci zde v bytě a trval na tom, aby nemocná byla okamžitě převezena do nemocnice. Ale slečna Briquetová rozhodně odmítala. Bála se, že si v nemocnici všimnou jizev na jejím krku. Plakala a tvrdila, že se musí vrátit ke Kernovi. Kern ji upozorňoval, že musí u něho zůstat až do úplného 'uzdravení'. Neposlechla ho, a proto ji prý stihl krutý trest. A věří Kernovi jako chirurgovi. Když prý ji uměl vzkřísit z mrtvých a dát jí nové tělo, dokáže vyléčit i její nohu. Pro něho je to maličkost. Všechno moje přemlouvání nevedlo k ničemu. Nechtěl jsem ji ke Kernovi pustit. A tak jsem se rozhodl, že ji přelstím. Řekl jsem, že ji osobně ke Kernovi dopravím, ale chtěl jsem ji zavést do nemocnice. Musel jsem však provést opatření, aby tajemství jejího zmrtvýchvstání nebylo opravdu odhaleno předčasně — nezapomínal jsem na tebe, Arture. A tak jsem na hodinu — na víc ne — odjel, abych se domluvil se známými lékaři. Chtěl jsem ji přelstít, ale přelstila ona mne a ošetřovatelku. Když jsem se vrátil, byla už pryč. Jediné, co po ní zůstalo, je tenhle vzkaz, který ležel na stolku u postele. Podívej se.“ A Larais podal Arturovi lístek, na němž bylo spěšně napsáno tužkou několik slov:

„Odpusťte mi, Armande, ale nemohu jednat jinak. Vracím se ke Kernovi. Nenavštěvujte mě. Kern mě postaví na nohy, jak to udělal už jednou. Na brzkou shledanou s Vámi — to je jediná má útěcha.“

„Dokonce se ani nepodepsala.“

„A všimni si rukopisu,“ upozornil ho Larais. „Je to Angeličin rukopis, třebaže trochu pozměněný. Tak by mohla psát Angelika za soumraku nebo kdyby ji bolela ruka; jen o něco větší a rozmáhlejší písmena.“

„Ale co se vlastně stalo? Jak mohla uprchnout?“

„Je to hrozné, uprchlá od Kerna, aby teď uprchlá ode mne zpět ke Kernovi. Když jsem se vrátil a uviděl jsem, že je pryč, div jsem ošetřovatelku nezabil. Ale vysvětlila mi, že byla také oklamána. Slečna Briquetová prý stěží vstala, přistoupila k telefonu a volala mě. Byla to její lest. Ve skutečnosti mě nevolala. Po předstíraném krátkém rozhovoru oznámila ošetřovatelce, že jsem všechno zařídil a že ji žádám, aby okamžitě jela do nemocnice. Pak požádala ošetřovatelku, aby zavolala auto, s její pomocí nastoupila a odjela sama, že prý ji nepotřebuje. Je to jen kousek a v nemocnici mi pomohou ošetřovatelé,“ řekla prý. A ošetřovatelka byla přesvědčena, že se vše děje podle mých rozkazů a s mým vědomím ... Arture!“ vykřikl rozčileně Armand. „Jedu okamžitě ke Kernovi. Nemohu ji tam nechat. Už jsem

telefonoval pro své auto. Pojed' se mnou, Arture!“

Artur přešel po místnosti. Taková nečekaná komplikace! Dejme tomu, že jim už Briquetová řekla vše, co věděla o Kernově domě. Ale i tak se jim nadále mohly hodit její rady, nehledě na to, že ona sama byla důkazem proti Kernovi. A pak ten blázen Larais. Ten je teď špatným pomocníkem.

„Poslyš, příteli,“ položil Artur malíři ruce na ramena. „Ted' víc než kdy jindy se musíme umět dobře ovládat a vystříhat se všech ukvapeností. Už se stalo, Briquetová už je u Kerna. Je správné, abychom předčasně plašili zvíře v jeho brlohu? Co myslíš, bude Briquetová vyprávět Kernovi o všem, co se s ní stalo od jejího útěku, o naší známosti a o tom, že o něm hodně víme?“

„Ručím za to, že neřekne ani slovo,“ odpověděl s přesvědčením Larais. „Slíbila mi to už na jachtě a nejednou opakovala, že tajemství zachová. Ted' splní svůj slib nejen ze strachu, ale také ... z jiných důvodů.“

Artur chápal, o jakých důvodech Armand mluví. Všiml si už dávno, že Larais věnuje Briquetové stále větší pozornost.

Nešťastný romantik, pomyslel si, má smůlu na tragické lásky. Tentokrát ztrácí nejen Angeliku, ale i lásku novou. Ještě však je naděje.

A řekl:

„Měj trpělivost, Armande. Máme oba stejný cíl. Spojíme se a budeme hrát opatrnou hru. Máme dvě cesty: udeřit na Kerna okamžitě, nebo se pokusit zpočátku oklikou dovědět se něco o osudu hlavy mého otce a o slečně Briquetové. -Po jejím útěku musí být Kern opatrný. Jestliže hlavu mého otce ještě nezničil, jistě ji dobře ukryl. Zničit ji může v několika minutách. Jakmile začne policie bouchat na jeho dveře, zahladí všechny stopy zločinu dříve, než jí otevře. A nenajdeme nic. Nezapomeň, Armande, že Briquetová je také .stopou zločinu'. Kern vykonával protizákonné operace. A nejen to. Nezákonně uloupil Angeličino tělo. Ale Kern je člověk, který se před ničím nezastaví. Vždyť se odváží] v naprosté tajnosti oživit hlavu mého otce. Vím, že otec ve své závěti povolil, aby jeho tělo bylo pitváno, ale nikdy jsem neslyšel, že by byl souhlasil s prováděním pokusů se svou hlavou. Proč Kern přede všemi a dokonce i přede mnou tají existenci otcovy hlavy? K čemu ji potřebuje? A k čemu potřebuje Briquetovou? Třeba se zabývá vivisekcí na lidech a Briquetová mu má sloužit za pokusného králíka?“

„Tím spíš ji musíme co nejrychleji zachránit,“ vášnivě mu odporoval Larais.

„Ano, zachránit, ale ne uspišit její smrt. A naše návštěva u Kerna může tento osudný konec uspišit.“

„Tak co máme dělat?“

„Jít k cíli druhou, pomalejší cestou. Vynasnažím se, aby i tato cesta byla pokud možno krátká. Marie Lorandová nám může poskytnout mnohem užitečnější informace než Briquetová. Zná plán domu, ošetřovala hlavy. Možná že mluvila s mým otcem ...“

„Tak rychle k té Lorandové.“

„I ji budeme muset bohužel nejprve vysvobodit.“

„Je u Kerna?“

„Je v ústavě. Zřejmě v jednom z těch ústavů, ve kterých jsou za vysoké peníze zavíráni lidé nemocní asi tolik jako ty nebo já. Máme před sebou pořádnou práci, Armande.“ Artur vyličil svému příteli návštěvu u matky Marie Lorandové.

„Zatracený Kern! Rozsévá kolem sebe jen neštěstí a hrůzu. Dostat se mi tak do rukou ...“

„Budeme se snažit, aby se dostal. A prvním krokem k tomu je nutnost schůzky s Marií Lorandovou.“

„Jedu okamžitě za ní.“

„To by bylo neopatrné. Musíme se ukazovat osobně jedině v takových případech, kdy už nic jiného nezbyvá. Zatím budeme užívat služeb jiných lidí. My dva musíme tvořit jakýsi tajný výbor, který řídí činnost spolehlivých lidí, ale sám zůstává nepříteli neznám. Musíme najít oddaného člověka, který se vypraví do Sceaux, seznámí se s ošetřovateli, sestrami, kuchaři, vrátnými, prostě s kým to jen bude možné. Podaří-li se aspoň jednoho z nich podplatit, máme napůl vyhráno.“

Larais byl jako na trní. Měl chuť pustit se okamžitě do práce, ale podřizoval se rozvážnějšímu Arturovi a nakonec se smířil s politikou obezpečných akcí.

„Koho tedy požádáme o spolupráci? Mám to, Schaub! Je to mladý malíř, který přednedávnem přijel z Austrálie. Můj přítel, báječný chlapík, výborný sportovec. Bude takový úkol pokládat také do jisté míry za sport. Hrom aby do toho,“ zaklel, „že se do té věci nemohu pustit sám!“

„Je to tak romantické?“ usmál se Artur.

ÚSTAV DR. RAVI NOTA

Schaub, tříadvacetiletý růžolící blondýn s atletickým tělem, přijal návrh „spiklenců“ s nadšením. Zatím ho nezavěcovali do všech podrobností, řekli mu jen, že může svým přátelům prokázat velikou službu. A Schaub vesele přikývl, aniž se dokonce Laraise zeptal, není-li v celé té historii něco nekalého. Naprosto věřil v čestnost Armanda i jeho přítele.

„To je báječné!“ zvolal. „Jedu okamžitě do Sceaux. Malířský kufřík dostatečně vysvětlí objevení nové tváře v malém městečku. Budu portrétovat ošetřovatele a sestry. A když nebudou docela ohavné, mohu se jim dokonce trochu dvořit.“

„Když toho bude zapotřebí, nabídní jim ruku i srdce, pronesl se zápallem Larais.

„Na to nejsem dost hezký,“ skromně poznamenal malíř. „Ale své svaly dám ochotně k dispozici, bude-li to nutné.“

Nový spojenec se vydal na cestu.

„Nezapomeňte a pracujte pokud možná rychle a s maximální opatrností,“ dal mu ještě poslední radu Dowell.

Schaub slíbil, že se vrátí za tři dny. Ale už druhého dne navečer se objevil u Laraise ve velmi špatné náladě.

„Vyloučeno,“ řekl. „To není ústav, ale věznice obehnaná kamennou zdí. A za tu zeď nikdo ze služebnictva nevystřídí

paty. Všechno jídlo přivázejí obchodníci, kteří nejsou vpuštěni dokonce ani do dvora. Správce přijde k vratům a převezme vše, co potřebuje ... Obcházel jsem to vězení jako vlk ovčinec. Ale nepodařilo se mi ani mrknout za zeď.“

Larais byl zklamán a rozzloben.

„Doufal jsem, Schaub“ řekl se špatně skrývaným podrážděním, „že projevíš větší vynalézavost a důvtip.“

„Nechtěl bys tu vynalézavost projevít laskavě sám?“ odpověděl neméně podrážděně Schaub. „Nenechával bych tak brzy svých pokusů. Ale náhodou jsem se seznámil s jedním místním malířem, který zná dobře město a ústavní zvyklosti. Řekl mi, že je to naprosto zvláštní ústav. Ve svých stěnách skrývá mnoho zločinů a tajemství. Dědicové v něm zavírají své bohaté příbuzné, kteří už jsou na světě příliš dlouho a nehodlají umírat, prohlašují je za duševně choré a dávají je pod dozor. Poručníci nezletilých sem odvázejí své svěřence před jejich plnoletím, aby mohli dál vykonávat své "poručnictví", totiž svobodně disponovat jejich kapitálem. Je to věznice pro boháče, doživotní žalář nešťastných žen, mužů, přestárлых rodičů a nezletilých svěřenců. Majitel ústavu, který je zároveň šéflékařem, dostává od zainteresovaných osob nepředstavitelné částky. Všechny personál má obrovské platy. Tady je bezmocný i zákon, před jehož vpádem chrání ústav nejen kamenná zeď, ale především zlato. Tady stojí všechno na úplatcích. Musíte uznat, že za takových podmínek jsem mohl sedět v Sceaux celý rok a nedostal bych se do ústavu ani na centimetr.“

„Měls jednat, a ne sedět,“ suše poznamenal Larais.

Schaub demonstrativně zvedl nohu a ukázal na roztrhaný okraj nohavice.

„Jak vidíš, jednal jsem,“ odpověděl s hořkou ironií. „Včera v noci jsem se pokusil zeď přelézt. Nebylo to pro mne nic těžkého. Jenže jsem nestačil ani seskočit na druhou stranu, když se na mne vrhly obrovské dogy — a tady vidíš výsledek... Nebýt pružný a svižný jako opice, byly by mě roztrhaly na kusy. Zároveň se ozvalo po celém ohromném parku volání stráží a zamíhaly se elektrické svítlny. To ale není všechno. Když už jsem přeskočil zpátky, vpustili ti žalárníci psy před vrata. Zvířata jsou vycvičena přesně tak, jako bývali kdysi vycvičení psi na jihoamerických plantážích k chytání uprchlých černochů ... Armande, ty víš, kolik cen jsem získal na běžeckých závodech. Kdybych byl vždycky běhal tak, jako jsem uháněl včera v noci, když jsem utíkal před těmi prokletými psy, byl bych už mistrem světa. Stačí, když řeknu, že jsem celkem bez obtíží vyskočil na stupátko automobilu, který jel náhodou po silnici přinejmenším třicetikilometrovou rychlostí, a jediné to mě zachránilo!“

„K čertu! Co teď budeme dělat?“ vykřikl Larais. „Musíme zavolat Artura.“ A běžel k telefonu.

Za několik minut už tiskl Artur svým přátelům ruce.

„To se dalo čekat,“ řekl, když se dověděl o Schaubově neúspěchu. „Kern umí ukrývat své oběti na spolehlivých místech. Tak co nám teď zbývá?“ pokračoval stejně jako Larais. „Jít přes mrtvolu, užít stejné zbraně jako Kern, podplatit šéflékaře a ...“

„Jsem ochoten obětovat celý svůj majetek!“ zvolal Larais.

„Obávám se, že to nebude stačit. Vtip je v tom, že obchodní podnik váženého doktora Ravinota je založen na jedné straně na ohromných úplatcích, které dostává od svých klientů, a na druhé straně na důvěře, kterou k němu mají jeho klienti, plně přesvědčení, že Ravinot za tak vysoké částky v žádném případě nezradí jejich zájmy. Ravinot nebude chtít poškodit své renomé a tak otírást samými základy svého podniku. Lépe řečeno, udělal by to, kdyby mohl najednou dostat takovou sumu, která by se rovnala všem jeho budoucím příjmům tak na dvacet let napřed. A obávám se, že na to nám naše prostředky nestačí, i kdybychom dali dohromady všechny náš kapitál. Nezapomínejte, Ravinot má co dělat s milionáři. Mnohem prostší a lacinější by bylo podplatit někoho z jeho nižších podřízených. Jenže celé neštěstí je v tom, že Ravinot hlídá své podřízené stejně dobře jako své vězně. Schaub má pravdu. Sám jsem si taky opatřil informace o Ravinotově ústavu. Spíš někdo pronikne na galeje a zorganizuje odtud útěk, než se to podaří v Ravinotově žaláři. Najímá svůj personál po pečlivém výběru a většinou z lidí, kteří nemají žádné příbuzné. Nepohrdá ani těmi, kdo se dostali do konfliktu se zákonem a chtějí se ukrýt před zraky policie. Platí dobře, ale požaduje od každého závazek, že nikdo po dobu své služby neopustí ústav, a tato služba trvá ne méně než deset dvacet let.“

„Kde ale může najít lidi, kteří jsou ochotni zbavit se téměř na celý život svobody?“ zeptal se Larais.

„Nachází je. Mnohé láká myšlenka na zabezpečené stáří. Většinu k tomu dohání nouze. Každý to ovšem nevydrží. Dochází, třebaže velmi zřídka — tak jednou za několik let — i k útěku služebnictva. Není to tak dlouho, co jeden zaměstnanec zatoužil po svobodném životě a uprchl. Ještě téhož dne byla jeho mrtvola nalezena v okolí Sceaux. Místní policii má Ravinot v rukou. Byl vystaven protokol, že zaměstnanec spáchal sebevraždu. Ravinot dal potom převést mrtvolu do svého ústavu. Ostatní už si můžete domyslet. Podle všeho ukázal mrtvolu svým zaměstnancům a pronesl příslušnou řeč s narázkami, že podobný osud čeká každého, kdo poruší úmluvu. A to je vše.“

Larais byl ohromen.

„Odkud máš takové informace?“

Artur Dowell se s uspokojením usmál.

„No tak vidíte,“ řekl už s lepší náladou Schaub. „Vždyť jsem vám říkal, že za nic nemůžu.“

„Dovedu si představit, jak radostně se žije v tomhle prokletém místě slečně Lorandové. Ale co můžeme podniknout, Arture? Vyhodit zdi dynamitem? Podkopat se tam?“

Artur se posadil do křesla a zamyslel se. Přátelé ho mlčky pozorovali.

„Heuréka!“ zvolal náhle Dowell.

„DUŠEVNĚ CHORÍ“

Nevelká místnost s oknem do zahrady. Sedé stěny. Sedá postel se světle šedou vlněnou pokrývkou. Bílý stůl a dvě bílé židle.

Marie sedí u okna a roztržitě se dívá do zahrady. Paprsek slunce klouže po jejích světlých vlasech. Je značně hubenější a bledší.

Oknem je vidět alej, v níž se procházejí skupiny nemocných. Mezi nimi se míhají bílé, černě lemované pláště sester.

„Šilenci,“ tiše si říká Marie při pohledu na nemocné. „I já jsem šílená... Jak je to ohavné! To je vše, čeho jsem dosáhla...“

Stiskla ruce, až jí zapraskaly prsty.

Jak se to všechno stalo?

Kern ji zavolal do své pracovny a řekl:

„Musím si s vámi promluvit, slečno Lorandová. Pamatujete se na náš první rozhovor, když jste se sem přišla ucházet o místo?“

Přikývla.

„Slíbila jste mi, že o všem, co uvidíte a uslyšíte v tomto domě, budete mlčet, nemám pravdu?“

„Ano.“

„Opakujte i teď svůj slib a můžete jít navštívit svou matku. Vidíte, jak věřím vašemu čestnému slovu.“

Kern dobře věděl, na jakou strunu uhodit. Marie byla vyvedena z míry. Chvilí mlčela. Zvykla si plnit dané slovo, ale po tom, co zde viděla ... Kern pozoroval její váhání a s neklidem sledoval její duševní boj. „Ano, slíbila jsem vám, že budu mlčet,“ odpověděla konečně tiše. „Ale vy jste mě oklamal. Zatajil jste přede mnou mnoho věcí. Kdybyste mi byl řekl hned celou pravdu, nedala bych vám nikdy podobný slib.“

„Domníváte se tedy, že nejste svým slibem vázána?“

„Ano.“

„Děkuji vám za upřímnost. S vámi se dobře pracuje přinejmenším aspoň proto, že se nepřetvařujete. Máte občanskou odvahu mluvit pravdu.“

Kern to neřikal jen proto, že by chtěl Marii zalichotit. Nehledě na to, že čestnost pokládal za projev hlouposti, v této chvíli si Marie opravdu vážil za její odvahu a charakterovou pevnost. Vem to čert, ale bude k zlosti, budu-li muset tohle děvče odstranit z cesty. Ale co s ní mám dělat?

„Tak tedy vy, slečno Lorandová, využijete první příležitosti, abyste mě šla udat? Jistě víte, jaké to bude mít pro mne následky. Budu odsouzen. A nejen to, mé jméno bude zhanobeno.“

„Na to jste měl myslet dřív,“ odpověděla Marie.

„Poslyšte, slečno,“ pokračoval Kern, jako by její slova neslyšel. „Vzdejte se své omezené morálky. Pochopte přece, kdyby nebylo mne, profesor Dowell by už dávno shnil v zemi nebo shořel v krematoriu. Jeho práce by se zastavila. Vždyť to, co teď dělá jeho hlava, je ve skutečnosti už posmrtné dílo. A to jsem vytvořil já. Uznějte, že za takové situace mám jisté právo na ‚produkcí‘ jeho hlavy. A nejen to: beze mne by Dowell ... či Dowellova hlava nemohla své objevy uskutečnit. Víte dobře, že mozek nepřivykne novému tělu, ‚nesroste‘ s ním. A přece se operace ‚srůstu‘ hlavy Briquetové s tělem podařila výtečně. Mícha, procházející krčními obratli, srostla. Na vyřešení tohoto úkolu pracovala Dowellova hlava a Kernovy ruce. A tyto ruce,“ Kern natáhl ruce a podíval se na ně, „mají také nějakou cenu. Zachránily nejednu stovku lidských životů a ještě mnoho set životů zachrání, nezvednete-li nad mou hlavou meč pomsty. Ale ani to není ještě všechno. Naše poslední práce udělají nutně převrat nejen v medicíně, ale v historii lidstva vůbec. Od této chvíle může medicína zadržet unikající lidský život. Kolik vynikajících lidí budeme moci vzkřísit po jejich smrti, prodloužit jejich život pro blaho lidstva! Prodloužím život génia, vrátím dětem otce, ženám muže. A nakonec bude takové operace běžně provádět každý chirurg. Na světě bude méně lidského utrpení...“

„Vykoupeného neštěstím jiných lidí.“

„Možná, ale tam, kde plakali dva, bude teď plakat jen jeden. Tam, kde byli dva mrtví, bude jen jeden. Cožpak to nejsou skvělé perspektivy? A co jsou ve srovnání s nimi mé osobní záležitosti a třeba i mé zločiny? Co záleží nemocnému na tom, že chirurg, který mu zachraňuje život, spáchal zločin? Nezahubíte jenom mne, zahubíte tisíce životů, které bych mohl v budoucnosti zachránit. Pomyslela jste na to? Dopustíte se tisíckrát většího zločinu než já, dopustil-li jsem se ho vůbec. Rozmyslete si to ještě jednou a pak mi odpovězte. Ted jděte. Nebudu na vás spěchat.“

„Už jsem vám odpověděla,“ řekla Marie a odešla z pracovny.

Když se vrátila do místnosti, v níž stála hlava profesora Dowella, vyprávěla mu obsah své rozmluvy s Kernem. Hlava se zamyslela.

„Neměla jste raději zatajit své úmysly, nebo přinejmenším odpovědět vyhýbavě?“ zašeptal konečně.

„Neumím lhát,“ odpověděla Marie.

„To je vám ke cti, ale... odsoudila jste se k záhubě. Můžete zahynout a vaše oběť nepřinese nikomu užitek.“

„Já ... já jinak nemohu,“ pronesla Marie, smutně pokynula hlavě a odešla.

Kostky jsou vrženy, opakovala si pak stále, když seděla u okna svého pokoje.

Ubohá maminka, vyanulo jí najednou na mysli. Ale ona by nejednala jinak, odpověděla pak sama sobě. Ráda by byla o všem, co se s ní stalo, napsala matce dopis. Dopis na rozloučenou. Ale neměla žádnou možnost jí ho doručit. Marie nepochybovala o své smrti. Byla připravena klidně ji přijmout. Jitřily ji jen starosti o matku a myšlenky na to, že Kernův zločin zůstane bez trestu. Přesto však věřila, že dříve nebo později ho odplata nemine.

Její obavy se splnily dříve, než se nadálá. Marie zhasla a ulehla. Její nervy byly napjaty. Zaslechla nějaký šramot za skříní u stěny. Více ji to překvapilo, než polekalo. Dveře pokoje byly zamčeny. Nikdo k ní nemohl vstoupit, aniž to slyšela. Co je to za šramot? Myši?

Vše ostatní se udalo neobyčejně rychle. Za šramotem následovalo zaskřípání. K její posteli se rychle přiblížily čísi kroky. Marie se polekaně nadzdvihla, ale v tom okamžiku ji silné ruce přitiskly k polštáři a přiložily jí na obličej masku s chloroformem.

Smrt! blesklo jí hlavou, celým tělem jí projelo chvění a instinktivně se vzepjala.

„Klid,“ zaslechla Kernův hlas, klidný jako při obyčejných operacích, a pak ztratila vědomí.

Vzpamatovala se až v ústavě ...

Profesor Kern splnil výhrůžku o „krajně nepříjemných důsledcích“, nezachová-li tajemství. Od Kerna mohla čekat všechno. Pomstil se a sám zůstal bez odplaty. Marie Lorandová se obětovala, ale její oběť nepřinesla užitek. Toto vědomí ještě více narušovalo její duševní rovnováhu.

Div si nezoufala. Cítila Kernův vliv i zde.

Prvních čtrnáct dní neměla povoleny ani vycházky do velkého stinného parku, kde se procházeli „neškodní“ pacienti. „Neškodní“ byli ti, kteří neprotestovali proti svému uvěznění, nedokazovali lékařům, že jsou naprosto zdraví, nevyhrožovali, že vše udají, a nesnažili se o útěk. V celém ústavu nebylo víc než deset procent skutečně duševně chorých a i ti zešíleli až zde. K tomu také byl zaměřen celý systém „psychické infekce“, vypracovaný doktorem Ravinotem.

TĚŽKÝ PŘÍPAD

Pro doktora Ravinota byla Marie Lorandová „těžkým případem“. Pravda, během práce u doktora Kerna její nervová soustava značně zeslábla, vůli však měla stejně pevnou jako dřív. A na ni se Ravinot soustředil.

Zatím se ještě plně nevěnoval „psychickému zpracovávání Marie, jenom ji pozorně studoval. Profesor Kern mu také ještě nedal o Marii přesné instrukce, má-li ji poslat předčasně na onen svět nebo ji dohnat k šílenství. To druhé více nebo méně v každém případě vyžadoval již systém jeho „psychiatrického ústavu“.

Marie očekávala s napětím okamžik, kdy se její osud definitivně rozhodne. Smrt nebo šílenství — jiné cesty tu pro ni ani pro nikoho jiného nebylo. A tak sbírala všechny své duševní síly, aby vzdorovala přinejmenším alespoň šílenství. Byla velmi mírná, poslušná a dokonce navenek klidná. Doktor Ravinot měl však velké zkušenosti, byl mimořádně nadaným psychiatrem a nebylo tak lehké oklamat ho. Její mírnost v něm naopak vzbuzovala ještě větší neklid a podezření.

Těžký případ, myslel si, když rozmlouval s Marií při obvyklé ranní vizitě.

„Jak se vám daří?“ ptal se.

„Děkuji, dobře,“ odpověděla.

„Staráme se všemožně o naše pacienty, ale přece jen někdy neobvyklé prostředí a částečné omezení svobody některé nemocné stísňuje. Cítí se osamělí, stýská se jim.“

„Jsem na samotu zvyklá.“

Nedá se hned tak přimět k otevřené řeči, usoudil Ravinot a pokračoval:

„Abych pravdu řekl, vy jste vlastně docela v pořádku. Máte jen trochu pocuchané nervy a to je všechno. Profesor Kern mi říkal, že jste spolupracovala na vědeckých pokusech, které působí na zdravého člověka značně skličujícím dojmem. Jste tak mladá. Přepřacování a trochu neurastení... A profesor Kern, který si vás velmi váží, se rozhodl, že vám umožní odpočinek ...“

„Jsem profesorovi Kernovi velmi vděčná.“

Ta má tvrdou skořápku, vztekal se v duchu Ravinot. Musím ji pustit mezi ostatní pacienty. Tam možná trochu rozváže a lip ji poznám.

„Jste pořád ve svém pokoji,“ řekl „Proč se neprojdete v sadu? Máme nádherný sad, vlastně ani ne sad, ale opravdový desetihektarový park.“

„Nemám povolené vycházky.“

„Je to možné?“ udiveně zvolal Ravinot. „To zavinila nedbalost mého asistenta. Vy nepatříte mezi pacienty, kterým by procházky mohly uškodit. Jen se, prosím, procházejte. Seznamte se s našimi pacienty, jsou mezi nimi zajímaví lidé.“

„Děkuji, využiji vašeho povolení.“ Když pak Ravinot odešel, opustila Marie svůj pokoj a vydala se k východu dlouhou chodbou vymalovanou ponuře šedou barvou s černým lemem. Z uzamčených pokojů bylo slyšet šílené vytí, výkřiky, hysterický smích, mumlání...

Jako ve zvěřinci, napadlo Marii, která se snažila, aby na ni tísnivé prostředí co nejméně působilo. Přesto však přidala do kroku a spěchala ven. Před ní se prostírala rovná cestička do hloubi parku a Marie se po ní pustila.

I zde bylo znát „systém“ doktora Ravinota. Vše mělo pochmurné barvy. Stromy byly jen jehličnaté, temně zelené. Dřevěné lavičky bez opěradel byly nalakovány na tmavě šedo. Nejvíce však Marii překvapila zahrada. Záhony vypadaly jako hroby, ponejvíce osázené kopretinami, vroubenými po krajích jako smuteční stuhou modrými, téměř černými maceškami. Hotový hřbitov. Tady člověk musí i proti své vůli myslet na smrt. Na mne si ale nepřijďte, pane Ravinote, prokoukla jsem vaše tajnosti a vaše efekty mě nevyvedou z míry, povzbuzovala se Marie, rychle minula „květinový hřbitov“ a vešla do borové aleje. Vysoké kmeny s tmavě zelenými kupolemi větví mířily k nebi jako sloupky chrámu. Vrcholky borovic šuměly jednotvárným suchým šelestem.

Na různých místech parku se šedaly pláště nemocných.

Kdo je šílený a kdo zdravý? Stačilo krátké pozorování, aby se to dalo neomylně určit. Ti, kteří ještě neztratili naději, dívali se se zájmem na „nováčka“. Nemocní, jejichž rozum byl již zakalen, chodili pohroužení do sebe, vzdálení od vnějšího světa, na který hleděli nevidoucima očima.

K Marii se blížil vysoký suchý stařeček s dlouhým šedivým plnovousem. Vysoko vytáhl své huňaté obočí, upřel na ni zrak a řekl, jako by pokračoval v hlasité samomluvě:

„Jedenáct let jsem počítal, ale pak jsem ztratil přehled. Tady neexistují kalendáře a čas se tu zastavil. A tak nevím, kolik času jsem prochodil v téhle aleji. Snad dvacet a snad tisíc let. Před tváří boha je jeden den jako tisíc let. Čas se dá těžko určit. A vy, vy tu budete taky chodit tisíc let sem, k té zdi, a zas zpátky. Odtud není východiska. Vzdejte se vši naděje, kdož vstupujete, jak řekl pan Dante. Jste překvapená? Myslíte, že jsem blázen? Já jsem mazaný. Tady mají právo na život jenom blázni. Ale vy se odtud nedostanete zrovna tak jako já. Já a vy ...“

Vtom však zahlédl ošetřovatele, který měl za povinnost naslouchat, o čem se pacienti spolu baví, lživě zamrkal, a aniž změnil tón, pokračoval: „Já jsem Napoleon Bonaparte a mých sto dní ještě nepřišlo. Rozumíte mi?“ zeptal se, když se ošetřovatel vrátil.

Nešťastný člověk, pomyslela si Marie. Nepředstírá snad šílenství, aby se zachránil před smrtí? Jak je vidět, nejsem sama, kdo se tu uchyluje k přetváře.

K Marii přistoupil ještě jeden nemocný, mladý muž s černou kozí bradkou, a začal plácát nějaké nesmysly o druhé odmocnině z kvadratury kruhu. Tentokrát však k nim ošetřovatel nezamířil, mladíka zřejmě vedení ústavu nepodezřívalo. Blížil se k Marii, prskal a vykládal stále rychleji a naléhavěji:

„Kruh — to je nekonečno. Kvadratura kruhu je kvadratura nekonečna. Poslouchejte dobře. Odmocníte kvadraturu kruhu, a tím jste odmocnila nekonečno. Tento díl nekonečna bude jeho entým stupněm a tímto způsobem můžete pak určit i kvadraturu... Ale vy mě neposloucháte,“ rozčilil se náhle mladík a uchopil Marii za ruku. Vytrhla se mu a skoro se rozběhla k budově, v níž bydlela. Kousek před vchodem potkala doktora Ravinota. Zadržoval spokojený úsměv.

Vzpětí po tom, co vběhla do svého pokoje, někdo zaklepal. Nejraději by se byla zamkla, ale dveře se nedaly zevnitř zavírat. Rozhodla se neodpovídat. Dveře se však otevřely a na prahu se objevil Ravinot.

Jako obvykle měl zakloněnou hlavu, vypouklé, trochu rozšířené, okrouhlé a pozorné oči hleděly skly skřipce, černý knírek a španělská bradka se při řeči pohybovaly spolu se rty. „Odpusťte, že jsem vstoupil bez dovození, ale mé povinnosti lékaře mi dávají některá práva ...“

Doktor Ravinot usoudil, že přišel vhodný okamžik, aby zahájil „útok na morální kvality“ své pacientky. V jeho arzenálu se nacházely nejrůznější prostředky od podmanivé srdečnosti, uctivosti a okouzující pozornosti až k hrubosti a cynické přímosti. Rozhodl se za každou cenu zbavit Marii rovnováhy a nasadil proto neoficiální a posměšný tón.

„Pročpak neřeknete: ‚Vstupte, prosím, odpusťte, že jsem vás nepozvala. Zamyslela jsem se a přeslechla jsem vaše klepání... nebo něco na ten způsob?‘“

„Ne, slyšela jsem vaše klepání, ale neodpovídala jsem proto, že jsem chtěla zůstat o samotě.“

„Jako vždy, jenom pravda!“ řekl ironicky.

„Pravdomluvnost není právě nejvhodnější předmět k ironii,“ poznamenala trochu podrážděně Marie.

Zabírá, pomyslel si vesele Ravinot. Bez obalu si sedl a upřel na ni své račí, nemrkající oči. Marie se snažila tento pohled vydržet, ale nakonec jí to přece jen bylo nepříjemné a zrudlá nespokojeností sklopila oči.

„Soudíte,“ pokračoval Ravinot stejně ironicky, „že pravdomluvnost není vhodný předmět k ironii. A já myslím, že je to právě nejvhodnější. Kdybyste byla opravdu tak pravdomluvná, vyhnala byste mě ze dveří, protože mě nenávidíte, a zatím se snažíte o milý úsměv roztomilé hostitelky.“

„To... je jen zdvořilost získaná vychováním,“ odpověděla suše Marie.

„A kdyby nebylo zdvořilosti, vyhnala byste mě?“ Ravinot se náhle zasmál nečekaně vysokým kňučivým smíchem. „Výborně! Velmi dobře! Zdvořilost je s pravdou v rozporu. Ze zdvořilosti je tedy možné upustit od pravdy. To za prvé.“ Ohnul jeden prst. „Dnes jsem se vás zeptal, jak se vám daří, a dostal jsem odpověď, že výborně, přestože jsem vám viděl na očích, že byste se nejrady oběsila. Lhala jste tedy i prve. To taky ze zdvořilosti?“

Marie nevěděla, co odpovědět. Musela by ještě jednou lhát, nebo se přiznat, že chtěla zatajit své pocity. Mlčela tedy.

„Pomohu vám, slečno Lorandová,“ pokračoval Ravinot. „Byla to, dá-li se to tak nazvat, sebeobránná přetvářka. Nemám pravdu?“

„Ano,“ odpověděla vyzývavě.

„Takže lžete za prvé ve jménu slušnosti a za druhé ve jménu sebeobrány. Budeme-li pokračovat v této rozmluvě, mám obavu, že mi ani nebudou stačit prsty. Lžete mimo jiné také ze soucitu. Nebo jste snad nepsala své matce uklidňující dopisy?“

Marie byla ohromena. Cožpak Ravinot ví o ní všechno? Ano, opravdu o ní všechno věděl. To tvořilo také součást jeho systému. Vyžadoval od svých klienta, kteří mu přiváděli domnělé nemocné, dokonalé informace jak o příčinách jejich deportace do ústavu, tak o všem, co se jich týkalo. Klienti věděli, že je to nutné a v jejich zájmu, a nezamlčovali před Ravinotem ani ta nejhorší tajemství.

„Ve jménu zneuctěné spravedlnosti a v touze potrestat pohanu jste lhala profesorovi Kernovi. Lhala jste ve jménu pravdy. Jaký trpký paradox! A kdyby se to sečetlo, ukázalo by se, že ta vaše pravda po celou dobu žila ze samých lží.“

Ravinot uměl přesně zasahovat cíl. Marie byla zničena. Ji samu nikdy nenapadlo, že lež hraje tak ohromnou úlohu v jejím životě.

„Tak tedy přemýšlejte, vy nevinná svěťice, ve volné chvíli o tom, kolik hříchů jste napáchala. A čeho jste svou pravdou dosáhla? Ničeho jiného než tohoto doživotního žaláře. A odtud vás nevysvobodí nikdo, ani pánbů. A lež? Je-li profesor Kern synem pekla a otcem lží — tak tedy si žije krásně dál.“

Ravinot náhle umkl a nespouštěl z Marie oči. Pomyslel si s uspokojením, že napoprvé to stačí, a bez rozloučení odešel.

Marie ani nezpозorovala jeho odchod. Seděla s tváří v dlaních.

Od toho dne přicházel Ravinot každý večer, aby s ní vedl své jezuitské besedy. Narušení morálních zásad duševní rovnováhy Marie Lorandové se pro něho stalo otázkou jeho profesionální cti.

Marie trpěla upřímně a hluboce. Čtvrtého dne to již nevydržela, vstala a s rozpálenou tváří vykřikla:

„Odejděte! Vy nejste člověk, ale ďábel!“

Tato scéna Ravinota naplnila nelíbenou radostí.

„Děláte úspěchy,“ usmíval se, ale ani se nehnul. „Jste už pravdomluvnější než dřív.“

„Odejděte!“ vyrazila zajíkávě.

Báječné, zanedlouho se začne prát, konstatoval v duchu Ravinot a s veselým hvízdáním se vzdálil.

Marie se, pravda, ještě neprala a byla by zřejmě něčeho takového schopna jen při naprostém pomatení smyslů, ale její duševní zdraví bylo už vážně ohroženo. Když zůstávala o samotě, zjišťovala s hrůzou, že se dlouho neudrží.

A Ravinot nepropásl nic, co by mohlo uspišit rozuzlení. Večer co večer pronásledovaly Marii zvuky naříkavé písně, kterou hrál neznámý nástroj. Bylo to, jako by kdesi lhalo violoncello, chvílemi zvuky stoupaly až do nejvyšších houslových poloh, potom se náhle bez přestávky změnila nejen jejich výška, ale i zabarvení a tón zněl jako čistý, nádherný, ale nesmírně teskný lidský hlas. Plačtivá melodie neměla konce, opakovala se ve zvláštním kruhu.

Když Marie poprvé zaslechla tuto hudbu, melodie se jí dokonce líbila. A přitom byla hudba tak něžná a tichá, že Marie začala pochybovat, hraje-li vůbec nějaká hudba, nebo má halucinace. Ubíhala minuta za minutou a hudba se neustále vracela ve svém začarovaném kruhu. Violoncello střídaly housle, housle vzlykavý lidský hlas ... Tesklivě zněl stále stejný tón doprovodu. Za hodinu dospěla Marie k přesvědčení, že tato hudba neexistuje, že zní jenom v její hlavě. Nemohla před tou naříkavou melodií nikam uprchnout. Zacpala si uši, ale zdálo se jí, že i teď slyší hudbu — violoncello, housle, zpěv ... violoncello, housle, zpěv ...

Z toho se může člověk zbláznit, šeptala. Začínala si sama zpívat, snažila se mluvit nahlas, aby hudbu přehlušila, ale nic nepomáhalo. Hudba ji pronásledovala dokonce i ve spaní.

Lidé přece nemohou hrát a zpívat v jednom kuse. Je to patrně nějaký přístroj ... Možná smyslový klam, myslela si, když ležela s otevřenými očima na lůžku a poslouchala ten nekonečný kruh — violoncello, housle, zpěv ... violoncello, housle, zpěv ...

Nemohla se dočkat rána a spěchala se skrýt do parku, ale melodie se už neodbytně vtiskla do jejího vědomí. Marie už skutečně začínala slyšet neexistující zvuky. Jen výkřiky, sténání a smích šílenců procházejících se v parku melodií slabě přehlušovaly.

NOVÁČEK

Nervy Marie Lorandové byly začas natolik otřeseny, že prvně ve svém životě začala uvažovat o sebevraždě. Na jedné z procházek promýšlela způsob, jakým by svůj úmysl provedla, a tak se pohroužila do myšlenek, že si ani nevšimla šílence, který k ní přikročil, zastoupil jí cestu a řekl:

„Šťastní jsou ti, kteří netuší... To je ovšem všechno jen sentimentalita ...“

Marie sebou překvapeně trhla a pohlédla na nemocného. Měl na sobě stejný šedý plášť jako ostatní pacienti. Kaštanové vlasy, vysoká postava a ušlechtilá tvář ji ihned zaujaly.

Zřejmě nováček, napadlo ji. Naposledy se holil nejdéle před pěti dny. Ale proč mi někoho připomíná?

Náhle mladík spěšně zašeptal:

„Znám vás, jste Marie Lorandová. Viděl jsem vaši fotografii u vaší matky.“

„Odkud mě znáte? Kdo jste?“ překvapeně se vyptávala Marie.

„Svět je hrozně malý. Jsem bratr svého bratra. A můj bratr jsem já!“ vykřikl mladík.

Kolem přešel ošetřovatel, který ho nenápadně, ale bedlivě — pozoroval.

Když se ošetřovatel vzdálil, mladík zase rychle zašeptal: „Jsem Artur Dowell, syn profesora Dowella. Nejsem šílený, ale vydávám se za šíleného jenom proto, abych...“ Opět se přiblížil ošetřovatel.

Artur náhle prchal od Marie s výkřiky: „Tady je můj zemřelý bratr. Ty jsi já a já jsem ty! Vstoupil jsi do mne a do mé smrti. Byli jsme dvojníky, ale zemřel jsi ty, a ne já.“

A Artur se hnál za jakýmsi melancholikiem, vyděšeným tímto nenadálým útokem. Ošetřovatel běžel za nimi, aby chránil malého, slaboučkého melancholika před divokým pacientem. Když doběhli na konec parku, Artur nechal svou oběť na pokoji a vydal se zpět k Marii. Běžel rychleji než ošetřovatel. Když Marii mýjel, zpomalil a dořekl:

„Přišel jsem, abych vás zachránil. Připravte se dnes v noci k útěku.“ Uskočil a začal tancovat kolem nějaké pomatené stařenky, která mu nevěnovala nejmenší pozornost. Potom se posadil na lavičku a zamyslel se.

Zahrál svou úlohu tak dobře, že Marii nebylo jasné, simuluje-li opravdu šílenství, nebo šílený je. Ale v srdci se jí už usadila naděje. Ten mladík je synem profesora Dowella, o tom nepochybovala. Podoba s otcem byla teď naprosto zřejmá, třebaže šedý nemocniční plášť Dowella silně „zbavoval tváře“. A pak — poznal ji podle fotografie. Byl tedy zřejmě u její matky. Vše vypadalo pravděpodobně. Ať je tomu jakkoliv, Marie se rozhodla, že zůstane tuto noc oblečena a bude čekat na svého nenadálého zachránce.

Naděje na záchranu jí dodala nové síly. Jako by se náhle probudila z hrůzně přízračného snu. Dokonce i ona dotěrná píseň zněla teď tišeji, vzdalovala se, roztávala. Marie se hluboce nadechla jako člověk, který srně! po dlouhé době vyjít z chmurného sklepení. S nebývalou silou v ní náhle vzplála touha po životě. Měla sto chutí smát se radostí. Ale teď musela být opatrná více než kdy jindy.

Když se ozval gong oznamující večeri, udělala tesklivý obličej — svůj obvyklý výraz v poslední době — a vydala se k domu.

U vchodu stál jako vždy doktor Ravinot. Hlídal nemocné jako žalárník vězně vracející se z procházky do svých cel. Jeho pohledu neušla ani maličkost: kámen ukrytý pod nemocničním pláštěm, roztržený plášť, škrábance na rukou a na obličejích pacientů. Ale obzvlášť pozorně si prohlížel výraz tváří svých svěřenců.

Když ho Marie mýjela, snažila se na něho nehledět a sklopila oči. Chtěla co nejrychleji proklouznout, ale on ji na okamžik zastavil a ještě pozorněji jí pohlédl do tváře.

„Jak se vám daří?“ zeptal se.

„Jako obvykle,“ odpověděla.

„Kolikátá už je to lež a ve jménu čeho?“ zeptal se ironicky, když ji propustil, a dodal: „Ještě si spolu večer popovídáme.“

Čekal jsem melancholii. Že by upadla do extáze? Zřejmě jsem v jejích myšlenkách a náladách něco nepostřehl. Budu si

to museí zjistit..., přemítal.

A večer přišel zjišťovat. Marie se velmi obávala tohoto setkání. Vydrží-li, může to být jejich setkání poslední. Nevydrží-li, znamená to konec. Nazývala teď v duchu doktora Ravinota Velikým inkvizitorem. A opravdu, kdyby byl žil o několik století dříve, byl by mohl zaslouženě nést toto jméno. Bála se jeho sofizmat, jeho mučivého výslechu, nečekaných chytaček, podivuhodné znalosti psychologie a přímo ďábelské analýzy. Byl to opravdu veliký logik, soudobý Mefistofeles, který může rozbit všechny morální hodnoty a pochybnostmi zničit i ty nejnezvratnější pravdy.

A tak sebrala všechnu svou vůli a rozhodla se, aby se neprozradila, aby nepropadla smrti, že bude mlčet, stále mlčet, ať si říká cokoliv.

Když Ravinot přišel, zabodl do ní jako vždy své okrouhlé oči a zeptal se: „Tak tedy, ve jménu čeho jste lhala?“ — Marie na to ani muk. Rty měla pevně sevřeny, oči sklopeny.

Ravinot zahájil, svůj obvyklý inkvizitorský výslech. Marie hned bledla a hned rudla, mlčela však dál. Ravinot — a to se mu stávalo málokdy — začal ztrácet trpělivost a rozčiloval se.

„Mlčeti zlato,“ řekl posměšně. „Pozbyla jste všech svých morálních kvalit a chcete si tedy zachovat alespoň tuto ctnost němých tvorů a dokonalých idiotů, ale nepodaří se vám to. Po mlčení následuje výbuch. Prasknete zlostí, neotevřete-li bezpečnostní záklopku rétorické obžaloby. A jaký smysl má vaše mlčení? Jako bych neuměl číst vaše myšlenky. Teď si myslíte: Chceš mě připravit o rozum, ale to se ti nepodaří. Budeme mluvit otevřeně. Mýlíte se, drahá slečno, mně se to podaří. Pochroumat lidskou dušičku není pro mě nic těžšího než polámat mechanismus kapesních hodinek. Všechny šroubečky toho jednoduchého stroje znám jako své boty. Čím více budete vzdorovat, tím beznadějněji a hlouběji zapadnete do tmy šilenství.“

„Dva tisíce čtyři sta šedesát jedna, dva tisíce čtyři sta šedesát dva ...“ počítala v duchu Marie, aby neslyšela, co jí Ravinot říká.

Kdo ví, jak dlouho by trvalo toto mučení, kdyby byla na dveře tiše nezaklepala ošetřovatelka. „Vstupte,“ řekl rozmrzle Ravinot. „Nemocná na sedmičce zřejmě umírá,“ oznámila ošetřovatelka.

Ravinot nerad vstal.

„Tím lip, že umírá,“ zahučel. „Zítřka dokončíme svou zajímavou rozmluvu,“ dodal, zvedl Marii bradu, posměšně odfrkl a odešel.

Marie těžce vzdychla a téměř vyčerpaná sklonila hlavu na stůl.

A za stěnou už zase hrála ta vzlyková hudba beznaděného smutku. Čarodějná síla hudby byla tak veliká, že Marie mimoděk propadla tesknosti. Zdálo se jí, že setkání s Arturem Dowellem bylo jen výplodem její choré fantazie, že všechny boj je zbytečný. Smrt, jenom smrt ji může zbavit utrpení... Rozhlédla se. Ale sebevraždy pacientů nebyly součástí systému doktora Ravinota. Nebylo tu ani na čem se pověsit. Marie sebou trhla. Náhle si představila matčinu tvář.

Ne, neudělám to, kvůli ní to neudělám ... aspoň ještě tuhle noc ne... Budu čekat Dowella. Když přijde ... Nedomýšlela svou myšlenku, ale celou svou bytostí cítila, co se s ní stane, vyplní-li Artur svůj slib.

ÚTĚK

Byla to ta nejměrnější noc ze všech, které Marie strávila v ústavě doktora Ravinota. Minuty se vlekly nekonečně a nudně jako známá hudba doléhající do pokoje.

Marie nervózně přecházela od okna ke dveřím. Z chodby bylo slyšet plíživé kroky. Rozbušilo se jí srdce. Rozbušilo se a zase se uklidnilo — poznala podle chůze ošetřovatelku, která se šla podívat do pokoje okénkem ve dveřích. V pokoji po celou noc svítila dvě stě wattů silná žárovka. Doktor Ravinot usoudil, že to podporuje nespavost. Marie rychle vklouzla v šatech do postele, přehodila přes sebe přikrývku a dělala, že spí. A stalo se něco nenadálého: naprosto vyčerpaná dívka, která nespala již mnoho nocí, okamžitě usnula. Spala všeho všudy pár minut, ale zdálo se jí, že to trvalo celou noc. Vyděšeně vyskočila, běžela ke dveřím a narazila na vcházejícího Artura Dowella. Neoklamal ji. Měla co dělat, aby nevykřikla.

„Rychle,“ zašeptal. „Ošetřovatelka je v západním traktu. Jdeme.“

Uchopil ji za ruku a opatrně ji vedl za sebou. Jejich kroky přehlušovalo sténání a výkřiky pacientů trpících nespavostí. Dlouhou chodbou se konečně dostali k východu.

„V parku jsou strážce, ale proplížíme se kolem nich ...“ zašeptal Artur a táhl Marii hlouběji do parku.

„Ale co psi?“

„Znají mne, dával jsem jim po celou dobu zbytky od oběda. Jsem tu již několik dní, ale vyhýbal jsem se vám, abych nevzbudil v nikom podezření.“

Park byl ponořen do tmy. U kamenné zdi však jako kolem věznice stály v pravidelných vzdálenostech rozsvícené lucerny.

„Tamhle je křoví... tudy ...“

Náhle se Artur vrhl do trávy a šklbl dívčinou rukou. Následovala jeho příkladu. Těsně kolem nich přešel strážce. Když se vzdálil, začali se prodírat ke zdi.

Kdesi zavřel pes, přiběhl k nim, ale když poznal Artura, vrtěl jen ocasem. Artur mu hodil kus chleba. „Vidíte,“ zašeptal, „to nejdůležitější máme za sebou. Teď už nám zbývá jen přelézt zeď. Pomohu vám.“ „A vy?“ zeptala se s obavami Marie. „Buďte klidná, polezu za vámi,“ odpověděl. „Ale co budu dělat za zdí?“

„Čekají tam na nás moji přátelé. Všechno je připraveno. Tak prosím, trochu gymnastiky.“

Artur se přitiskl ke zdi a jednou rukou pomohl Marii vylézt nahoru.

V tom okamžiku ji však jeden ze strážců zahlédl a udělal poplach. Okamžitě byl celý park osvětlen. Strážci na sebe volali, svolávali psy a blížili se k uprchlíkům.

„Skočte!“ přikázal Artur. „A vy?“ ze strachu zvolala Marie. „Tak skočte přece!“ vykřikl hlasitě a Marie skočila. Zachytily ji něčí ruce.

Artur vyskočil, zachytil se za vrcholek zdi a začal se přitahovat. Ale dva ošetřovatelé ho chytili za nohy. Artur měl tolik síly v pažích, že je skoro nadzdvihl. Přesto však mu ruce sklouzly, spadl a zalehl ošetřovatele.

Za stěnou bylo slyšet hukot automobilového motoru. Přátelé zřejmě nastartovali a čekali na Artura.

„Honem jedte! Nejvyšší rychlostí!“ stačil ještě křiknout při svém zápase s ošetřovateli.

V odpověď automobil zahučel a bylo slyšet, jak se vzdaluje.

Artur přestal bojovat a řekl: „Pusťte mě, půjdu sám.“

Ošetřovatelé ho však nepustili. Silně mu stiskli ruce a vedli ho k domu.

U dveří stál doktor Ravinot v županu a pokuřoval. „Do samovazby a svěrací kazajku!“ nařídil. Artura zavedli do malé místnůstky bez oken. Její stěny i podlaha byly vyloženy matracemi. Sem byli přiváděni při záchvatech zuřící pacienti. Ošetřovatelé hodili Artura na podlahu. Těsně za nimi vstoupil Ravinot. Už nekouřil. S rukama v kapsách županu se sklonil nad Arturem a začal si ho upřeně prohlížet svými okrouhlými očima. Artur tento pohled vydržel. Potom Ravinot pokývl ošetřovatelům a ti odešli.

„Nejste špatný simulant,“ řekl Ravinot Dowellovi, „ale mne není tak lehké oklamat. Prokoukl jsem vás první den, kdy jste se tu objevil, a dával jsem si na vás pozor. Musím se však přiznat, že jsem neuhádl vaše úmysly. Vy i Lorandová drazé zaplatíte za svůj čin.“

„O nic víc než vy,“ odpověděl Artur.

Ravinot zahýbal svými švábími vousky.

„To má být výhrůžka?“

„Za výhrůžku,“ lakonicky utrousil Artur.

„Se mnou se těžce bojuje,“ řekl Ravinot. „Dostal jsem se už na kobylku jinším pánům a nebyli to takoví zelenáči jako vy. Budete si stěžovat úřadům? To vám nepomůže, můj milý. Můžete totiž zmizet dřív, než se sem dostanou. A nebudou po vás ani stopa. Mimochodem, jaké je vaše pravé jméno? Dubarry — to je přece výmysl.“

„Jsem Artur Dowell, syn profesora Dowella.“

Ravinot nemohl zatajit překvapení.

„Velmi mě těší,“ snažil se zakrýt ironií své rozpaky. „Měl jsem tu čest znát vašeho ctihodného tatínka.“

„Blahořečte bohu, že mám svázané ruce,“ odpověděl mu Artur, „jinak by to s vámi špatně dopadlo. A neodvažujte se ani zmínit o mém otci... vy padouchu!“

„Tisíckrát blahořečím bohu, že máte pevně a nadlouho svázané ruce, můj drahý hoste.“

Ravinot se prudce otočil a odešel. Hlasitě cvakl zámek. Dowell osaměl.

Neměl o sebe příliš velký strach. Přátelé ho neopustí a vysvobodí ho z této kobky. Přesto však si uvědomoval, v jakém nebezpečném postavení se nachází. Ravinot jistě velice dobře ví, že na výsledku zápasu mezi ním a Dowellem může záviset osud celého jeho podniku. To není náhoda, že tak náhle ukončil rozhovor a odešel z cely. Jako dobrý psycholog ihned odhadl, s kým má co dělat, a ani se nepokusil použít svých inkvizitorských vloh.

S Arturem Dowellem bylo třeba bojovat rozhodnými činy, a ne psychologií a slovy.

MEZI ŽIVOTEM A SMRTÍ

Artur uvolnil provazy, kterými byl svázán. Když mu ošetřovatelé navlékali svěrací kazajku, napjal schválně všechny svaly, a proto se mu to teď podařilo. Pomalu se začal vyprošťovat ze svých obalů. Byl však pozorován. Sotva se pokusil vytáhnout ruku, zámek cvakl, dveře se otevřely, vstoupili dva ošetřovatelé a svázali ho znovu ještě několika řemeny, tentokrát přes svěrací kazajku. Zacházeli s ním hrubě a vyhrožovali mu výpraskem, pokusí-li se ještě jednou osvobodit. Pevně ho utáhli a odešli.

Protože v cele nebyla okna a osvětlovala ji jen elektrická žárovka na stropě, nevěděl Artur, je-li už ráno. Hodiny se pomalu vlekly. Ravinot zatím nic nepodnikal a ani se neobjevoval. Artur měl žízeň. Brzy začal pociťovat i hlad. Ale nikdo nevcházel a nikdo mu nepřinášel jídlo ani pítí.

Nechce mě snad umorit hladem? napadlo Artura. Hlad ho týral stále silněji, ale o jídlo nepožádal. Jestliže se Ravinot rozhodl umorit ho hladem, je zbytečné, aby se ponižoval doprošováním. Nevěděl, že Ravinot zkouší sílu jeho charakteru. K Ravinotově nespokojenosti tuto zkoušku vydržel.

Aniž to sám pozoroval, po dlouhém bdění přes všechn hlad a žízeň usnul. Spal klidným a tvrdým spánkem a netušil, že právě tím způsobuje Ravinotovi novou nepříjemnost. Ani silné světlo, ani Ravinotovy hudební experimenty neměly na Dowella žádný vliv. Ravinot se tedy uchýlil k mnohem silnějším prostředkům, kterých užíval u zvláště nepoddajných povah. V sousední místnosti začali ošetřovatelé bít dřevěnými kladivy do železných plátů a klapat zvláštními klapáčkami. Při tomto ďábelském rachotu se obvykle probouzeli i lidé s nejpevnějšími nervy a s hrůzou se rozhlíželi kolem sebe. Ale Artur spal jako novorozeně. Tak nezvyklý případ ohromil i Ravinota.

To je neuvěřitelné! Ten člověk přece ví, že jeho život visí na vlásku. Neprobudí ho ani trouby jerišské.

„Dost!“ vykřikl na ošetřovatele a pekelný koncert skončil.

Ravinot nevěděl, že nelidský rámus Artura probudil. Měl však tak silnou vůli, že se dokázal ovládnout již při prvních záblescích vědomí a ani jediným povzdchnutím, ani jediným pohybem nedal najevo, že nespí.

Dowella je možné zničit jen fyzicky, k tomuto rozsudku dospěl Ravinot.

A Dowell, když rámus přestal, opravdu znovu usnul a spal až do večera. Probudil se svěží a v dobré náladě. Hlad ho už týral o něco méně. Ležel s otevřenými očima a s úsměvem hleděl na špehýrku ve dveřích. Bylo v ní vidět něčí okrouhlé oko, které ho bedlivě pozorovalo.

Aby pozlobil svého nepřítele, začal si vesele zpívat. To už bylo mnoho i na Ravinota. Prvně v životě pocítil, že není

schopen překonat cizí vůli. Vysmíval se mu svázaný člověk, bezmocně ležící na podlaze. Za dveřmi se ozval nějaký sykot. Okrouhlé oko zmizelo.

Dowell zpíval stále hlasitěji, ale náhle se zakuckal. Něco ho dráždilo v krku. Vdechl nosem a ucítil jakousi vůni. V krku a v nosohltanu ho něco lechtalo a brzy se připojila i rezavá bolest v očích. Vůně byla stále silnější.

Artur strnul. Pochopil, že přišla hodina jeho smrti. Věděl, že nemá dost sil, aby se vyprostil z pevných řemenů a svěrací kazajky. Nyní však byl pud sebezáchovy silnější než všechny rozumové důvody. Artur se všemožně snažil osvobodit. Svíjel se celým tělem jako červ, prohýbal se, kroutil, válel se od stěny ke stěně. Nekřičel však, neprosil o pomoc, mlčel s pevně stisknutými zuby. Tělem už nevládlo omámené vědomí, bránilo se jen instinktivně.

Potom zhaslo světlo a Artur se někam propadl...

Probudil ho čerstvý vítr, který mu čuchal vlasy. S nesmírným napětím vůle se mu podařilo otevřít oči: na chvilku se před ním mihla něčí známá, jakoby Laraisova postava, ale v policejním úboru. Zachytil hukot automobilu. Hlava se mu div nerozskočila bolestí, je to přelud, ale podle všeho jsem ještě živ, pomyslel si. Víčka se mu zase sklízila, ale ihned je rozevřel. Do očí ho bolestivě udeřilo denní světlo. Zamhouřil oči a náhle zaslechl ženský hlas: „Jak je vám?“

Rozpálené spánky mu někdo přetřel vlhkým kouskem vaty. Artur definitivně otevřel oči a uviděl nad sebou skloněnou Marii. Usmál se, rozhlédl se a poznal, že leží právě v oné ložnici, kde před časem ležela slečna Briquetová.

„Tak jsem tedy nezemřel,“ zašeptal.

„Naštěstí jste nezemřel, ale váš život visel na vlásku,“ řekla Marie.

V sousední místnosti bylo slyšet rychlé kroky a Artur uviděl Armanda. Mával rukama a volal:

„Slyším, že se tady mluví! Tak už jsi oživil! Bud' zdrav, příteli! Jak se ti vede?“

„Děkuju,“ odpověděl Dowell s pocitem bolesti na prsou. „Bolí mě hlava ... a na prsou ...“

„Nesmíš moc mluvit,“ upozornil ho Larais. „Škodí ti to. Ten šibeničník tě málem otrávil plynem jako lodní krysu. Ale, Arture, jak jsme ho báječně napálili.“

A Larais se dal do takového smíchu, že se na něho Marie vyčítavě podívala s obavou, aby to nemocného nerozrušilo.

„Už jsem zticha,“ pochopil správně její pohled. „Hned ti řeknu všechno po pořádku. Když jsme pomohli slečně Lorandové a chvíli jsme čekali, bylo nám jasné, že se ti nepodařilo uprchnout...“

„A ... slyšeli jste, co křičím?“

„Slyšeli. Ale mlč! Pospíchali jsme pryč, než nás Ravinot začne pronásledovat. Práce s tebou jeho smečku zdržela, a tak jsi nám ohromně pomohl, že nás nikdo nezpозoroval. Moc dobře jsme věděli, že ti tam nebude dobře. Začala otevřená hra. Chtěli jsme ti... totiž Schaub a já... přijít co nejdřív na pomoc. Bylo však nutné nejdřív dovést do bezpečí slečnu Lorandovou a teprve pak vymyslet plán tvého vysvobození a realizovat ho. Vždyť jsme nepředpokládali, že tam uvízneš ... Teď jsme museli i my proniknout za tu kamennou zeď, a jak sám víš, není to nic lehkého. A vymysleli jsme tohle: já a Schaub jsme si vypůjčili policejní uniformy, přijeli jsme před vrata a oznámili jsme, že jde mé provést zdravotní prohlídku. Schaub vyhotovil dokonce příkaz s patřičnými razítky. Naštěstí pro nás neměl službu řádný vrátný, ale obyčejný ošetřovatel, který podle všeho ještě neznal Ravinotovy instrukce o tom, že kdokoli chce navštívit ústav, musí být předem s ním telefonicky domluven. Stali jsme se pány situace a ...“

„Tak to tedy nebyl přelud,“ skočil mu do řeči Artur, „vzpomínám si, že jsem tě viděl v policejní uniformě a slyšel automobil.“

„Ano, ano, v autě tě ovanul čerstvý vítr a vzpamatoval ses, ale pak jsi opět upadl do bezvědomí. Tak poslouchej dál. Ošetřovatel nám otevřel a my jsme vstoupili. Zbývající už nebylo těžké, i když to zase nebylo tak lehké, jak jsme předpokládali. Žádal jsem, aby nás zavedli do Ravinotova kabinetu. Ale druhý ošetřovatel, na kterého jsme se obrátili, byl zřejmě zkušený člověk. Podezíravě si nás prohlédl, řekl, že to ohlásí, a vešel do domu. Za pár minut vyšel nějaký mužský se skobovitým nosem, měl bílý plášť a na nose brýle s obroučkou ze želvoviny ...“

„Ravinotův asistent doktor Bouche ...“

Larais přikývl a pokračoval:

„Oznámil nám, že doktor Ravinot je zaměstnán a že můžeme mluvit s ním, s Bouchem. Trval jsem na tom, že musíme nutně mluvit právě s Ravinotem, a Bouche opakoval, že to teď není možné, protože Ravinot je u těžce nemocného. To už se Schaub dlouho nerozmýšlel a vzal ho takhle za ruku,“ Larais uchopil pravou rukou zápěstí své levičky, „a takhle jí zakroutil. Bouche vykřikl bolestí, my jsme kolem něho prošli a vstoupili do budovy. Jenže jsme k naší zlosti nevěděli, kde Ravinot je, a to nám ztěžovalo situaci. Naštěstí však šel právě po chodbě. Poznal jsem ho, setkali jsme se, když jsem tě přivázel jako svého nemocného přítele. „Co si přejete?“ zeptal se ostře. Bylo nám jasné, že už nemá cenu hrát dál komedii, přistoupili jsme k němu, rychle vytáhli revolvery a zamířili mu na čelo. Jenže v té chvíli nosatý Bouche -- kdo by byl čekal od toho chudáčka takovou mrštnost? — udeřil Schaubu do ruky, a to tak silně a nečekaně, že mu vyrazil revolver, a Ravinot uchopil za ruku mne. A teď nastala zábavička, o které se snad dá vůbec těžko souvisle vyprávět. Ravinotovi a jeho asistentovi už běželi ze všech stran na pomoc ošetřovatelé. Bylo jich mnoho a jistě by se s námi brzy vypořádali. Naštěstí však je uváděla do rozpaků policejní uniforma. Znali těžké tresty za odporování policejním orgánům, tím spíš, je-li odpor spojen s násilím. Ať křičel Ravinot, jak chtěl, že naše uniformy jsou jen maškaráda, většina ošetřovatelů dávala přednost pasivnímu pozorování a jen pár se jich odvážilo vztáhnout ruku na posvátný a nedotknutelný policejní stejnokroj. Druhým naším trumfem byla střelná zbraň, kterou ošetřovatelé neměli. No a stejným trumfem byla zřejmě naše síla, obratnost a zuřivost. To vyrovnávalo přesilu. Jeden ošetřovatel skočil na Schaubu, který se nahnul, aby zvedl revolver. Ze Schaubu se vyklubal velký mistr různých zápasnických hmatů. Setřásl se sebe nepřítele, rozdával kolem rychlé rány a odkopl revolver, po němž se už vztahovala něčí ruka. Je třeba uznat, že bojoval s neobyčejnou chladnokrevností a sebeovládáním. Mně se pověsili na záda taky dva ošetřovatelé. A opravdu nevím, jak by byl náš zápas skončil, nebýt Schaubu. Je to opravdu chlapík. Podařilo se mu zvednout revolver a bez dlouhého

uvažování začal střílet. Několik výstřelů okamžitě zchladilo zápal ošetřovatelů. Když se jeden z nich chytil za zkrvavené rameno a zařval, ostatní se kvapem dali na ústup. Ale Ravinot se nevzdával. Přestože jsme mu na oba spánky přitiskli revolvery, vykřikl: „U mne se taky najdou zbraně! Dám svým lidem rozkaz ke střelbě, jestli okamžitě neodejdete!“ Schaub neřekl ani slovo a začal Ravinotovi kroutit rukou. Tenhle hmat vyvolává ďábelskou bolest, při které i největší lotři řvou jako tuňi a stávají se mírnými a poslušnými. Ravinotovi chrupaly kosti, do očí mu vstoupily slzy, ale stále se nevzdával. „Co koukáte?“ křičel na ošetřovatele stojící opodál. „Zbraně!“ Několik ošetřovatelů se dalo do běhu, zřejmě pro zbraně, ostatní se k nám znovu vrhli. Odtrhl jsem na chvíli revolver od Ravinotovy hlavy a párkrát jsem vystřelil. Zase všichni strnuli, kromě jednoho, který s tlumeným sténáním upadl na podlahu...

Larais se nadechl a pokračoval:

„Opravdu, zapotili jsme se. Ravinota stále více vysilovala nesnesitelná bolest, Schaub mu nepřestával kroutit rukou. Ravinot se svíjel bolestí a konečně zachroptěl: „Co chcete?“ Okamžitě vydejte Artura Dowella, řekl jsem. „Ovšem,“ zaskřípal Ravinot zuby, „poznal jsem vás. Tak mi přece, k čertu, pusťte ruku! Dovedu vás k němu...“ Schaub mu pustil ruku právě natolik, aby se mohl vzpamatovat. Ravinot už ztrácel vědomí, Pak nás doktor Ravinot dovedl k cele, ve které jsi byl uvězněn, a ukázal na klíč. Odemkl jsem a všichni jsme vstoupili. Před námi se objevil smutný obrázek: byl jsi zavinutý jako dítě a svíjel ses v posledních křečích. Celu naplňovala dusivá vůně chlóru. Abychom se dále s Ravinotem nezdržovali, udeřil ho Schaub lehce zespodu do brady a doktor se svalil na podlahu jako špalek. My jsme lapali po dechu, vytáhli jsme tě ven a zamkli jsme.“

„Ale Ravinot? Ten ...“

„Když se udusí, není to tak velká škoda, usoudili jsme. Ale zřejmě ho po našem odchodu osvobodili a vzkřísili... Dostali jsme se z toho vosího hnízda celkem báječně, nepočítáme-li zbytek patron, které jsme museli ještě vystřelit do psů ... No a tak jsme tady.“

„Ležel jsem dlouho v bezvědomí?“

„Deset hodin. Lékař odešel teprve před chvílí, když se ti ustálil puls a dech a byl už přesvědčen, že jsi mimo nebezpečí. Ano, můj milý, máme před sebou senzační procesy. Ravinot usedne na lavici obžalovaných spolu s profesorem Kernem. Nenechám to jen tak.“

„Ale nejdřív musíme najít hlavu mého otce ... živou, nebo mrtvou,“ tiše pronesl Artur.

OPĚT BEZ TĚLA

Profesor Kern měl z nečekaného návratu slečny Briquetové takovou radost, že jí dokonce zapomněl vyhubovat. Ostatně nebyla na to ani vhodná chvíle. John musel dívku sténající bolestí vnést do domu v náručí.

„Odpusťte mi, pane doktore,“ řekla, když uviděla Kerna. „Neposlechla jsem vás ...“

„A sama jste se potrestala,“ odpověděl Kern, který pomáhal Johnovi ukládat uprchlici do postele. „Panebože, ani jsem si nesvlékla kabát.“

„Dovolte, pomohu vám.“

Kern stahoval Briquetové kabát a přitom ji pozoroval zkušeným zrakem lékaře. Její tvář byla nezvykle mladší a svěží. Po vráskách nezůstala ani stopa. Výsledek práce žláz vnitřní sekrece, usoudil. Mladé tělo Angeliky Gaiové omladilo hlavu Briquetové.

Profesor Kern již dávno věděl, či tělo unesl z márnice. Pozorně pročítal noviny a ironicky se usmíval nad zprávami o pátrání po „nezvěstné“ Angelice Gaiové.

„Opatrněji... Bolí mě noha,“ stáhla tvář Briquetová, když ji Kern obrátil na druhý bok.

„Tak jste doskákala! Já jsem vás varoval.“

Vstoupila ošetřovatelka, starší žena s přihloupilým výrazem.

„Svlečte ji,“ ukázal Kern kývnutím na Briquetovou.

„A kde je slečna Lorandová?“ podivila se zpěvačka.

„Není tu. Je nemocná.“

Kern se obrátil, zabubnoval na postel a odešel z místnosti.

„Pracujete už dlouho u profesora Kerna?“ zeptala se slečna Briquetová nové ošetřovatelky.

Ta zahučela něco nesrozumitelného a ukázala na ústa.

Němá... dovítěla se Briquetová. Nebudu si mít ani s kým popovídat...

Ošetřovatelka mlčky vzala plášť a odešla. Opět vstoupil Kern.

„Ukažte nohu.“

„Hodně jsem tancovala,“ začala svou kajícínou zповěď. „Brzy se mi otevřela rána na chodidle. Nevěnovala jsem tomu pozornost...“

„A tancovala jste dál?“

„Ne, při tanci mě noha bolela. Ale několik dní jsem dokonce hrála tenis. To je vám báječná hra!“

Kern poslouchal její plácání, pozorně jí prohlížel nohu a stále více se mračil. Noha byla až po koleno oteklá a promodralá. Stiskl ji na několika místech.

„Au, to bolí!“ vykřikla Briquetová.

„Máte horečku?“

„Ano, od včerejšího večera.“

„Tak...“ Kern vytáhl cigaretu a zapálil si. „Je to velmi vážné. Vidíte, kam vede neposlušnost. A s kým jste ráčila hrát tenis?“

Slečna Briquetová upadla do rozpaků.

„S jedním ... známým.“

„A nebudete tak hodná a nepovíte mi, co se vůbec s vámi dělo od té doby, co jste ode mne utekla?“
„Byla jsem u své přítelkyně. Byla velmi překvapena, když mě viděla živou. Řekla jsem jí, že moje rána nebyla smrtelná a že mě v nemocnici vyléčili.“

„A o mně a ... o hlavách jste nevykládala nic?“

„Ovšem že ne,“ odpověděla rozhodně. „Zdálo se mi divné o tom mluvit. Pokládali by mě za blázna.“

Kern si oddychl úlevou. Všechno dopadlo lépe, než jsem čekal, pomyslel si.

„A co bude s mou nohou, pane profesore?“

„Obávám se, že ji budu muset uříznout.“

„Uříznout? Uříznout mou nohu? Udělat ze mne mrzáka?“

Ani Kern neměl chuť zmrazit tělo, které získal a oživil s takovou námahou. A také efekt demonstrování bude mnohem menší, předvede-li mrzáka. Bylo by dobré, kdyby se obešel bez amputace, ale asi to nebude možné.

„A nemůžete mi přidělat novou nohu?“

„Nerozčilujte se, počkáme do zítřka. Ještě se na vás přijdu podívat,“ řekl Kern a odešel.

Vystřídala ho opět nemá ošetřovatelka. Přinesla misku bujónu a topinky. Nemocná neměla chuť k jídlu. Měla horečku a přes veškeré mimické přemlouvání ošetřovatelky nepozřela více než dvě lžičky.

„Nemohu jíst, odnesete to.“

Ošetřovatelka odešla.

„Nejdříve jste měla změřit teplotu,“ zaslechla nemocná přes dveře Kernův hlas. „Cožpak neznáte ani takovou základní věc? Říkal jsem vám to přece.“

Ošetřovatelka znovu vešla do pokoje a podala dívce teploměr. Ta si ho bez odmlouvání vzala. Když ho vytáhla a podívala se na něj, ukazoval třicet devět.

Ošetřovatelka zapsala teplotu a posadila se u lůžka nemocné. Aby neviděla její tupý a netečný obličej, obrátila zpěvačka hlavu ke stěně. I tento malý pohyb vyvolal bolest v noze a v dolní části břicha. Tlumeně zasténala a zakryla si oči. Myslela na Laraise. Můj milý, kdy tě asi uvidím?

V devět hodin večer horečka stoupla, nemocná začala blouznit. Zdálo se jí, že je v kajutě jachty. Vlnobítí je stále silnější, jachta se houpá a od toho se jí tvoří v prsou dávné klubičko a stoupá jí k hrdlu ... Larais se na ni vrhá a rdousí ji. Vykřikuje, hází sebou na posteli ... Něco vlhkého a chladného se dotýká jejího čela a srdce. Přízraky mizí.

Teď se vidí s Armandem na tenisovém hřišti. Řídkým drátěným plotem promodrává moře. Slunce nemilosrdně žhne, hlava ji bolí a točí se. Jen kdyby mě ta hlava tak nebolela... A to hrozné slunce! Nesmím minout míč ... a s námahou sleduje pohyby Laraise, který zvedá raketu k úderu. „Play!“ volá Larais. Zuby mu blýskají v jasném slunci, a aniž čeká na její odpověď, servíruje. „Aut,“ odpovídá mu hlasitě Briquetová, rozradostněná jeho chybou...

„Zase hrajete tenis?“ slyší náhle čísi nepřijemný hlas a otevírá oči. Před ní stojí skloněný Kern a drží ji za ruku. Počítá puls. Potom jí prohlíží nohu a nespokojeně pokyvuje.

„Kolik je hodin?“ ptá se těžkým jazykem nemocná.

„Dvě v noci. Tak vidíte, nedala jste si pokoj a teď vám budu muset nohu amputovat.“

„Cože?“

„No ano, uříznout.“

„Kdy?“

„Hned. Čekat už nemůžeme ani hodinu, sice dojde k celkové otravě krve.“

Všechno se jí v hlavě plete. Slyší Kernův hlas jako ze spaní a stěží chápe smysl jeho slov.

„A vysoko ji uříznete?“ říká téměř apaticky.

„Takhle,“ Kern spěšně přejíždí hřbetem ruky až pod břichem. Zpěvačku z tohoto gesta mrazí v žaludku. Její vědomí je stále jasnější.

„Ne, ne!“ volá s hrůzou. „Nedovolím to! Nechci!“

„Chcete umřít?“ klidně se jí ptá Kern.

„To ne.“

„Tak si vyberte jedno z dvojího.“

„A co Larais? Vždyť mě má rád...“ drmolí dívka, „Chci žít a chci být zdravá. A vy mě chcete připravit o všechno ... Jste hrozný, bojím se vás. Zachraňte mě! Zachraňte!“

A už zase blouzní, křičí a snaží se vstát. Ošetřovatelka ji stěží udržela. Brzy museli zavolat na pomoc Johna.

Zatím se Kern rychle připravoval v sousední místnosti k operaci.

Přesně ve dvě hodiny v noci položili Briquetovou na operační stůl. Vzpaatovala se a mlčky hleděla na Kerna pohledem, kterým se dívají odsouzenci na svého kata.

„Slítnete se,“ zašeptala nakonec, „zachraňte mě ...“

Na tvář se jí spustila maska. Ošetřovatelka měřila puls. John stiskl masku pevněji. Slečna Briquetová ztrácela vědomí.

Přišla k sobě až na posteli. Hlava se jí točila. Bylo jí špatně od žaludku. Nejasně si vzpomněla na operaci a přes silnou bolest nadzvedla hlavu, pohlédla na svou nohu a tiše zasténala. Noha byla uříznuta nad kolenem a pevně ovázána. Kern dodržel slovo, udělal všechno, aby co nejméně zmrazil její tělo. Riskoval a provedl amputaci tak, aby bylo možné zhotovit protézu.

Celý den po operaci se cítila dobře, i když k velkým Kernovým starostem horečka trvala. Kern ji navštěvoval každou hodinu a prohlížel nohu.

„Co teď budu dělat bez nohy?“ ptala se ho.

„Buďte klidná, udělám vám novou, lepší, než jste měla,“ konejšil ji. „Budete ještě tancovat.“ Ale mračí se: noha nad operovaným místem zrudla a natekla.

K večeru horečka zesílila. Pacientka sebou začala házet, sténat a blouznit.

V jedenáct hodin večer stoupla teplota na 40,6 °C.

Kern zlostně zaklel: bylo mu jasné, že nastala celková otrava krve. Nemyslel již teď na záchranu těla, rozhodl se vyrvat smrti aspoň část exponátu. Když propláchnu krevní cévy antiseptickým a potom fyziologickým roztokem a napustím je čerstvou, zdravou krví, hlava bude žít. A tak rozkázal přenést nemocnou znovu na operační stůl.

Ležela v bezvědomí a necítila, jak se ostrý skalpel zařizl do její šíje nad rudými jizvami po první operaci. Tento řez ji nedělal jen od jejího nádherného mladého těla. Odděloval ji od celého světa, od všech radostí a nadějí, kterými žila.

TOMOVA DRUHÁ SMRT

Tomova hlava den ode dne chřadla. Tom nebyl stvořen jen pro duševní život. Aby se cítil dobře, musel pracovat, pohybovat se, zvedat břemena, unavovat své silné tělo a potom mnoho jíst a tvrdě spát.

Často přivíral oči a představoval si, jak zvedá a nosí těžké pytle, až mu praská v zádech. Zdálo se mu, že cítí každý napjatý sval. Pocit byl tak reálný, že otvíral oči s nadějí, že uvidí své silné tělo. Ale pod ním nebylo stále nic, jen nohy stolu.

Tom skřípal zuby a znovu zavíral oči.

Aby přišel na jiné myšlenky, vzpomínal na vesnici. Tu však ihned viděl před sebou svou nevěstu, kterou už navždy ztratil. Nejednou prosil Kerna, aby mu co nejdříve dal nové tělo, ale ten se jen s úsměvem vytáčil:

„Stále ještě se vhodné nenašlo, musíš ještě chvíli počkat.“

„Stačí nějaký mizerný zmetek,“ prosil Tom — tak velká byla jeho touha po návratu k životu.

„S mizerným zmetkem bys byl brzy v koncích. Ty potřebuješ zdravé tělo,“ odpovídal Kern.

Tom čekal a dny ubíhaly a jeho hlava stále trčela na vysokém stolku.

Nejtrýznivější byly probdělé noci. Míval halucinace. Místnost se točila, naplňovala se mlhou a z mlhy se vynořovala koňská hlava. Vycházelo slunce. Po dvoře běhal pes, halasily slepice ... A náhle odněkud vyrazilo hučící nákladní auto a řítilo se na Torna. To se opakovalo donekonečna a Tom znovu a znovu umíral.

Aby se zbavil příznaků, začal si šeptat písničky — zdálo se mu, že si zpívá — nebo počítal.

Na nějakou dobu ho zaujala jiná zábava. Zkusil zadržet v ústech proud vzduchu. Když potom náhle otevřel ústa, vyrazil vzduch s komickým zašuměním ven.

Tomovi se to velmi líbilo, a tak ve hře pokračoval. Zadržel vzduch tak dlouho, dokud si sám neprorazil cestu mezi stisknutými rty. Potom začal ještě otáčet jazykem: z úst mu vycházely nesmírně směšné zvuky. A na kolik vteřin dokáže zadržet vzduch? Začal počítat. Pět, šest, sedm, osm... „Š-š-š,“ vyrazil vzduch. Ještě ... Musí to vydržet do dvanácti... Jeden, dva, tři... šest, sedm... devět, jedenáct... dva ...

Stlačený vzduch náhle udeřil do patra tak silně, že Tom pocítil, jak se jeho hlava na podstavci nadvzvíhla. Podle toho všeho z toho bidla sletím, napadlo ho.

Sklopil oči a uviděl, jak se po skleněném podstavci rozlila krev a ukapává na podlahu. Proud vzduchu zřejmě nadvzděl hlavu a uvolnil trubky zasunuté do cév na krku. Tomovu hlavu zachvátila hrůza: smrt? A opravdu se jeho vědomí začalo kalit. Měl pocit, jako by mu chyběl vzduch: to krev, která hlavu vyživovala, nemohla již proniknout v dostatečném množství do mozku a zásobovat ho životodárným kyslíkem. Viděl svou krev, cítil, jak pomalu umírá. Ale on nechtěl zemřít. Jeho vědomí se nechtělo vzdát života. Žít, za každou cenu žít! Dočkat se nového těla, které mu Kern slibuje...

Krčil svaly na šíji, aby posunul hlavu níže, snažil se ji rozhoupat, ale jenom si škodil: hubičky trubek vyklouzávaly z cév stále více. S posledními záblesky vědomí začal křičet, křičet tak, jako nekřičel nikdy v životě.

Ale nebyl to už křik. Bylo to jen předsmrtné chroptění.

Když Johna, který měl lehké spaní, probudily tyto neznámé zvuky a vběhl do místnosti, Tomova hlava už sotva pohybovala rty. John postavil hlavu, jak to nejlépe uměl, na její místo, nasadil trubky hlouběji a pečlivě utřel krev, aby profesor Kern nenašel po noční události ani stopy ...

Ráno už stála hlava slečny Briquetové oddělená od těla zase na svém starém místě na kovovém stolku se skleněnou deskou a Kern ji přiváděl k vědomí. Když ji „vynyl“ od zbytků zkažené krve a napustil ji sedmatřicet stupňů teplou čerstvou zdravou krví, Briquetová zrudověla v obličejí. Za několik minut otevřela oči a ještě nechápavě pohlédla dolů a její oči se rozšířily.

„Zase bez těla,“ zašeptala a do očí jí vstoupily slzy. Mohla teď jen sípat: krční vazivo bylo odříznuto výše než při první operaci.

Výborně, cévy se rychle naplňují tekutinou, nejsou-li to ovšem jen zbytky v slzních kanálcích. Ať je to jak chce, na slz-y je drahocenné vláhý škoda, řekl si Kern.

„Neplačte a nermuťte se, slečno. Sama jste se krutě vytréstala za svou neposlušnost. Dám vám nové tělo, lepší než první, jen to ještě pár dní vydržte.“

Kern odstoupil od Briquetové a zamířil k Tomovi.

„Tak jakpak se má náš farmář?“

Náhle se však zmařil a pozorně se zadíval na Tomovu hlavu. Vypadala velmi zle. Kůže ztmavla, ústa byla pootevřena. Kern prohlédl trubky a dal se do Johna.

„Myslel jsem, že Tom spí,“ bránil se John.

„Ty sám jsi spal, osle!“

Kern začal rychle ošetřovat Tomovu hlavu.

„To je hrůza!“ zasípala hlava Briquetové. „Vždyť zemřel. Já mám z nebožtíků takový strach ... Bojím se, že taky zemřu ... Proč zemřel?“

„Zavři ji vzduchový ventil,“ zlostně rozkázal Kern.

Briquetová umkla v půli slova, hleděla však dál vylekaně a prosebně ošetřovatelce do očí a bezmocně pohybovala rty.

„Když se mi do dvaceti minut nepodaří hlavu vzkřísit, můžeme ji rovnou vyhodit,“ řekl Kern.

Za patnáct minut projevila hlava slabé známky života. Víčka a rty se zachvěly, oči se však dívaly tupě a nevšímavě. Po dvou minutách pronesla hlava několik nesouvislých slov. Kern se už radoval z vítězství. Náhle však hlava zmlkla. Na tváři se nepohnul jediný nerv.

Kern pohlédl na teploměr.

„Teplota mrtvého těla. Konec!“

Zapomněl na přítomnost Briquetové, zlostně chytil hlavu za husté vlasy, strhl ji ze stolku a odhodil na velký kovový podnos.

„Do lednice ... Musím provést pitvu.“

Černoch rychle popadl podnos a odešel. Briquetová ho sledovala očima rozevřenýma hrůzou.

V Kernově pracovně zazvonil telefon. Kern rozhněvaně odhodil na zem cigaretu, kterou si chtěl právě zapálit, hlučně práskl dveřmi a odešel do pracovny. Volal Ravinot. Sděloval mu, že mu poslal spěšný dopis, který už musel dostat.

Kern seběhl sám dolů a vytáhl dopis ze schránky na dveřích. Už na schodech nervózně roztrhl obálku a dal se do čtení. Ravinot psal, že Artur Dowell, který se vydával za nemocného, pronikl do jeho ústavu, unesl slečnu Lorandovou a sám také uprchl.

Kern klopytl a div neupadl na schodišti.

„Artur Dowell? Profesorův syn ... Kde se tu vzal? ... Ví samozřejmě všechno ...“

Objevil se nový nepřítel, který ho nebude v ničem šetřit. Kern spálil dopis a začal přecházet po koberci. Přemýšlel, jak jednat dál. Zničit hlavu profesora Dowella? To může vždycky udělat v jediné minutě. On však ji potřebuje. Musí to jen zařídít tak, aby tento důkaz neviděl nikdo nepovolaný. Dá se čekat prohlídka, vpád nepřátel do domu. Pak ... pak je třeba urychlit demonstraci hlavy Briquetové. Vítěze nikdo neodsoudí. Ať Lorandová a Artur Dowell říkají cokoliv. Kernův boj s nimi bude snazší, bude-li jeho jméno zdobit aureola veřejného uznání a úcty.

Kern zvedl sluchátko, zavolal tajemníka vědecké společnosti a požádal ho, aby k němu zajel domluvit se o svolání zasedání, na němž bude demonstrovat výsledky svých nejnovějších prací. Zavolal také do redakcí velkých listů, aby s ním někdo přijel udělat interview.

V novinách se musí rozvinout kolem velkolepého objevu profesora Kerna celá kampaň ... Demonstrace se může uskutečnit tak za tři dny, až se hlava Briquetové trochu vzpomene z otřesu a smíří se se ztrátou těla ... No a teď...

Kern zašel do laboratoře, chvíli se hrabal ve skříňkách, vytáhl stříkačku a Bunsenův kahan, vzal vat, krabicím s nápisem Parafin a vydal se k hlavě profesora Dowella.

SPIKLENCI

Laraisův domek se stal sídlem spiklenců: Artura Dowella, Laraise, Schauba a Marie. Na společné poradě usoudili, že pro Marii je riskantní vracet se do svého bytu. Protože však se chtěla co nejdříve vidět se svou matkou, vydal se Larais k madame Lorandové a přivezl ji do svého domu.

Stařenka div neomdlela, když uviděla svou dceru zdravou a živou. Armand ji musel zachytit a posadit do křesla.

Matka s dcerou se ubytovaly ve dvou místnostech ve druhém patře. Radost madame Lorandové kalilo jen to, že Artur Dowell, „zachránce“ její dcery, leží ještě nemocen. Naštěstí však účinek otravného plynu brzy pominul. Zasluhu na tom měl i Arturův zdravý organismus.

Madame Lorandová a Marie se střídaly u lůžka nemocného. Za tuto dobu se s nimi Artur velmi spřátelil a Marie se o něho starala víc než pozorně; když nemohla pomoci otci, přenesla všechnu svou péči na syna. Aspoň si to myslela. Byla však ještě jedna příčina, pro kterou se tak nerada nechávala vystřídat svou matkou. Artur Dowell byl první muž, který vstoupil do jejich dívčích představ. Seznámila se s ním za romantických okolností — unesl ji jako rytíř, když ji osvobozoval z hrůzného Ravinotova domu. Tragický osud jeho otce vrhal stín tragičnosti i na něho. A jeho osobní vlastnosti, mužnost, síla a mládí dovršovaly okouzlující dojem, kterému bylo těžké odolat.

Artur Dowell vídal Marii se stejnou radostí. Vyznal se však lépe ve svých pocitech a nenamlouval si, že jeho přívětivé chování je jen projevem vděčnosti pacienta k dobré ošetřovatelce.

Něžné pohledy těchto dvou mladých lidí nezůstaly utajeny před okolím. Matka Lorandová dělala, že nic nevidí, i když zřejmě plně schvalovala dceřin výběr. Sportovní nadšenec Schaub se díval přezíravě na všechny ženy, a tak se ironicky usmíval a v duchu Artura litoval, a Larais při pohledu na cizí štěstí těžce vzdychal a bezděky vzpomínal na nádherné tělo Angeliky, jenže nyní si na něm spíše představoval hlavu slečny Briquetové. Sám na sebe se hněval pro tuto „zradu“, ospravedlňoval se však působením asociálního zákona: hlava slečny Briquetové musí být nerozlučně spjata s tělem Angeliky Gaiové ...

Artur se už nemohl dočkat chvíle, kdy mu lékař dovolí chodit. Lékař mu však dovolil jen mluvit a nevstávat z postele a všem nakázal, ať dbají na to, aby si Artur šetřil plíce.

A tak volky nevolky musel vykonávat funkci předsedy, poslouchat názory ostatních a jen krátce „shrnovat diskusi“.

A diskuse bývala bouřlivá. Obzvláštní zásluhy na její ohnivost měl Armand a Schaub.

Co s Ravinotem a Kernem? Schaub si kdoví proč vybral za oběť Ravinota a osnoval plány na „loupežné přepadení“.

„Nepodařilo se nám toho psa zabít. A on musí být zničen. - Každé jeho vydechnutí znesvěcuje zem! Budu mít klid, teprve až ho vlastnoručně zardousím. Říkáte,“ obrátil se na Dowella, „že je rozumnější přenechat to soudu a popravčímu. Ale vždyť Ravinot sám říkal, že je s úřady jedna ruka.“

„S místními,“ přerušil ho Artur.

„Počkej, Arture,“ skočil mu do řeči Armand. „Mluvení ti škodí. A ty, Schaub, nemluvíš o tom hlavním. S Ravinotem se vždycky dokážeme vypořádat. Naším nejbližším cílem musí být odhalení Kernova zločinu a nalezení hlavy profesora Dowella. Musíme jakýmkoli způsobem proniknout ke Kernovi.“

„A jak to chcete udělat?“ zeptal se Artur.

„Jak? Prostě tak, jak to dělají kasaři a zloději.“

„Nejsi kasař. To je taky umění, a pořádné.“

Larais se zamyslel a potom se uhodil do čela:

„Angažujeme Jeana. Slečna Briquetová mi jako svému příteli prozradila jeho povolání. Bude polichocen. Prvně v životě vylomí zámek z nezištných pohnutek.“

„A jestli není tak nezištný?“

„Zaplatíme mu. Může nám jenom připravit cestu a zmizet ze scény dřív, než zavoláme policii, a to samozřejmě uděláme.“ Tady však jeho zápal zchladil Artur Dowell. Začal tiše a pomalu mluvit:

„Myslím, že všechna ta romantika se v tomto případě nehodí. Kern už zřejmě ví od Ravinota, že jsem v Paříži a že jsem se účastnil únosu slečny Lorandové. To znamená, že už dál nemusím vystupovat inkognito. To za prvé. A pak, jsem synem... zesnulého profesora Dowella a mám, jak říkají právníci, zákonné právo zasáhnout do případu, žádat soudní vyšetřování, prohlídku ...“

„Zase soudní,“ máchl rezignovaně Larais rukou. „Zapleteš se do soudních kliček a Kern se vy kroutí.“

Artur zakašlal a mimoděk se zamračil bolestí na prsou.

„Příliš mnoho mluvíte,“ řekla starostlivě madame Lorandová, která seděla u Artura.

„To nic není,“ odpověděl Artur a třel si rukou prsa. „To za chvíli přejde ...“

V té chvíli vešla do místnosti silně rozrušená Marie.

„Tady čtete,“ řekla a podala Arturovi noviny.

Na první stránce bylo vytištěno velkým písmem:

SENZAČNÍ OBJEV PROFESORA KERNA

Demonstrace oživené lidské hlavy.

Dále se v poznámce oznamovalo, že zítra večer bude mít ve vědecké společnosti referát profesor Kern. Referát bude doplněn demonstrací oživené lidské hlavy.

Poznámka obsahovala historii Kernových prací, vypočítávala jeho vědecká díla a skvělé operace.

Za první poznámkou následovala stať podepsaná Kernem. V hlavních rysech v ní vykládal průběh svých pokusů s oživováním hlav nejprve psích a později lidských.

Marie napjatě sledovala výraz Arturovy tváře a jeho oči přebíhající z řádku na řádek. Artur vypadal navenek klidně. Jenom ke konci čtení mu tváří bleskl a zase zmizel smutný úsměv.

„Není to pobuřující?“ vykřikla, když jí vrátil noviny.

„Ten lotr se ani slovem nezmiňuje, jaké zásluhy na ‚senzačním objevu‘ má váš otec. Ne, to tak nemohu nechat!“ Marii hořely tváře. „Za všechno, co Kern udělal se mnou, s vaším otcem, s vámi, s těmi nešťastnými hlavami, které vzkřísil jen k peklu beztělesné existence, za to všechno musí být potrestán. Musí se odpovídat nejen před soudem, ale před celou společností. Bylo by nanejvýš nespravedlivé, kdybychom ho nechali slavit triumf třeba jen jedinou hodinu.“

„A co chcete dělat?“ tiše se zeptal Artur.

„Chci mu triumf zkazit!“ odpověděla se zápallem Marie. „Půjdu na zasedání vědecké společnosti a veřejně ho obviním, že je vrah, zločinec a zloděj...“

Madame Lorandová se teď doopravdy vylekala. Teprve nyní si v plné míře uvědomila, jak zničené nervy má její dcera. Prvně viděla svou mírnou, zdrženlivou Marii tak rozčilenou. Snažila se ji uklidnit, ale Marie jako by nic kolem sebe neviděla. Celá zrovna hořela spravedlivým hněvem a touhou po pomstě. Larais a Schaub na ni hleděli s údivem. Svou výbušností a nespoutaným hněvem je oba překonala. Matka Lorandová prosebně pohlédla na Artura. Pochopil její pohled a řekl: „Váš čin, slečno Lorandová, ať je diktován jakýmkoli ušlechtilými pohnutkami, je pošetilý ...“

Ale Marie ho nenechala domluvit:

„Někdy je pošetilost moudřejší než moudrost. Nemyslete si, že si chci tou obžalobou hrát na hrdinku. Já prostě jinak nemůžu. Pokládám to za svou morální povinnost.“

„Ale čeho dosáhnete? Cožpak nestačí všechno sdělit vyšetřujícímu soudci?“

„Ne, chci, aby byl Kern zostuzen veřejně. Kern buduje svou slávu na cizím neštěstí, na zločinech a vraždách! Zítra chce sklízet vavříny, musí však sklidit to, co si zaslouží.“

„Jsem proti tomu, slečno Lorandová,“ řekl Artur v obavě, aby veřejné vystoupení Marii příliš nervově nevyčerpalo.

„Je mi velmi líto,“ odpověděla, „ale neustoupím, ani kdyby se proti mně postavil celý svět. Vždyť mě znáte.“

Artur se usmál. Ten mladický zápal se mu líbil a Marie sama se svými zčervenálými tvářemi ještě víc. „Je to ale nerozvážený krok,“ začal znova. „Velmi riskujete ...“

„Budeme ji bránit!“ vykřikl Larais a rozpřáhl se, jako by držel kord připravený k ráně.

„Správně,“ podporoval přítele Schaub a mával pěstí.

Když Marie viděla jejich solidaritu, vyčítavě pohlédla na Artura.

„V takovém případě s vámi také půjdu,“ přidal se.

„Vy nemůžete, nejste ještě v pořádku.“

„Přesto půjdu.“

„Ale...“

„A neustoupím, ani kdyby se proti mně postavil celý svět. Vždyť mě znáte,“ řekl s úsměvem jejími slovy.

POKAŽENÝ TRIUMF

V den vědecké demonstrace prohlédl Kern obzvlášť pozorně hlavu slečny Briquetové.

„Abyste věděla,“ řekl po prohlídce, „dnes večer v osm hodin vás odvezou na velké shromáždění. Budete tam mluvit. Odpovídejte stručně na otázky, které vám budou kladeny. Zbytečně nežvaňte. Rozumíte?“

Otevřel vzduchový ventil a hlava zasípala:

„Rozumím, ale prosila bych ... dovolte mi...“

Kern odešel, aniž ji vyslechl do konce.

Byl stále více rozčilený. Měl před sebou těžký úkol — dopravit hlavu do sálu, v němž se bude konat zasedání. I ten nejmenší náraz může být pro ni osudný.

Pro převoz byl připraven speciálně přizpůsobený automobil. Stolek, na němž byla umístěna hlava se všemi přístroji, byl postaven na zvláštní desku opatřenou koly na posunování po rovné podlaze a držadly pro přenášení po schodech. Konečně bylo vše hotovo. V sedm hodin večer se vydali na cestu.

Ohromný bílý sál zalévalo jasné světlo. V přízemí převládaly šedivé hlavy a blýskavé lysiny vědců oblečených do fraků a žaketů. Jiskřila skla brýlí. Lóže a amfiteátr byly určeny vybranému obecenstvu, které mělo nějaký vztah k vědeckému světu.

Nádherné toalety dam se zářícími brilianty připomínaly prostředí koncertního sálu při vystoupení nějakého umělce světového formátu.

Sál naplňoval tlumený šepot diváků čekajících na zahájení.

U pódia se za svými stolkami jako čilí mravenci činili dopisovatelé novin, ostříli si tužky, aby mohli stenografovat průběh zasedání.

Vpravo stála řada kamer, aby Kernovo vystoupení s oživenou hlavou mohlo být zachyceno na filmovém pásu. Na pódiu se usadilo početné předsednictvo z největších vědeckých kapacit. Uprostřed pódia stála katedra. Na ní byl přimontován mikrofon pro rozhlasový přenos do celého světa. Druhý mikrofon byl umístěn před hlavou slečny Briquetové. Její stolek stál na pravé straně pódia. Slečna Briquetová byla dovedně a mírně nalíčena. To jí přidávalo svěžesti a lákavosti a trochu zahlazovalo tíživý dojem, kterým na nepřipravené diváky musela hlava působit. U stolku seděla ošetřovatelka a John.

Marie Lorandová, Artur Dowell, Larais a Schaub seděli v první řadě, dva kroky od tribuny s katedrou. V normální podobě přišel pouze Schaub, protože ještě nebyl nikým „dešifrován“. Marie měla večerní toaletu a klobouk. Skláněla hluboko hlavu a zakrývala si obličej lemem klobouku, aby ji snad Kern při náhodném pohledu nepoznal. Artur Dowell a Larais přišli v přestrojení. Jejich černé bradky a kníry byly opravdu uměleckým dílem. Z konspiračních důvodů se rozhodli, že „se neznají“. Každý z nich seděl mlčky a roztržitě se ohlíželi kolem. Larais byl zničen, div neomdlel, když uviděl hlavu slečny Briquetové.

Přesně v osm hodin vystoupil na katedru profesor Kern. Byl bledší a důstojnější než kdy jindy.

Shromáždění ho přivítalo dlouhým potleskem.

Zavřela kamera. Novinářské mraveniště se utišilo. Profesor Kern zahájil referát o svých fingovaných objevech.

Byla to po formální stránce vynikající a obratně sestavená řeč. Kern se nezapomněl zmínit o přípravných, velmi cenných pracích předčasně zesnulého profesora Dowella. Když tak splácel povinnou daň nebožtíkovi, nezapomněl se však také zmínit o svých „skromných zásluhách“. Posluchači nesměli mít nejmenší pochybnosti, že všechny pocty náleží jemu, profesorovi Kernovi.

Jeho referát několikrát přerušil potlesk. Stovky dam na něho zamířily kukátka a lorněty. A kukátka a monokly mužů mířily s nemenším zájmem na hlavu Briquetové, která se nuceně usmívala.

Na pokyn profesora Kerna otevřela ošetřovatelka přívod, vpustila vzduchový proud a hlava mohla hovořit.

„Jak se vám vede?“ zeptal se jí jeden staříčkový vědec.

„Děkuji, dobře.“

Slečna Briquetová měla dutý a nakřáplý hlas, silný proud vzduchu svištěl, zvuk téměř postrádal modulace, přesto však vystoupení hlavy zapůsobilo ohromným dojmem. Takovou bouři potlesku neslychali mnohdy ani umělci světového jména. Ale zpěvačka, která se kdysi opájela úspěchy při svých vystoupeních v podřadných krčmách, zavřela teď jen unaveně oči.

Marii zachvacovalo stále větší rozčilení. Zmocňovala se jí třesavka a musela pevně stisknout zuby, aby jí nedrkotaly. Je čas, říkala si několikrát, ale nikdy v sobě nenalezla dost rozhodnosti. Skličovalo ji prostředí. Po každém promeškaném okamžiku se utěšovala: čím výše profesor Kern vystoupí po žebříčku slávy, tím hlubší bude jeho pád.

Byla zahájena diskuse.

Na katedru vystoupil šedivý dědoušek, jeden z nejvýznamnějších vědců.

Slabým, chraptivým hlasem hovořil o geniálním objevu profesora Kerna, o všemocnosti vědy, o vítězství nad smrtí, o štěstí obcovat s tak vynikajícími mozky, které dávají světu největší vědecké poznatky.

A v tomto okamžiku, právě když to Marie nejméně očekávala, zavalila a zachvátila ji jakási vichřice hněvu a nenávisti. Neuměla se už ovládat.

Vrhla se ke katedře, div neporazila ohromného dědouška, skoro ho shodila ze stupínku, stoupla si teď na jeho místo a se smrtelně bledým obličejem a horečnatě planoucím zrakem furie pronásledující vraha začala zajímavým hlasem svou plamennou chaotickou řeč.

Při jejím objevení zašuměl celý sál.

V prvním okamžiku upadl profesor Kern do rozpaků a udělal bezděčný pohyb, jako by ji chtěl zadržet. Potom se však rychle obrátil na Johna a zašeptal mu několik slov. John vyklouzl ze dveří.

Ve všeobecném zmatku si toho nikdo nevšiml.

„Nevěřte mu!“ volala Marie a ukazovala na Kerna. „Je to zloděj a vrah! Ukradl práci profesora Dowella! I teď pracuje s pomocí jeho hlavy. Trýzní ji a mučením ji nutí pokračovat ve vědeckých pokusech a potom je vydává za své objevy ... Mně říkal sám Dowell, že ho Kern otrávil...“

Zmatek v obecnstvu se stupňoval v paniku. Mnozí návštěvníci vyskočili ze svých míst. Dokonce i někteří dopisovatelé upustili tužku a strnuli v ohromených pózách. Jenom kameraman intenzivněji točil klikou kamery, rozradostněný nenadálým skandálem, který zajišťoval filmu senzační úspěch.

Profesor Kern se dokonale ovládal. Stál klidně, s útrpným úsměvem na tváři. Když se dočkal okamžiku, kdy nervová křeč stáhla Marii hrdlo, využil nastalé pauzy, otočil se k uvaděčům, stojícím u dveří posluchárny, a řekl jim panovačným tónem:

„Odved'te ji! Cožpak nevidíte, že má záchvat šílenství.“

Uvaděči se hrnuli k Marii. Než se jim však podařilo prodrat se k ní houfem, Larais, Schaub a Dowell k ní doběhli a vyvedli ji na chodbu. Kern provázel celou skupinu podezíravým pohledem.

Na chodbě se snažili Marii zadržet policisté, ale jejím společníkům se podařilo vyvést ji ven a posadit ji do auta. Odjeli.

Když rozčilení v sále poněkud opadlo, vystoupil profesor Kern znovu na katedru a omlouval „smutný incident“.

„Slečna Lorandová je nervózní a hysterické děvče. Nesnesla silné zážitky, kterým byla vystavena každodenní společností uměle oživené hlavy slečny Briquetové. Její nervová soustava byla porušena. Zešilela ...“

Při jeho slovech panovalo v sále hrobové ticho.

Na několika místech se ozvalo zatleskání, které však přehlušil sykot. Jako by sálem přešla smrt. A stovky očí hleděly teď na hlavu s hrůzou a lítostí jako na návštěvu ze záhrobí... Nálada shromážděných byla definitivně pokažena. Mnozí návštěvníci odešli před koncem. Ve spěchu byly přečteny připravené příspěvky, blahopřejné telegramy, akta o jmenování profesora Kerna čestným členem a doktorem různých ústavů a akademií věd a schůze byla ukončena.

Za Kernem se objevil John, nepozorovaně mu dal znamení a začal chystat náhle zbledlou, unavenou a vyděšenou hlavu Briquetové na zpáteční cestu.

Když byli sami v uzavřeném autě, dal profesor Kern volný průchod své zlosti. Zatínal pěsti, skřípal zuby a tak nadával, že šofér několikrát přibrzdil a volal do mluvítko, co si přeje.

POSLEDNÍ SETKÁNÍ

Druhého dne po nešťastném vystoupení profesora Kerna ve vědecké společnosti zašel hned ráno Artur Dowell k náčelníku policie, představil se a prohlásil, že žádá prohlídku v bytě profesora Kerna.

„Prohlídka v bytě profesora Kerna byla provedena již včera v noci,“ suše odpověděl náčelník policie. „Byla naprosto bezvýsledná. Prohlášení slečny Lorandové se podle očekávání ukázalo výplodem její choré fantazie. Cožpak jste se o tom nedočetl v ranních novinách?“

„Jak jste mohli tak lehce dojít k závěru, že prohlášení slečny Lorandové je výplodem její choré fantazie?“

„Jen posuďte sám,“ odpověděl náčelník, „je to naprosto nemyslitelné a pak prohlídka potvrdila ...“

„Vyslyšeli jste hlavu slečny Briquetové?“

„Ne, nevyslyšeli jsme žádné hlavy.“

„To je chyba! Mohla by vám potvrdit, že viděla hlavu mého otce. Řekla mi to osobně. Trvám na nové prohlídce.“ „K tomu nemám žádné důvody,“ stroze odpověděl náčelník policie.

Snad ho Kern nepodplatil? napadlo Artura. „A pak,“ pokračoval náčelník, „nová prohlídka může způsobit veřejné pohoršení. Veřejnost už je dostatečně rozrušena vystoupením té bláznivé Lorandové. Všude se mluví jen o profesoru Kernovi. Dostává stovky dopisů a telegramů, které vyjadřují politování a rozhořčení nad činem Lorandové.“

„Tím spíš trvám na tom, že se Kern dopustil několika zločinů.“

„Taková bezdůvodná obvinění se nesmějí jen tak říkat,“ poučoval Artura náčelník policie.

„Dejte mi tedy možnost prokázat jejich odůvodnění,“ namítl Artur.

„Tuto možnost jste už měl. Úřady vykonaly prohlídku. „

„Je-li vaše odmítnutí definitivní, budu nucen se obrátit na prokurátora,“ řekl Artur rezolutně a vstal.

„Víc pro vás nemohu udělat,“ řekl náčelník policie a také vstával.

Zmínka o prokurátorovi však na něho přece jen zapůsobila. Dodal po chvíli rozmýšlení:

„Mohl bych snad dát příkaz k nové prohlídce, ale muselo by to být, abych tak řekl, neoficiální. Kdyby se při prohlídce zjistilo něco nového, hlásil bych to prokurátorovi sám.“

„Prohlídka se musí konat v mé přítomnosti a v přítomnosti slečny Lorandové a mého přítele Laraise.“

„Není vás trochu mnoho?“

„Ne, všechny tyto osoby mohou být v mnohém užitečné.“

Náčelník policie udělal bezmocné gesto a povzdychl si:

„Dobrá. Dám vám k dispozici několik našich zaměstnanců. Zavolám také vyšetřujícího soudce.“

V jedenáct hodin dopoledne už Artur zvonil u Kernových dveří.

Černý John pootevřel těžké dubové dveře, aniž odepjal kovový řetězek.

„Profesor Kern nepřijímá.“

Jeden z policistů přiměl Johna, aby vpustil nenadálou návštěvu do bytu.

Profesor Kern je uvítal ve své pracovně s výrazem uražené ctnosti. „Prosím,“ řekl ledovým tónem, vrhl krátký, zničující pohled na Marii a dokořán otevřel dveře laboratoře.

Vyšetřující soudce, Marie, Artur Dowell, Kern, Larais a dva policisté vešli.

Známé prostředí spjaté s tolika tíživými zážitky Marii rozčílilo. Srdce se jí hlasitě rozbušilo. V laboratoři stála jen hlava slečny Briquetové. Tváře bez líčidel měla temně žluté jako mumie. Když uviděla Marii a Laraise, usmála se a zamrkala. Larais se s hrůzou a rozechvěním odvrátil.

Vstoupili do sousední místnosti.

V ní stála dohola ostříhaná hlava starého muže s ohromným masitým nosem. Jeho oči byly zakryty neprostupně černými brýlemi. Rty se mu lehce chvěly.

„Bolí ho oči...“ vysvětloval Kern. „A to je vše, čím vám mohu posloužit,“ dodal s ironickým úsměvem.

A opravdu při další prohlídce domu od sklepů až po půdu nenalezli už nic.

Při zpáteční cestě museli opět procházet místnostmi, v níž se nalézala nosatá hlava. Zklamáný Artur už zámířil k dalším dveřím a za ním se pustil k východu i vyšetřující soudce a Kern.

„Počkejte!“ zastavila je Marie.

Přistoupila k hlavě, otevřela vzduchový ventil a zeptala se:

„Kdo jste?“

Hlava pohybovala rty, ale zvuk nevycházel. Marie zesílila vzduchový proud.

Bylo slyšet sípavý šepot:

„Kdo je to? Kdo to přišel? Kern? Uvolněte mi uši! Neslyším vás ...“

Marie se podívala nosáči do uší a vytáhla odtud pořádné kusy vaty.

„Kdo jste?“ opakovala svou otázku.

„Býval jsem profesorem Dowellem.“

„Ale vaše tvář?“ zajíkla se Marie rozčilením.

„Tvář?“ vypravila hlava s námahou. „Ano... byl jsem zbaven dokonce i tváře ... Nepatrná operace ... pod kůží na nose je vstříknut parafin... A tak mi bohužel zůstal v téhle zohavené skořápce jen můj mozek ... ale i ten mi už vypovídá službu ... Umírám ...

pokusy jsme nedokončili... i když má hlava vydržela víc, než jsem teoreticky předpokládala

Přistoupil i vyšetřující soudce.

„V poslední době mi pan kolega nedůvěřuje,“ pokusila se hlava o úsměv. „Bere mi tedy možnost vidět a slyšet... V brýlích jsou neprůhledná skla ... abych se neprozradil před nežádoucími návštěvami... sundejte mi brýle ...“

Marie mu roztřesenými rukama sňala brýle.

„To jste vy, slečno Lorandová? Budte zdráva, má milá ... Ale Kern mi řekl, že jste odjela... Je mi zle ... nemohu už pracovat... Kolega Kern mi právě včera milostivě udělil amnestii... Slíbil, když dnes nezemřu sám, že mě zítra vysvobodí...“

Náhle však hlava zahlédla Artura, který stál stranou jako sloup, bez jediné krůpěje krve v obličejí, a radostně zvolala:

„Arture! Synu!“

Profesorovy oči se na okamžik vyjasnily.

„Tatínku, milý tatínku!“ Artur přistoupil k hlavě. „Co to s tebou udělali?“

Zapotácel se. Larais ho zachytil.

„To je ... dobře ... Ještě jednou jsme se setkali., po mé smrti...“ zasípala hlava profesora Dowella.

Hlasivky již téměř nepracovaly, jazyk se špatně pohyboval. V odmlkách vyrážel se svištěním z hrdla vzduch.

„Arture, polib mě na čelo ... není-li ti to ... nepříjemné ...“

Artur se sklonil a políbil otce.

„Tak ... teď je mi dobře ...“

„Profesore Dowelle,“ řekl vyšetřující soudce, „můžete nám sdělit, za jakých okolností došlo k vaší smrti?“

Hlava obrátila na soudce hasnoucí pohled, zřejmě už nechápala dobře, o čem jde. Potom pochopila, pomalu se zadívala na Marii a zašeptala:

„Řekl jsem ... všechno jí... ví všechno.“

Profesorovy oči se přestaly pohybovat, oči se zamžily „Konec,“ řekla Marie. Chvilí stáli všichni mlčky, ořesení tím, co zažili.

„Tak tedy,“ přerušil tíživé mlčení vyšetřující soudce, otočil se ke Kernovi a pokračoval: „Račte, prosím, za mnou do pracovny. Musím vás vyslechnout.“

Když se dveře za soudcem a Kernem zavřely, Artur těžce klesl na židli u otcovy hlavy a zakryl si tvář.

„Ubohý, ubohý tatínku!“

Marie jemně položila dlaň na jeho rameno. Artur prudce vyskočil a stiskl jí ruku.

Z Kernovy pracovny se ozval výstřel.